Jausmų romanas

Marie Louise Fischer

KAI MAN BUVO SEPTYNIOLIKA

Marie Louise Fischer

KAI MAN BUVO SEPTYNIOLIKA

Romanas

Iš vokiečių kalbos vertė
Jurga ŠIDIŠKYTĖ

alma
littera
VILNIUS 1996

UDK 830-3
Fi 325

Marie Louise Fischer
DAMALS WAR ICH SIEBZEHN
Bergisch Gladbach, 1992

ISBN 9986-02-298-3

© Copyright by Marie Louise Fischer
© Vertimas į lietuvių kalbą,
leidykla „Alma littera“, 1996

1

— Ponai ir ponios, neilgai trukus nusileisime Kelno aerouoste, — garsiakalbyje pasigirdo aiškus, muzikalus stiuardesės balsas. — Prašom prisisegti diržus ir nerūkyti!

Magdalena Rot nieko negirdėjo. Jai atrodė, lyg rūkas slinktų į ją ir grasintų uždusinti. Tik švelniai prisilietus dukteriai, ji krūptelėjo ir grįžo į tikrovę.

— Bet, mama, — tarė Evelina, — argi negirdėjai? Turime prisisegti!

Ji pasilenkė prie mamos ir paslaugiai padėjo jai susitvarkyti su saugos diržais. Kartu žvilgtelėjo pro žemą langą į rūką.

— Ar tik nebijai, mama? — paklausė ji atlaidžiu ir kiek linksmu balsu, kuriuo jaunos merginos mėgsta kreiptis į savo tėvus.

— Taip, — atsakė Magdalena Rot, — taip, man baisu.

— Bet kodėl? Negi rimtai tiki, kad galim nukristi? Lakūnas patikrins, ar galime čia nusileisti, ir jei ne, skris toliau. Blogiausia, kas mums gali nutikti, tai kad būsime išlaipinti Frankfurte ar Diuseldorfe.

Viena iš stiuardesių priėjo prie abiejų moterų ir akinamai šypsodamasi pasiūlė ant padėklo ledinukų.

— Juk mums niekas negresia, tiesa? — paklausė Evelina, kupina pasitikėjimo.

— Žinoma, ne, — pasakė stiuardesė, o jos šypsena dar paplatėjo.

Bet kitą akimirką visi tai pajuto. Lėktuvas, paskutinėmis minutėmis dideliu lanku leidęsis vis žemyn, vėl pakėlė nosį ir pakilo aukštyn.

— Ponios ir ponai, deja, dar negavome leidimo nusileisti, — aiškiai ir muzikaliai kaip visuomet nuskambėjo stiuardesės balsas. — Prašome kantrybės. Nėra jokio pagrindo jaudintis. Radaras nukreips mus tiksliai ant nusileidimo tako.

— Na matai, mama! — prajuko Evelina, bet jau neatrodė tokia nerūpestinga, kaip pirma. — Tai bent būtų gražu! Visą ilgą kelią nuo pat Bombėjaus nieko nenutiko, o pačioj pabaigoj...

Pulkininkas Rotas, sėdintis prie lango priešais žmoną su dukra, atsigręžė ir paklausė:

— Na, kaip jaučiatės?

— Ačiū, gerai, — skubiai patikino Evelina.

— Tai gali dar kiek užtrukti.

Pulkininkas vėl nusisuko.

Lėktuvas tam pačiam aukšty suko ratus virš rūko.

— Aš taip džiaugiuosi Vokietija, — tarė Evelina. — Keista nepažinoti savo tėvynės.

— Tik nekurk iliuzijų, — perspėjo motina.

— Nesuprantu tavęs, — tarė Evelina, — visur, kur tik buvome — Nairobyje, Tokijuje ar Bombėjuje, — visos europietės tik ir kliedėjo savo tėvyne. O tu...

Ji nebaigė, nes garsiakalbyje vėl pasigirdo balsas:

— Dėmesio! Dėmesio! Lėktuvas nusileis po kelių minučių!

Valandėlę patylėjusi, Evelina vėl atsisuko į motiną:

— O gal tai susiję su tavo indiška astrologija? Ar vėl daveisi apmulkinama senojo Sing Rėjaus? Tėtis visiškai teisus sakydamas...

Magdalena Rot pakėlė galvą ir nelauktai aštriai atkirto:

— Patylėk, Evelina! Patylėk, maldauju! Juk žinai, kad nemėgstu juokauti šia tema!

Evelinai nuo liežuvio galo jau sprūdo šmaikštus atsakymas, bet ji susivaldė:

— Gerai, mama! Tik jau nesijaudink. .

Ji atsilošė savo kėdėje ir kietai sučiaupė plonas, dailiai išlenktas lūpas. Bet Magdalena Rot to visai nepastebėjo. Ji žiūrėjo žemyn, į tirštą rūką, kuris, regis, vis artėjo, ir jai reikėjo sutelkti visas jėgas, kad įveiktų slogutį.

Praėjo jau daug laiko, mėgino įtikinti save, be galo daug, lyg tai būtų atsitikę praeitame gyvenime. Užmiršk tai! Tu turi pagaliau užmiršti!

Bet jos valia neįveikė slogios baimės, kaustančios širdį.

Tada staiga jai pasidarė gėda savo pačios silpnadvasiškumo. Ji pažvelgė į liekną, tvirtą savo vyro sprandą, vešlius žilstelėjusius plaukus ir vėl pajautė, kaip stipriai jį myli — jį ir savo dukterį.

Praeities šešėliai niekad neįstengtų aptemdyti šios laimės, laimės, kuri buvo tokia tikra ir tokia artima, kad galėjai ją paliesti.

Ji pasviro į priekį ir priglaudė ledinę savo ranką jam prie skruosto. Nurimusi jautė nuo jo sklindančią šilumą.

Tą akimirką lėktuvas palietė nusileidimo taką.

Jau daugiau kaip pusvalandį žurnalistė Helga Gertner stovėjo prie Kelno Vano aerouosto bufeto. Gėrė puodelį ekspreso kavos, rūkė cigaretę ir nesivaržydama dairėsi, kas vyksta aplinkui.

Bus labai keista vėl išvysti Magdaleną po tiek metų.

Tada pranešė per garsiakalbį:

— 11 val. 45 min. skelbtas „Lufthanzos“ lėktuvas LH 063 nutūpė pavėlavęs. Kartoju...

Helga Gertner greit išgėrė kavą, užgesino cigaretę ir nuskubėjo prie trečio tako.

LH 063 propeleriai nebesisuko. Du aptarnaujančio personalo žmonės stūmė trapą prie lėktuvo durų. Stiuardesė atidarė jas iš vidaus ir praleido išlipančius keleivius.

Helga Gertner įtempė akis. Staiga ji suabejojo, ar pažins draugę. Vis dėlto praėjo beveik aštuoniolika metų nuo tada, kai juodvi matėsi paskutinį kartą — tada, kai bėgdamos iš Rytprūsių rado Liubeke vargingą pastogę. Aštuoniolika metų — ilgas laiko tarpas, per kurį žmogus gali smarkiai pasikeisti. Ypatingai moteris.

Helga Gertner nejučia pažvelgė į savo atspindį blizgančiam lange.

Tada, vėl žvilgtelėjusi viršun, pamatė Magdaleną. Tą akimirką suprato, kad būtų pažinusi ją iš tūkstančio kitų.

Magdalenos plaukai tebebuvo labai gražūs, o eisena vis dar lengva, kupina ano vos juntamo drovumo, darančio ją tokią grakščią. Ji vilkėjo kreminės spalvos kostiumėlį, kiek per lengvą ankstyvam Kelno pavasariui. Jos oda atrodė labai švelni, vos galėjai pastebėti daugelio tropikuose praleistų metų pėdsakus.

Jauna mergina jai iš dešinės, matyt, buvo jos dukra — panašumas akivaizdus. Ponas siauru, aštrokų bruožų veidu, be abejonės, jos vyras. Pulkininkas Herbertas Rotas, buvęs karo atašė Bombėjuje, dabar atšauktas tarnauti į gynybos ministeriją.

Tie trys, kartu su kitais keleiviais vedami guvios Lufthanzos stiuardesės, perkirto nusileidimo aikštelę. Buvo jau taip arti, kad Helga Gertner kiekvieną akimirką tikėjosi būti pažinta Magdalenos.

Tada nutiko tai, ko ji visai nelaukė.

Civiliai apsitaisęs plačiapetis vyras ir pilkšvą lakūno uniformą vilkintis vaikinas — iš karinio laipsnio ženklų žurnalistė pažino jį esant puskarininkį — ėjo nuo kito pakilimo tako ir artinosi tiesiai Rotų šeimos link. Visi, civilis vyriškis, pulkininkas Rotas ir jo damos, išskyrus uniformuotą jaunuolį, pasisveikino.

Helga Gertner tuoj pat suvokė, kad pulkininką Rotą pasitinka kolegos iš gynybos ministerijos. Ji pasuko atgal ir nuėjo per laukiamąjį prie bagažo išdavimo vietos.

Beveik tuo pat metu pajudėjo ir anoji grupė, abu vyrai, įsitraukę į pašnekesį, motina su dukra jiems iš paskos ir jaunasis puskarininkis gale. Jis nešė krepšius.

Helga Gertner nuskubėjo prie draugės.

— Magda! — pašaukė ji, — Magda!

Magdalena Rot iškart sustojo. Ji žiūrėjo į žurnalistę taip suglumusi, lyg regėtų priešais save dvasią, o ne sportiškai apsirengusią, energingą damą.

Staiga ji sugriebė Eveliną po ranka ir ėmė kone bėgti paskui vyrus, tempdama dukrą paskui save.

Bet Helga Gertner taip lengvai nepasidavė ir ėmė ristele vytis.

— Magda, — šaukė ji, — sustok gi — ar nebepažįsti manęs? Aš juk Helga Gertner! Juk negalėjai užmiršti manęs! Rytprūsiai — Karaliaučius...

Magdalena taip staigiai sustojo, kad Evelina atsitrenkė į ją ir išmetė savo rankinę. Puskarininkis tuoj pat pasilenkė jos.

— Ak taip, Helga, — skubiai ištarė Magdalena, — atleisk, bet aš... — jos klaikiai išblyškusį veidą užliejo ryškus raudonis.

Helga Gertner nuoširdžiai juokėsi.

— Žinoma, tu negalėjai tikėtis, jog sutiksi mane čia! Gal nelabai tave išgąsdinau!

— Ne, žinoma, ne, — pralemeno Magdalena, — tik aš nelabai gerai jaučiuosi, skrydis, juk žinai — staigus klimato pasikeitimas...

— Taip, kur tai girdėta, — prašneko Evelina, — kai pagalvoji, jog dar vakar rytą mes buvom Indijoje...

Helga Gertner atkišo jai ranką:

— Jūs Magdalenos dukra, ar ne?

— Taip, aš Evelina. — Ji tvirtai paspaudė ranką.

— Buvo malonu vėl tave pamatyti, — tarė Magdalena Rot su iškreipta šypsena veide, — bet dabar jau tikrai turiu... — Ji ranka parodė į vyrus, stovinčius prie bagažo išdavimo vietos.

— Ak, nesąmonės! — tarė Helga Gertner kiek įsakmiu balsu, prie kurio įprato, būdama vieniša moteris. — Kol atgausit daiktus, praeis nemaža laiko.

— Bet aš tikrai norėčiau...

— Lagaminus suskaičiuoti galiu neprasčiau už tave, mama, — pasisiūlė Evelina, — juk turi savo draugei tiek daug papasakoti.

— Išmintingas vaikas, — tarė žurnalistė. — Eime į bufetą, išgersime konjako, Magda.

— Bet mano vyrui nepatinka, kai verčiu jį laukti.

— Ak, tegu ramiai važiuoja be tavęs. Net iš čia matyti, jog ponai turi krūvą aptartinų reikalų. O paskui aš nuvešiu tave į Boną savo automobiliu.

— Mes apsistosime Godesberge, — tarė Evelina, — „Adlerio“ viešbutyje! — Ji pasistiebusi skubiai pabučiavo motinai į skruostą. — Iki, mama! — ir atsisveikindama linktelėjo žurnalistei.

Helga Gertner žiūrėjo pavymui, kaip ji gracingai nueina. Šviesūs, pečius siekiantys plaukai buvo labai gražūs.

— Tikra fėja, — tarė ji, — dar turėsi dėl jos rūpesčių. Kiek jai metų?

— Septyniolika.

— Pavojingas amžius. — Ji paėmė Magdaleną už parankės ir nusivedė. — Negaliu nė apsakyti, kaip džiaugiuosi, vėl tave matydama.

— Aš taip pat, — tarė Magdalena Rot, bet jautėsi lyg žvėris spąstuose.

Helga Gertner ir Magdalena Rot susirado staliuką viename tolimiausių aerouosto kampelių. Dauguma svečių sėdėjo pačiame priekyje, prie langų.

Magdalenai Rot ši padėtis atrodė tokia netikra, lyg viską, kas dabar vyksta, jau kartą būtų išgyvenusi. Ji žiūrėjo į seną draugę ir tiksliai žinojo, kas dabar atsitiks. Nė kiek nenustebo, kai taip ir įvyko.

— Aptarnavimas siaubingas, — nekantriai tarė Helga Gertner, — luktelk valandėlę, nueisiu iki bufeto ir atnešiu ko nors. Atrodai taip, lyg tau verkiant reikėtų ko nors stipresnio.

Ji suspaudė po ranka savo plokščią, elegantišką portfelį ir nuėjo prie baro.

Magdalena vos nepasidavė pirmajam impulsui ir nepabėgo. Buvo jau besistojanti, kai suvokė šitokio savo poelgio beprasmybę.

Vėl nuolankiai susmuko ant kėdės.

Helga Gertner įsikalė į galvą su ja pasikalbėti ir nepasiduos, kol įvykdys savo sumanymą.

Helga Gertner atnešė mažytį padėklą su dviem taurėmis konjako ir cigarečių pakeliu. Jos maloni šypsena glumino Magdaleną Rot labiau nei visa kita.

— Na, kaip tau patinka mano sumanymas? — Helga Gertner įspraudė jai į delną taurelę. — Užsiversk, ir tau palengvės!

Magdalena klusniai vykdė tai, kas liepta. Helga Gertner pastūmėjo jai ir antrąją. Bet šįkart Magdalena įstengė pasipriešinti:

— Ne, ačiū. Man gana.

Helga Gertner tuoj pat nusileido:

— Puiku, tuomet išgersiu pati!

Ji atplėšė cigarečių pakelį nusmailintu, oranžine spalva nulakuotu nykščio nagu ir pastūmėjo per stalą.

— Prašau pasivaišinti.

— Ačiū. Aš nerūkau.

Helga Gertner gurkštelėjo konjako, prisidegė cigaretę ir šypsodamasi tarė:

— Tu nuvylei mane, Magda.

— Kaip? Nesuprantu...

— Na, juk neturi iškart susigūžti kaip išsigandęs triušis. Aš tik maniau, jog nustebsi man taip staiga pasirodžius ir užduosi šimtus klausimų.

Magdalena Rot prisivertė pažvelgti tai moteriai į akis.

— Kam? Juk jei tu nevisiškai pasikeitei, tai pati man viską apie save išklosi.

Helga Gertner nerūpestingai nusijuokė.

— Teisybė. Aš tiesiog degu nekantrumu. — Ji perbraukė ranka savo rudas, trumpai pakirptas garbanas. — Sakyk atvirai, manai, kad aš tikrai labai pasikeičiau?

Magdalena Rot padelsė:

— Tu atrodai gerai.

— Bet?

— Jokių bet. Tik — prašau nesupykti — aš visai neprisimenu, kaip tu atrodei anksčiau. Matyt, senstu. Bijau, kad iš viso užmiršau labai daug ką iš praeities.

— Tai visai ne senėjimo ženklas, — atsakė žurnalistė vis dar šypsodamasi, — atvirkščiai. Pasimiršta tai, ką norime pamiršti.

Magdalena Rot pašoko:

— Ką tai reiškia?

— Tik tai, ką pasakiau. Kodėl taip susijaudinai? Manau, kad Vokietijoje rastum mažai žmonių, kurie šiandien mielai prisimintų karo ir pokario laikus.

— Ir tai taip blogai?

— Taip.

Magdalena Rot tylėjo. Jos rankos nervingai brūkščiojo plastmasinę staltiesę, valė nuo jos nematomus trupinius.

— Žinoma, tai priklauso nuo požiūrio, — pridūrė Helga Gertner, stengdamasi sušvelninti įtampą. — Bet atsakysiu į tavo neužduotus klausimus... — ji vėl šypsojosi. — Tuomet, kai mes išsiskyrėme, aš išvykau į Hamburgą. Po karo pradėjau studijuoti. Sunkiai, kaip tuomet viskas ir buvo. Tada atsirado galimybė įsidarbinti vienoje naujai įsikūrusioje redakcijoje. Taip aš tapau žurnaliste, — ji gūžtelėjo pečiais. — Ja ir esu ligi šiol. „Bonos“ korespondentė. Taip ir sužinojau, kad tavo vyras atšaukiamas į gynybos ministeriją. Tiesą sakant, kodėl?

— Dėl Evelinos. Ji labai jautri. Ji nepakėlė Bombėjaus klimato.

— Iš tikrųjų? Bet ji atrodo puikiai.

— Žinau. Jos širdis ne visai sveika. Ji visuomet kėlė mums rūpesčių, turiu omeny, rūpesčių dėl sveikatos. Ir gydytojas primygtinai siūlė pakeisti klimatą.

Sutraškėjo garsiakalbis, ir dama iš „Lufthanzos“ pranešė:

— Dėmesio! Dėmesio! „Lufthanzos“ lėktuvas LH 061 išskrenda į Frankfurtą. Keleiviai, skrendantys į Romą, Kairą, Kalkutą, prašom eiti prie pirmojo tako.

Dauguma svečių pakilo, ėmė nešulius ar telkėsi prie durų.

Magdalena Rot nervingai žvilgtelėjo į sieninį laikrodį.

— Apgailestauju, Helga, man jau tikrai metas. Galbūt mes dar pasimatysim.

Ji atsistojo.

Pakilo ir žurnalistė:

— Tikrai pasimatysim, — ji nustebusi pažvelgė į atkištą Magdalenos Rot ranką, — juk neketini dabar pat atsisveikinti. Aišku, kad nuvešiu tave į viešbutį.

— Tai visai nebūtina. Galiu nuvažiuoti ir taksi.

— Kvailystės. Be to, pakeliui dar galėsime kiek paplepėti. Juokinga, aš norėjau tavęs tiek daug ko paklausti, bet kai sėdėjome priešais, viską užmiršau.

Jos nuėjo per laukiamąjį.

Lauke jas apsiautė nemaloni drėgna vėsa. Magdalena, apsivilkusi tik lengvu kostiumėliu, ėmė šiurpčioti. Helga Gertner tai pastebėjo ir įsikabino jai už parankės.

— Pašėlusiai vėsu, ar ne? Palauk, kol atsidursime automobilyje. Aš įjungsiu šildymą. — O vėliau, joms įžengus į stovėjimo aikštelę, ji nerūpestingai paklausė: — Sakyk, kurgi padėjai mažąjį Udo? — Ji tuoj pat pasitaisė: — Nieko sau mažas, juk jam dabar turėtų būti maždaug dvidešimt metų, ar ne?

Jau mažne valandą Magdalena laukė šio klausimo, bet dabar, kai jis buvo duotas, į galvą neatėjo joks atsakymas.

— Nežinau, apie ką kalbi, — atsakė ji skubiai ir jau tą pačią akimirką suvokė, kad taip lengvai neišsisuks.

— Bet atleisk! Juk neapsimetinėsi prieš mane, kad užmiršai, jog turi sūnų?

— Nutilk, maldauju! — beviltiškai ištarė Magdalena Rot.

Atėjo stovėjimo aikštelės budintysis. Helga Gertner įspaudė jam į delną porą monetų, atrakino savo raudoną automobilį, atsisėdo prie vairo ir atidarė dureles kitoje pusėje.

Magdalena Rot atsisėdo šalia jos.

Tik automobiliui palikus aerouosto automobilių stovėjimo aikštelę ir įvažiavus į kelią, vedantį magistralėn, Helga Gertner vėl ėmėsi tos temos.

— Taigi kalbėk! — tarė ji nesivaržydama. — Kas išėjo iš berniuko? Gali manim pasitikėti. Juk žinai, manim galima pasikliauti.

— Nieko, — tarė Magdalena Rot sutrikusi, — visai nieko!

Žurnalistė pažvelgė į ją nustebusi:

— Ką visa tai reiškia?

— Jis... tai yra... — Magdalena nervingai sugniaužė delnus. — Aš jo nebesuradau.

— O, — pratarė Helga Gertner pasikeitusiu balsu. — Man labai gaila.

— Juk žinai, kad tada, Karaliaučiuje, per didįjį sąmyšį jis pasimetė...

— Nereikia man to pasakoti, juk pati buvau ten. Ir nuo tada daugiau nieko apie jį negirdėjai?

— Ne.

— Bet juk vaikas negali taip be pėdsakų išnykti. Matyt, kiti žmonės išsivežė jį į Vakarus.

— Šito aš nežinau.

Helga Gertner nejučia nuspaudė stabdžius.

— Vadinasi, tu jo daugiau niekad ir nebeieškojai?

— Helga, pamėgink mane suprasti. Tada, visai prieš pat karo pabaigą, susipažinau su Herbertu. Jis tiek daug dėl manęs padarė. O jam viskas buvo rimta, iš pat pradžių...

— Tu jam nieko nepasakojai apie savo vaiką?

— Žinoma, papasakojau. Ką tu manai?

— Dabar tu meluoji, — atspėjo Helga, atleido stabdį ir padidino greitį. — Tu nutylėjai jam apie savo praeitį. Kodėl?

— Bijojau, bijojau jį prarasti.

Helga Gertner tylėjo, žiūrėjo suraukusi kaktą tiesiai priešais save, lyg visą dėmesį būtų nukreipusi į judrų eismą.

— Man labai gaila, — tarė ji pagaliau, — jei būčiau žinojusi... Turėjo būti baisus smūgis mane vėl sutikti. Po velnių, nenorėčiau būti tavo kailyje.

2

Puskarininkis Hansas Hilgertas stovėjo prabangioje Godesbergo „Adlerio“ viešbučio priėmimo salėje ir laukė. Būtų mielai užsirūkęs, bet nenorėjo to daryti kaip tik dabar, kai Evelina Rot kiekvieną akimirksnį vėl galėjo nulipti žemyn. Nuo pat pirmos akimirkos ji padarė jam didžiulį įspūdį.

Pagaliau pamatė ją, skubiai besileidžiančią plačiais laiptais lengvu, grakščiu žingsniu. Merginos akys nušvito, pažinus jį.

Jis nuskubėjo jai priešais.

Ji šiek tiek susitvarkė, susišukavo šviesius, žvilgančius plaukus, lūpas šviežiai perbraukė pieštuku. Atrodė jam dar gražesnė nei pirmiau.

— Viskas gerai, — tarė ji šypsodamasi, — kambariai nepriekaištingi. Aš net patikrinau, ar iš čiaupo bėga vanduo. Prie to pripranti, jei esi gyvenęs Rytuose.

— Vadinasi, nebegaliu nieko dėl jūsų padaryti? — paklausė jis aiškiai nusivylęs.

— Džiaukitės. Mama nuolat sako, kad aš priklausau tokiam tipui, kuris moka išnaudoti žmones.

— Turėtų būti gera pildyti jūsų norus, — tarė jis rimtai.

Ji pakėlė akis — jis buvo visa galva už ją aukštesnis, — įžvelgė jo vaiskiose rudose akyse neslepiamą žavėjimąsi ir paraudo savo pačios apmaudui.

— Na, šiandien jūs man ir taip daug padėjote, — tarė ji ir padavė jam ranką. — Ačiū jums.

Jis tvirtai suspaudė jos pirštus:

— Juk žinot, kad ne tai turėjau galvoje.

— O ką? — Ji nė nesistengė ištraukti rankos.

— Ar tikrai pasakyti?

— Geriau jau ne, — skubiai tarė ji.

— Gaila, — tarė jis ir paleido jos ranką.

Abu buvo labai sutrikę, nežinojo, ką dar vienas kitam sakyti, bet abu troško vienintelio dalyko — kuo ilgiau pabūti kartu.

— Ko gaila? — paklausė ji, nors kuo puikiausiai suprato.

— Gaila, nes turbūt daugiau nebepasimatysime.

— Aš taip nemanau. Juk nuolat kažkur susitinkama. Teniso kortuose ar golfo aikštelėje.

Jis nusišypsojo.

— Čia ne Bombėjus.

— Argi čia nežaidžia teniso?

— Žaidžia. Ir golfą taip pat. Bet tai ne man. Juk esu, na taip, tik puskarininkis. Aš nesisukioju jūsų sluoksniuose.

— Vadinasi, ir čia viskas kaip Bombėjuje, — tarė ji, kiek atkišo apatinę lūpą ir dabar atrodė kaip pyktelėjęs vaikas.

— Matyt, taip jau yra visame pasaulyje, — tarė jis. — Reikia turėti vardą ir titulą arba tiesiog pakankamai pinigų, kad priklausytum šiam ratui.

— Manau, kad svarbu tik žmogus, — karštai paprieštaravo ji.

— Ar jūs rimtai?

— Taip. Ir nesijuokite iš manęs. Aš puikiai žinau, ką kalbu. Ir ko noriu.

— Aš tikiu jumis, — jis suraukė tankius tamsius antakius. — Negi jums iš tiesų smagu kamuoti mane? Juk puikiai žinote, kaip norėčiau jus dar kartą pamatyti.

Ji padėjo ranką ant jo uniforminio švarko rankovės ir nusišypsojo.

— Ne, kol nesužinosiu kaip, kur ir kada!

— Jūs nejuokaujate?

Ji kiek suraukė nosį:

— Ar jūs tikitės, kad aš, būdama dama, turėčiau kalbėti aiškiau?

— Evelina!

Jie pažvelgė vienas kitam į akis.

— Niekada neleiskite man taip elgtis, niekada! Tik aš nepakelčiau, jei mes štai taip išsiskirtume.

— Kodėl? Juk aš tik paprastas puskarininkis, kurį komandiravo jus pagloboti, nes jūsų tėvas neturi laiko. O jūs? Kiekvienas, vos pamatęs jus, negalėtų jūsų nepamilti.

Evelina papurtė galvą.

— Jūs klystate. Teisybė, aš visuomet turėjau pakankamai gerbėjų. Bet ne to aš ieškau.

Ji vėl nusišypsojo, kupina pasitikėjimo ir laimės.

Magdalenai Rot pirmos savaitės Federacinėje Respublikoje tapo vientisa priėmimų, vakarėlių, bridžo popiečių ir įvairiausių visuomenės naujienų virtine. Visi tiesiog apgulė pulkininką Rotą ir jo šeimą, kad padėtų vėl prisitaikyti prie gyvenimo senojoje jų tėvynėje, o pulkininkas Rotas pageidavo, jog žmona su Evelina puoselėtų visas svarbias pažintis.

Magdalena darė viską, ko iš jos buvo tikimasi. Ji šypsojosi, šnekučiavosi, klausėsi komplimentų, sakė juos kitiems, persirenginėjo kelis kartus per dieną, stengėsi kaip įmanydama geriau atrodyti — kuo kukliau, kad nesupykdytų kitų moterų, bet vis dar pakankamai žavingai, kad patrauktų vyrų akį. Tačiau baimė, taip slegianti ją, nė akimirksnį neatlėgo.

Retas jai dovanotas atokvėpio akimirkas ji praleisdavo spoksodama į horoskopą, painų indišką tušo piešinį, kurį prieš išvykstant jai padovanojo Sing Rėjus. Ji vedžiojo pavienes linijas pirštu ir stebėjo juodą tašką, kuriame visos jos susikerta.

Ji užsimerkė, kad nebereikėtų žiūrėti. Tačiau nebuvo jokio išsigelbėjimo. Jai atrodė, jog fiziškai jaučia, kaip artinasi katastrofa, kurios stengėsi išvengti dvidešimt metų.

Nejučiomis Magdalena Rot suleido smailiai nudildytus nagus į delnus.

Jei bent žinotų, gerą ar blogą įtaką turės Helga Gertner jos likimui! Ji buvo tokia supratinga. Pažadėjo tylėti! Bet ar galima ja pasitikėti?

Magdalena Rot prispaudė kumštį prie burnos. Dar kalbėdamasi su savo sena drauge suprato, kad padarė klaidą. Ji visiškai atsidavė į Helgos rankas. Helga galėjo ją sunaikinti, pastūmėti į nelaimę, sužlugdyti vienu vieninteliu sakiniu, viena vienintele pikta pastaba.

Ne, Helga Gertner nebuvo šantažistė!

Magdalena Rot pati pajuto, kad jos sąmonė gimdo vaiduoklius. Bet baimė prieš moterį, žinančią jos paslaptį, neatlėgo. Helga visuomet daug ir mielai šnekėjo. Ar nebuvo pavojinga, kad ji nepagalvojusi, galbūt vien norėdama atsidurti dėmesio centre, viską išduos? Nuo tada, kai Magdalena Rot apsigyveno Godesberge, žurnalistė skambino septynis kartus. Bet kadangi ryšys buvo jungiamas per centrinę stotį, buvo nesunku išvengti pokalbio. Tik kiek ilgai tai galėjo tęstis?

Magdalena Rot sėdėjo prie tualetinio staliuko apsisiautusi tualetine skraiste ir tyrinėjo lemtingą horoskopą. Vonioje girdėjo, kaip jos vyras nerūpestingai švilpaudamas skutasi — jau antrą kartą tą dieną. Ji buvo taip įsigilinusi į juodas linijas, ratus ir sankirčio taškus, kurie — ji tikėjo — vaizdavo jos likimą, kad beveik per vėlai pastebėjo pulkininką Rotą įeinant į kambarį. Greitai padėjo piešinį atgal į pravirą stalčių ir regimai susikaupusi ėmė stebėti savo atvaizdą veidrodyje.

Pulkininkas Rotas neišsidavė pamatęs žmonos slapukavimą.

— Na, kiek dar užtruksi? — paklausė, segdamasis auksines sniego baltumo smokingo marškinių sagas.

Ji žiūrėjo už savęs į veidrodį — į jo puikių bruožų, kiek griežtą, Indijos saulės nugairintą veidą, į tvirtas, vyriškas, patikimas rankas, — ir staiga, jau nebe pirmą kartą per visą vedybų laiką, ją apėmė deginantis noras išsipasakoti, nusimesti naštą nuo pečių.

— Herbertai, — sunkiai ištarė ji.

Pajutęs jos susijaudinimą, jis pažvelgė į ją atidžiau.

— Kas nutiko? — paklausė nustebęs.

— Turime pasikalbėti.

Jo šypsena visai nesiderino su rūpesčiu jos akyse.

— Taip?

Ji sunėrė siauras gležnas rankas.

— Aš taip bijau, kad tu supyksi...

Jis priėjo visai prie pat jos.

— Ar išties aš toks tironas?

— Ne, žinoma, ne. Tik aš daugiau to neištversiu!

Jis pakišo rankas po skraiste ir švelniai paglostė pečius

— Jei tik tiek, mielai! Ar manai, kad aš ir pats seniausiai nepastebėjau, jog pernelyg daug iš tavęs reikalauju? Jau pats laikas apginti tave nuo visų tų aukštuomenės hienų. Mes sudarysim programą, kad...

Jo begalinis pasitikėjimas sukaustė ją.

— Tai — tai visai nepadės, Herbertai, — ištarė ji silpnai.

— Žinoma, padės! Tik pažvelk, jei atsijotume, kiek mažai tikrai svarbių žmonių čia mums beliktų!

— Tai ne dėl to, — tarė ji, — tu neteisingai mane supratai. Tai kažkas... — ji užsikirto...

— Taip? — paklausė jis laukdamas.

Magdalena pamatė veidrodyje pasitikintį jo šaltų pilkų akių žvilgsnį, atkreiptą į save, ir suprato, jog ir šį kartą neįstengs jo nuvilti.

— Ta aukštuomenė, — tarė ji išsekusi, — visa ta miesčioniška aplinka!

Jis nusišypsojo beveik tėviškai atlaidžiai:

— Kai prisimeni mūsų aplinką Bombėjuje, jokio didelio skirtumo tikrai nėra, būk sąžininga.

— Bet ten vis dėlto buvo ne taip ankšta. Neatsitrenkdavai taip vienas į kitą. Man bjauru, Herbertai... — ji atsigręžė ir meldžiamai pažvelgė į jį. — Aš tiesiog daugiau nebeištversiu, Herbertai! Ar negali pasiprašyti perkeliamas?

Jo veidas persimainė.

— Neįmanoma. Juk ką tik čia pradėjau.

— Tuomet pasiimk atostogų.

— Kaip tu tai įsivaizduoji? Juk dėl atšaukimo į gynybos ministeriją turiu būti dėkingas kaip tik tai aplinkybei, jog vienas svarbus žmogus gynybos poskyryje pasitraukė. Negaliu štai taip palikti žmonių nelaimėje. — Pastebėjęs nusivylimą jos veide, kiek švelniau pridūrė: — Galbūt vasarą tai bus įmanoma. Aš jau minėjau, jog parlamento atostogų metu Bonoje ir apylinkėse turėtų būti labai ramu. Tuomet tikrai galėsime...

— Tuomet bus per vėlu.

— Ką tai reiškia?

— Herbertai, prašau leisti man kol kas išvykti. Man ir Evelinai. Matyt, persikėlimas buvo tiesiog per staigus. Turime pirma apsiprasti.

Jis suraukė antakius, lyg maldydamas skausmą.

— Vadinasi, norite palikti mane vieną?

— Tik porai mėnesių, kol susirasime čia butą.

Jis pasilenkė prie jos, suėmė delnu smakrą ir paklausė.

— Ar supranti, ko iš manęs prašai, Magda?

Jos akys prisipildė ašarų:

— Aš negaliu kitaip, Herbertai.

— Be jūsų būsiu labai vienišas.

— Ir aš be tavęs, — tarė ji ir švelniai priglaudė skruostą prie jo delno.

Jis pabučiavo jos kaktą.

— Juk žinai, aš negaliu tau pasakyti „ne“, — tarė jis, — niekada negalėjau.

— Koks tu geras! — tarė ji nuoširdžiai dėkinga.

Bet tuo pat metu jautė, kad kaip tik tas jo gerumas ir buvo tai, kas kliudė jai išsivaduoti.

Magdalenos nuostabai, Evelina visai neapsidžiaugė, išgirdusi apie jos kelionių planus.

— Bet kaipgi šitaip? Kodėl nori vėl išvykti? Juk mes ką tik atvykome.

— Na ir kas, — tarė Magdalena su apsimestiniu abejingumu, — jei norėsim, galėsim likti čia nors ir visą gyvenimą. Bet kaip tik dabar — tu tik pagalvok, kaip tau būtų gera kartą nuvykti į Rivjerą. Ar į Paryžių. Dėl manęs, nors ir į Londoną. Važiuosim ten, kur tik panorėsi. Tau lieka tik apsispręsti.

— Bet aš nenoriu, — pareiškė Evelina, — aš pakankamai ilgai trankiausi po visą pasaulį. Dabar noriu pasilikti čia.

— Bet paklausyk, juk vis tiek turėsime gyventi viešbutyje, kol susirasim butą. Todėl visai nesvarbu, ar mes...

Evelina ją nutraukė:

— Kaip tik todėl, kad visai nesvarbu, norėčiau likti čia.

— Nejaugi tu rimtai? Jei būčiau žinojusi...

— Kas tada?

— ...nebūtų reikėję ginčytis su tavo tėvu.

Dabar Evelina ėmė juoktis:

— Koks siaubas! Vadinasi, tu be reikalo išeikvojai jėgas! Betgi paklausyk, mama, kodėl tau paprasčiausiai neišvažiavus vienai? Turiu galvoje, jei tai tau taip svarbu.

— Nebūk naivi! Juk žinai, kad tai neįmanoma. Kaip tai atrodytų?

— Na, tai niekuo negaliu padėti, — tarė Evelina be jokios užuojautos, pasikišo rankinę po pažasčia ir po trumpo, tiriančio žvilgsnio į veidrodį norėjo išeiti iš kambario.

Magdalena paklausė:

— Ką ketini veikti?

— Truputį pakvėpuoti grynu oru, jei tu ne prieš.

— Mūsų pokalbis toli gražu nebaigtas!

— Bet, mama, — pašaipiai atkirto Evelina, — kodėl taip jaudiniesi? Juk pažįsti mane jau septyniolika metų. Manęs niekada neįkalbinsi daryti tai, kas man nepatinka. Kodėl tu pagaliau nepasiduodi?

Magdalena Rot pažvelgė į savo dukterį ir tik dabar pastebėjo jos švytinčias akis, paputusias lūpas, pakitusią laikyseną.

— Dabar suprantu, kas tau yra, — tarė ji, — matyt, buvau akla — dabar aš žinau! Tu įsimylėjai!

Evelina atlaikė motinos žvilgsnį.

— Tu teisi, mama, — tarė ji. — O dabar turbūt jau eisiu.

— Ne, kol pasakysi man, kas jis toks. Leitenantas Panvicas? Grafas Škada? Tas bankininko sūnus...

— Nesuk galvos, mama, — šypsodamasi tarė Evelina, — tai ir ne Tomas Fričas. Jo vardas, beje, tau nieko nesakytų. Turi jį pamatyti, mama, — tikrai, kai susipažinsi su juo artimiau, suprasi, kodėl jį myliu.

Magdalena Rot spoksojo į savo dukterį, visiškai svetimą, taip staiga suaugusį žmogų, kurio niekuomet tikrai nepažinojo.

— Vadinasi, tai — rimta?

— Labai rimta, mama! — Evelina netikėtai švelniai sunėrė rankas apie motinos kaklą. — O, kad žinotum, kokia aš laiminga!

Po keleto valandų Magdalena Rot grįžo taksi iš vieno priėmimo gynybos ministerijoje Bonoje į Bad Godesbergą.

— Turiu pakalbėti su tavimi apie Eveliną.

— Taip? — paklausė vyras nesusidomėjęs, mintyse vis dar kalbėdamasis su vienu kolega iš gynybos ministerijos.

— Ji nenori važiuoti su manimi.

Tik dabar jis parodė dėmesį ir atsigręžė į žmoną:

— Apie ką, tiesą sakant, kalbi?

— Apie Eveliną. Ji nori likti Godesberge.

— Mat kaip. Bet juk ji visiškai teisi. Džiaugiuosi, kad ji nuoširdžiai stengiasi čia pritapti.

— Bet tai visiškai ne dėl to, Herbertai!

— Ne? Atleisk, matyt, šį vakarą man sunku mąstyti. Buvo ilga diena.

— Evelina įsimylėjo.

— Ir tu dėl to susirūpinai?

— Taip. Labai.

Jis suėmė žmonos ranką.

— Bet kodėl, Magda? To juk galima buvo anksčiau ar vėliau tikėtis. Pagaliau jai juk septyniolika.

— Būtent. Ir, mano nuomone, ji tikrai per jauna, kad įsiveltų į rimtą meilės intrigą.

Jo ranka staiga ėmė skaudžiai spausti.

— Ar tai reiškia?..

— Ne, žinoma, ne, — nuramino Magdalena. — Ji gerai išauklėta mergaitė.

— Na matai, — jis paleido ranką. — Kam mane taip gąsdini? — Jo palengvėjimas virto pykčiu.

— Todėl, kad viskas gali baigtis būtent taip! Atkreipk dėmesį, Herbertai — ji tokia pasikeitusi. Ji rimtai įklimpo.

— Kas jis toks?

— Nežinau. Kaip tik dėl to ir jaudinuosi. Ji tvirtina, kad aš jo nepažįstu.

— Tuomet aš pakalbėsiu su ja.

— Nemanau, kad tai prasminga, Herbertai, — dvejodama tarė Magdalena.

— Ko dar iš manęs tikiesi? — irzliai paklausė jis.

— Nieko. Visai nieko. Norėjau tik pakalbėti su tavimi. Mat nežinau, ko griebtis.

Jis atsiduso.

— Atleisk, Magda. Buvau neteisus. Bet mano galva pilna rūpesčių. Nėra malonu prieš pat gulantis išgirsti tokį dalyką.

— Kada gi dar aš galėjau su tavim pakalbėti?

— Nepriekaištauju tau. Žinoma, negalėjai kitaip. Pasielgei visiškai teisingai, pasakydama man apie tai — tik visa tai kiek netikėta.

— Mane ištiko šokas, — tarė Magdalena.

— Manai, ji visiškai pamišo?

— Pamišo. Taip, tai tikslus žodis.

Ji pamatė, kaip tamsoje įsiplieskė žiebtuvėlis. Ėmė smilkti cigaretė.

— Šiomis aplinkybėmis, — lėtai ištarė jis, — aš, tiesą sakant, visiškai neprieštaraučiau, jei jūs abi išvyktumėt.

— Tačiau ji nenori! Kaip tik tai visą šį laiką ir mėginu tau paaiškinti.

— Ar jau nuėjome taip toli, kad leidžiamės terorizuojami vienintelio vaiko, — karčiai tarė jis.

— Kokia čia naujiena. Kai buvo maža, pildydavom kiekvieną jos norą. O nuo tada, kai gydytojas patarė saugoti ją nuo bet kokio jaudinimosi, elgiamės su ja kaip su porcelianine lėle.

— Bet ji tuo niekuomet nesinaudojo.

— Tiksliau sakant, ji visuomet jautė ribą. Bet šįkart... — Magdalena Rot nebaigė sakinio ir truktelėjo pečiais.

— Ar nemėginai nupiešti jai kelionę gražiausiomis spalvomis?

Magdalena Rot palinko į priekį ir padėjo ranką vyrui ant kelio:

— Tai rimta, Herbertai, labai rimta! Net jei pasiūlytume jai viso pasaulio gėrybes — bijau, ji nepasiduotų. Viskas baigtųsi scenomis ir jaudinimusi, nuo kurio turime ją saugoti.

— Tuomet turime pamėginti kitaip. Turime sužinoti, kas už to slypi. Manai, tau pavyktų?

— Galiu pabandyti, — paabejojo ji.

— Jei tau nepavyktų...

— Juk žinai, Herbertai, kiek daug turiu įsipareigojimų...

— Dabar jie palauks. Nepaleisk vaiko nė mirksniui iš akių. Arba veskis ją su savimi, kai būsi pakviesta, arba lik namie. Žinau, kad Evelinai bus nuobodu, bet nieko nepadarysi. Negalėtume sau atleisti, jei atsitiktų kokia nelaimė.

Kitomis dienomis Magdalena Rot slapčia stebėjo savo dukterį.

Evelinai, regis, nekrito į akis, kad motina nepalieka jos vienos nė dešimčiai minučių. O jei vis dėlto ir pastebėjo, tai elgėsi labai paklusniai. Ji buvo kukli, mandagi, miela. Magdalena galėjo manyti, jog susapnavo tą jųdviejų ginčą, jei tik ne tas švytėjimas jos akyse, išraiškos švelnumas, vidinė laimė, kurios niekaip negalima paslėpti.

Vėliau, vieną trečiadienį motinai su dukra pietaujant medžiu iškaltame, jaukiame viešbučio restorane, Evelina lyg šiaip sau ištarė:

— Šiandien po pietų norėčiau truputį pasižvalgyti į vitrinas. Žinoma, — pridūrė šypsodamasi, — jei tu neprieštarauji, mama.

— Priešingai, — draugiškai atsakė Magdalena, — aš net manau, kad tai puiki mintis.

— Tikrai? — Evelinai akivaizdžiai palengvėjo. — Manau, išeisiu apie trečią.

— Puiku, — tarė Magdalena, o netrukus pridūrė: — Aš mielai eisiu kartu.

Evelina išraudo, atvėrė burną, lyg norėtų ką pasakyti, bet tuoj pat vėl sučiaupė lūpas.

— O gal tu prieštarauji? — paklausė Magdalena apsimesdama naivi.

— Ne, — atsakė Evelina. — Tik ar tu nesusitarusi su grafiene Škad pajodinėti?

— Taip. Bet aš, žinoma, galiu atsisakyti. Jei tik, žinoma, nesumanysi eiti kartu.

Evelina nuleido pasmeigtą ant šakutės kąsnį atgal į lėkštę.

— Mama, — tarė ji, — kodėl tu taip darai?

— Kaip, mieloji?

— Kodėl sekioji kiekvieną mano žingsnį? Manai, kad aš mažas vaikas, kurį reikia nuolat prižiūrėti?

— O ne! Tačiau aš kalbėjausi apie tave su tavo tėvu. Ir jis, lygiai kaip ir aš, mano, jog pastaruoju metu pernelyg mažai tavimi rūpinamės. Tai viskas. Apie sekiojimą negali būti nė kalbos.

Evelina įsikišo kąsnį į burną ir nenoriai kramtė. Jos lygią kaktą virš nosies išvagojo ryški raukšlė.

— Taigi, ko norėtum labiau? — paklausė Magdalena. — Kad aš lydėčiau tave, ar?..

Evelina kažką nusprendė.

— Atsiprašau, mama, man reikia paskambinti.

Kol Evelina ėjo į salę paskambinti, Magdalena užsisakė puodelį kavos. Ji nė akimirką neabejojo, ką reiškia tas skambutis: Evelina norėjo aptarti su jaunuoliu, kurį buvo įsimylėjusi, netikėtai pasikeitusią padėtį.

Evelinos įraudę skruostai ir spindinčios akys tik patvirtino Magdalenos spėliones.

— Gerai, gali lydėti mane, — tarė ji linksma, vėl atsisėdusi priešais mamą.

— Jis leido? — draugiškai pašiepė Magdalena.

Evelina dar labiau paraudo.

— Visai nesuprantu, ką turi galvoje, mama.

Magdalena taikiai nusišypsojo dukrai:

— Nieko, Evelina. Užtat aš kuo puikiausiai suprantu.

Vėliau Magdalena skubiai persirenginėjo, nesąmoningai baimindamasi, kad Evelina vis dėlto paspruks. Buvo graži pavasario diena, ir ji pasirinko mėlyną drobinį kostiumėlį, ypač pabrėžiantį jos tamsiai mėlynas akis. Patenkinta stebėjo savo atvaizdą veidrodyje. Slegiantys rūpesčiai, užgulę jos pečius, bent jau nesuniokojo grožio.

Evelinos kambario durys buvo užrakintos.

Magdalena pasibeldė. Ji lengviau atsikvėpė, kai Evelina šūktelėjo iš vidaus.

— Valandėlę, mama! Tuojau būsiu pasirengusi!

Magdalena nenorėjo lūkuriuoti viešbučio koridoriuje, todėl nusileido plačiais laiptais į salę, pasirinko minkštasuolį, iš kurio galėjo stebėti laiptus ir liftą.

Ji nekreipė dėmesio į stiklines sukamąsias duris, vedančias gatvėn, todėl išsigando, išgirdusi kažką kreipiantis. Ji atsigręžė ir pamatė Helgą Gertner.

— Atleisk, — skubiai atsiprašė žurnalistė pamačiusi išgąstį jos akyse. — Nenorėjau tavęs gąsdinti.

— Kodėl tuomet neduodi man ramybės!

Helga Gertner įsitaisė prieš savo jaunystės draugę patogiame minkštasuolyje.

— Vadinasi, tu manęs vengi.

Magdalena delsė. Ji gailėjosi savo išpuolio, ieškojo žodžių, pateisinančių jos nervingumą, tačiau noras išsiaiškinti viską iki galo tapo svarbesnis už visa kita.

— Taip, — tarė ji.

Helga Gertner nė nemirktelėjo:

— Taip ir maniau. — Ji atsidarė savo plokščią rankinę ir susirado cigarečių pakelį.

— Kam persekioji mane? — piktai paklausė Magdalena.

Helga Gertner prisidegė cigaretę ir išpūtė dūmus pro nosį.

— Tu viską įsivaizduoji. Ar nesuvoki, kad noriu tau tik padėti?

— Tu — man?

— Taip. Aš šį tą sužinojau ir maniau, kad tau bus įdomu. Bet jei aš klydau... — ji sąmoningai nutilo ir gūžtelėjo pečiais.

Magdalena palinko į priekį.

— Apie Udo? — paklausė baimės prislopintu balsu. — Juk tu nepradėjai tyrinėjimų, kurie...

— Nesąmonė! — nutraukė ją Helga Gertner. — Kokios tu apie mane nuomonės? Aš kuo puikiausiai supratau, kad šis gyvenimo tarpsnis tau nebeegzistuoja. Kaip tik todėl... — Ji vėl nutilo, tik šįkart ne tam, kad sužadintų Magdalenos smalsumą, o todėl, jog dabar suvokė, ką ši žinia reikš jos senai draugei!

— Kalbėk pagaliau! Nori, kad išprotėčiau? — skubino Magdalena.

— Prieš porą dienų peržvelgiau lenkų prekybinės misijos sąrašus, — tarė Helga Gertner. — Janas Mirskis...

Gražų Magdalenos veidą išpylė dėmės.

— Jis čia? — ji vos nerėkė ir išsigandusi apsižvalgė. Tačiau niekas neišgirdo jos riksmo.

— Ne, bet jis atvažiuoja rudenį. Tai yra turi atvažiuoti vietoj daktaro Mirnovo. Visiškai tikra tai, žinoma, nėra. Juk šitie žmonės nuolat keičia savo planus. Bet aš pamaniau, kad tu, šiaip ar taip, turi žinoti.

Magdalena susiėmė rankas.

— Janas Mirskis, — pakartojo ji be jokios išraiškos.

— Tu nieko apie jį nebegirdėjai? — atsargiai paklausė Helga Gertner.

Magdalena nebyliai papurtė galvą. Ji tvirtai sučiaupė lūpas.

— Jis pasielgė kaip šunsnukis, — karčiai tarė Helga Gertner.

Pagaliau vėl prabilo Magdalena:

— Tuomet aš galvojau taip pat. Bet vėliau — jį supratau. Aš buvau jam tik nuotykis, tik šiaip sau. Matyt, daugelio vyrų sąžinę slegia tokie dalykai.

— Ne, aš taip nemanau, — tvirtai tarė Helga Gertner. — Jis turėjo žinoti, kaip dėl jo rizikuoji. Susidėti su lenku tais laikais buvo beveik valstybinis nusikaltimas. Jis negalėjo abejoti, kad tu jį myli.

— Kaip tik tai jam nieko nereiškė. Nepamiršk, kad jis taip pat turėjo saugotis pernelyg artimo ryšio su vokiete.

— Bet juk tas ryšys jau buvo. Vaikas, mažasis Udo.

Kai Magdalena norėjo ją nutildyti, ji ryžtingai mostelėjo ranka.

— Taip, žinau, kad vaikas buvo dar negimęs. Bet koks gi skirtumas? Net dar negimęs vaikas juridine ir moraline prasme — na, žmogus. Ir kaip tik tada, kai jam pasakei, jis išnešė muilą.

— Jis negalėjo — arba, gerai, jei nori, — neketino užsikrauti atsakomybės. O kaip būtų galėjęs man padėti? Apie mudviejų vedybas negalėjo būti ir kalbos.

— Neįtikėtina, — tarė Helga Gertner, atidžiai žiūrėdama į Magdaleną savo šviesiomis, protingomis akimis, — kodėl, tiesą sakant, kaip tik tu jį gini? Ar vis dar myli?

Magdalenos kakta švelniai paraudo.

— Ne, aš tik mėginau būti teisinga.

— Nesuprantu šito. Tik jau ne tavo atveju.

— Helga, — tarė Magdalena ir meldžiamai pažvelgė į draugę, — kaip būčiau galėjusi gyventi visus tuos metus, jei mano širdį būtų nuodijusi neapykanta. Patikėk, aš dar ilgai kentėjau dėl jo niekšybės ir beatodairiškos išdavystės, net ištekėjusi už Herberto. Tik vienas išmintingas senas indas įtikino mane pažvelgti į tuos įvykius taip, lyg jie būtų nutikę ne man, o kitai moteriai.

— Dėl to juk jie netampa geresni.

— Ne. Bet tais laikais buvo tiek baisybių ir nežmoniškumo. Jei neįstengi išlaisvinti nuo tų dalykų savo sielos, tai sunaikini pats save.

— Vadinasi, tai ir yra tikroji priežastis, kodėl neieškojai Udo?

— Taip, — prisipažino Magdalena, — aš mylėjau jį visa širdimi, kaip motina. — Ji meldžiamai pažvelgė į Helgą Gertner: — Kitaip juk būčiau palikusi jį prieglaudoje ir nebūčiau pasiėmusi bėgdama, argi ne?

— Visuomet jaučiau, kad myli jį.

— Bet kita vertus — tai buvo skausminga meilė. Jis taip priminė man Janą. Ne išvaizda, bet apskritai. Vos tik pažvelgus į jį, man suskausdavo širdį. Visos žaizdos vėl atsiverdavo. Ir tai, kad jis pasimetė mums bėgant, man buvo lyg Dievo nulemta.

— Suprantu, — tyliai tarė Helga Gertner, — dabar viską suprantu.

— Žinojau, kad nereikėjo grįžti į Vokietiją, — tarė Magdalena, — aš tai žinojau.

— Neįsikalbėk šito. Galbūt tai visai ne tas Janas. Tiesiog tokia pat pavardė. Taip juk dažnai pasitaiko. Aš pamėginsiu gauti nuotrauką.

Magdalena visai nesiklausė.

— Sing Rėjus mane perspėjo, — tarė ji, — bet aš praleidau jo žodžius pro ausis. Aš negalėjau klausyti jo patarimo.

Staiga jai šovė į galvą mintis:

— Ar gali parodyti man savo rankas, Helga? Ne, kitaip, delnais į viršų.

Kiek pašaipiai, kiek nepritariamai žurnalistė stebėjo, kaip Magdalena tyrinėja jos delno linijas, švelniai vedžioja jas pirštu.

— Štai, matai? Šias plonas linijas, kurios visos susikerta viename gyvenimo linijos taške? Penktame name. Lygiai kaip mano. Tik pasižiūrėk, Helga! Palygink! Tai ta pati katastrofa, į kurią mes abi įtrauktos. Tik tu...

Helga atitraukė ranką.

— Aš visai nenoriu to žinoti, Magda, — tarė ji, — nori tikėk, nori — ne, bet ateitis mane domina tik tuomet, kai ji jau čia.

— Ar niekad nebuvai susidariusi horoskopo?

— Ne. Aš net nežinau...

Tą akimirką Evelina nulipo laiptais. Ji vilkėjo šviesiai žalia suknele iš Honkongo šilko, šviesūs plaukai puriai krito ant pečių. Jos graži burna švietė laiminga, beveik svajinga šypsena.

— Septyniolika metų, — mąsliai tarė Helga Gertner, — tiek metų buvo tau, kai tu...

— Tyliau, — perspėjo Magdalena, — maldauju, nekalbėk.— Mėšlungiškai šypsodamasi ji atsisuko į Eveliną, nerūpestingai einančią link jos: — Ilgai užtrukai, mieloji. Jau maniau, kad niekad nesusiruoši.

Evelina pasisveikino su Helga Gertner. Tada, pažvelgusi į savo laikrodėlį, tarė:

— Atleisk, mama. Manau, kad jau gana vėlu.

Helga Gertner tuoj pat atsistojo:

— Man taip pat jau metas.

— Kada vėl pasimatysime? — paklausė Magdalena.

Žurnalistė išsiėmė iš rankinės vizitinę kortelę.

— Čia viskas parašyta. Adresas ir telefono numeris. Esu tavo paslaugoms, kada tik prireiks.

— O nuotrauka?

— Pamėginsiu ją gauti. Progai pasitaikius.

Žurnalistė pirmoji išėjo iš salės, labai liekna ir patraukli su šviesiu paltu, susijuosusi diržu.

— Kokia nuotrauka? — paklausė Evelina. Bet motina neatsakė. Ji pažvelgė į Eveliną, ir jai suspaudė širdį iš meilės ir rūpesčių dėl vienturtės dukters.

Septyniolika metų, sakė Helga, lygiai tokio pat amžiaus tu tuomet buvai! Ji mėgino viską užmiršti, bet, deja, tai buvo tiesa. Jai buvo septyniolika metų, kai pirmą kartą pamilo vyrą. Žmogų, kuris jos meilės nebuvo vertas.

Ji žinojo, jog padarys viską, kad apsaugotų dukterį nuo panašaus likimo.

3

Magdalena ir Evelina priemiestiniu traukiniu nuvažiavo į Kelną.

Evelina pasiūlė pavaikštinėti pagrindine gatve pirmyn ir atgal.

Tačiau joms ne itin sekėsi žvalgytis po vitrinas. Evelina buvo nerami, veržėsi pirmyn. Taip pat ir Magdalena buvo visiškai prislėgta savo pačios rūpesčių ir nebegalėjo daugiau apsimetinėti, kad labai domisi madingomis naujienomis. Motina ir dukra aiškiai jautė, jog pasiekė kritinį savitarpio santykių tašką.

— Man regis, aš pavargau, — tarė Evelina, vos praėjus dvidešimčiai minučių nuo jų pasivaikščiojimo pradžios, — ir labai užsimaniau ledų. Gal kur nors užsuksime?

Magdalena tuoj pat pritarė:

— Mielai. Kai tik prieisime kavinę.

— Ak, geriau grįžkim atgal. Iki kavinės prie katedros aš dar kaip nors ištversiu. Ten ledai labai gardūs.

Magdalena pažvelgė į savo dukterį iš šalies, bet toji nieko nesakė. Ji suprato, kad ten susitikimo vieta. Kartu su Evelina perėjo siaurą, judrią gatvę ir patraukė atgal.

Ji jautėsi labai nesmagiai. Argi sąžininga sužadinti viltis, kurių niekuomet negalėsi išpildyti? Ar verta buvo iš viso leistis į šį nuotykį? Bet juk negalėjo tiesiog sudėjusi rankas žiūrėti, kaip Evelina stačia galva puola į nelaimę. Bet ar išties šis jaunas vyras yra Evelinos nelaimė? Ar tik pernelyg nedramatizuoja nekalto meilės nuotykio?

Žvilgsnis į ryžtingą, labai įsitempusį Evelinos profilį, ir jai paaiškėjo, jog meluoja pati sau. Tai buvo daugiau nei flirtas, ir jai, motinai, tenka atsakomybė, kad jos vaikas nenukentėtų.

Didelė terasa prie kavinės buvo pilna žmonių. Bet joms pasisekė. Kaip tik tuo metu, kai jos ieškodamos žvalgėsi aplink, atsilaisvino vienas staliukas netoli baliustrados.

Magdalena užsisakė arbatos, o Evelina — indelį vaisių su grietinėle. Jos nežinojo, apie ką šnekėtis. Magdalena prisidegė cigaretę, pažvelgė į didžiulę katedrą, stebėjo pėsčiųjų srautą nieko nematančiomis akimis. Jautė, kaip Evelina vis labiau nervinasi.

Staiga ją apėmė viltis. Kas, jeigu tas jaunuolis neateis — jei jis bijo susitikimo su ja, Evelinos motina? Evelinai tai būtų tikrai skaudus smūgis. Tačiau kiek daug ji tuomet išvengtų! O ji būtų šalia dukters, pasirengusi priimti ją į savo glėbį ir paguosti, kaip tai darydavo, kai Evelina buvo dar maža mergaitė.

Saulė jau leidosi, darėsi vėsu. Evelina, apsivilkusi lengva pavasarine suknele, šalo.

Magdalena tai pastebėjo.

— Ar nemanai, kad mums reikėtų eiti? — tarė ji ir švelniai palietė šaltą kaip ledas Evelinos ranką.

Bet Evelina neatsakė. Jos akys švytėjo, jos žvelgė į terasos duris. Be žodžių Magdalenai paaiškėjo, kad jis ateina...

Ji nejučia atitraukė ranką.

Pažvelgė į jį tik tada, kai Evelina spinduliuodama tarė:

— Tai Hansas Hilgertas, mama.

Ji pamatė aukštą vyrą kukliu kostiumu, rudas akis, žvelgiančias iš po tankių antakių su patraukliu atvirumu, dailias lūpas, tvirtą smakrą su duobute.

— Prašom sėstis, — tarė ji neįstengdama nusišypsoti ir, jam atsisėdus ant baltai dažytos kėdės, pridūrė: — Ar mes nebuvom anksčiau kur susitikę?

— Žinoma, mama, — greitai paaiškino Evelina, — Hansas buvo aerouoste, kai mes atskridome. Puskarininkis, juk atsimeni.

— Taip, žinoma, — pratarė Magdalena ir greitai nukreipė nuo jo žvilgsnį, kad netrikdytų jaunuolio.

— Bet dabar viskas kitaip nei anksčiau, mama, — karštai aiškino Evelina, — jis gali tapti karininku. Gali išsimokslinti. Tiesa, Hansai?

— Galbūt leistum ponui Hilgertui pirma ko nors užkąsti, Evelina, — tarė Magdalena, stengdamasi nukreipti pokalbį tinkama linkme.

— Norėtum ką nors užsisakyti? Galbūt ledų?

— Tuomet ir man dar vieną, — tarė Evelina.

— Geriau nereikia, Evi, — tarė Hansas Hilgertas, ir tai buvo pirmas kartas šiame pokalbyje, kai jis prabilo, — jau pernelyg vėsu valgyti ledus. Atrodai visiškai sušalusi.

Nors Evelina bandė gintis, Magdalena pritarė jaunuolio rūpestingumui. Ji instinktyviai jautė, kad nevalia abejoti jo jausmų Evelinai garbingumu.

— Tada konjako, — tarė Evelina. Magdalena pritarė:

— Manau, kad konjakas mums visiems ne pro šalį.

Ji pamojo padavėjui, užsakė ir čia pat paprašė sąskaitos. Paskui atsigręžė į Hansą Hilgertą:

— Jūs lakūnas?

— Taip. Turiu piloto išsilavinimą. Žinoma, aš padarysiu viską, kad mane perkeltų į aerouostą aptarnaujantį personalą. Žinau, kad Evi nepakelia jokio jaudinimosi, nors... — pridūrė šypsodamasis, — skraidymas šiais laikais pavojingas ne daugiau kaip automobilio vairavimas.

Magdalena apstulbo. Vadinasi, jie jau taip toli numatę! Atrodo, jie kruopščiai suplanavo savo ateitį.

Hansas Hilgertas įspėjo jos mintis.

— Labai džiaugiuosi, kad suteikėte man galimybę su jumis pasikalbėti, ponia, — tarė jis. — Tai tiesa, su Evi norėtume susituokti. Prašau nemanyti, kad aš įžūlus...

Magdalenos burna išdžiūvo.

— Kiek jums metų? — paklausė ji, o jos balsas nuskambėjo neįprastai šiurkščiai.

— Dvidešimt vieneri.

— Evelinai septyniolika. Ar jums neatrodo, jog abu esate dar pernelyg jauni, kad galvotumėte apie vedybas?

— Ne, — paprieštaravo jis ramiai.

— Jūs turbūt nežinote, kokia išlepinta mano dukra.

Hansas Hilgertas suraukė tankius antakius.

— Žinoma, aš negaliu jai pasiūlyti to, prie ko ji pratusi. Mudu kalbėjomės apie tai. Tik aš nemanau — ir Evelina taip pat nemano, — kad laimė slypi prabangoje.

— Niekas čia nekalba apie prabangą, — irzliai tarė Magdalena.

— Atleiskite. Galbūt ne taip pasakiau. Bet Evelina man pasakojo, kad jūs gyvenate pasiturinčiai, o pulkininkas Rotas užima tokią padėtį, kurios aš tikrai niekuomet nepasieksiu. Tik tai turėjau omeny — nieko daugiau.

— O ką jūs galite pasiūlyti mano dukteriai?

— Bet, mama, — įsiterpė Evelina, — tu šneki tokius senamadiškus dalykus. Žinoma, Hansas uždirba pakankamai, kad išlaikytų žmoną. O butą jūs tikrai galėtumėt mums nupirkti. Juk nedaug iš jūsų prašoma. Be to, aš dar turiu senelės papuošalus.

— Tu pamiršai, kad be mūsų leidimo negali nieko daryti.

— Nepamiršau to nė akimirksnį, — tarė Evelina, žiūrėdama į motiną degančiomis akimis, — kitaip aš išvis su tavimi nediskutuočiau. Nuolat reikalauji, kad mes pagrįstume savo planus. Pasakyk nors vieną rimtą priežastį, kodėl negalėčiau ištekėti už Hanso.

— Todėl, kad tu dar per jauna. Pernelyg jauna, kad žinotum, kur tikroji tavo laimė.

— Tu klysti. Turiu dėkoti tau ir tėčiui, kad neišaugau atitrūkusi nuo gyvenimo. Niekuomet nebuvau su akidangčiais. Stebėjau daugybę meilės istorijų, kurios baigėsi blogai, mačiau daug nelaimingų porų. Bet priežastimi niekuomet nebuvo pinigai.

Padavėjas atnešė padėklą su konjaku, Magdalena sumokėjo. Visi trys gėrė, nežiūrėdami vienas į kitą.

— Aš juk nereikalauju, kad atsisakytum savo laimės, — tarė Magdalena, — aš tik noriu, kad išmėgintum save. Jau siūliau išvažiuoti su manimi porai mėnesių.

— Bet aš nenoriu! — sušuko Evelina. — Manai, kad nesuprantu, ką sumanei? Pirma tu išvažiuoji su manimi. Bet kur, galbūt į Rivjerą. Ten bandai mane paveikti, kad pamirščiau Hansą. Kai matai, kad tau nieko neišeina, pratęsi mūsų kelionę. Ir tada staiga ateina telegrama iš tėčio, kad jis vėl atšaukiamas iš užsienio reikalų ministerijos ir kad mes visi susitinkame Konge arba Osle, arba dar Dievas žino kur.

— Bet jei aš tau prisieksiu, kad nieko panašaus neturėjau omeny...

— O ne! Kaip tik tai tu turi omeny. Tau juk nuo pat pradžios nepatiko Vokietijoje. Tu nuolat įkalbinėji tėtį, kad jis persikeltų.

— Bet juk ne dėl tavęs, vaikeli!

— Pasekmės man tos pačios. Tu visad išreikalaudavai iš tėčio, ką tik panorėdavai. Bet šįkart aš ginsiuos. Kalbama apie mano laimę, ir aš ginsiu ją iš visų jėgų.

Po šio pokalbio Magdalena praleido bemiegę naktį. Klausėsi ramaus vyro alsavimo ir spoksojo į tamsą. Dar niekada savo gyvenime nesijautė tokia apleista. Bet ne, tai netiesa. Tada, kai Janas Mirskis nusigręžė nuo jos, kai paliko ją su ta ciniška šypsena, kurios neužmirš visą savo likusį gyvenimą, tada viskas buvo dar blogiau.

Argi ji neturėtų būti laiminga, jei Evelina tikrai išvengtų tokios patirties? Evelina jauna, bet ar tikrai ji jauna? Sing Rėjus tikino, kad jos dukters gyvenimą lydi laiminga žvaigždė, kuri visus pavojus pakreips gera linkme. Hansas Hilgertas taip pat jaunas. Jis nepriklauso jų sluoksniui, jis nepasiturintis, tačiau atrodo patikimas. Negalima buvo abejoti jo meile Evelinai.

Kodėl ji nedrįsta pasikliauti likimu?

Jau ketino pažadinti vyrą ir viską su juo aptarti. Bet paskui apsigalvojo. Nėra jokios prasmės, kol pati neturi tvirtos nuomonės. Pirma reikia viską sužinoti apie tą jaunuolį.

Tik ji neišmanė, nuo ko pradėti, kai negali niekuo pasikliauti.

Helga Gertner? Geriau jau ne. Ji ir taip pernelyg daug žino. Pats paprasčiausias būdas būtų susirasti jo motiną. Jis pasakojo, kad ji yra karo našlė ir vadovauja vienai siuvyklai. Reikia užmegzti su ja ryšį. Galbūt, jei ji sužinotų tikslią Hanso Hilgerto gimimo valandą...

Su šiuo ketinimu ji užmigo tik tada, kai lauke jau brėško rytas.

Kaip Magdalena Rot sužinojo iš telefonų knygos, ponia Hana Hilgert gyveno Kelno priemiestyje.

Kitą rytą ji tuoj pat susiruošė į kelią, nieko apie savo sumanymą neprasitarusi nei vyrui, nei Evelinai.

Labai modernus namas pliku, nieko nesakančiu fasadu stovėjo kvadratinėje aikštėje.

Ant pirmo aukšto nepermatomų langų stiklų didelėmis raidėmis tarp rėmų ir sijų buvo užrašyta: „Hanos Hilgert siuvimo ateljė“.

Magdalena išlipo iš automobilio, atsilygino vairuotojui ir paprašė jos palaukti. Priėjo prie namo ir paskambino. Patenkinta pastebėjo, kad dabar, kai artėja sprendimas, jaudulio nebeliko nė lašo.

Atidarė jauna būtybė, matyt, pameistrė mergaitė, pažvelgė į ją didelėmis akimis ir, jai paklausus apie ponią Hilgert, vėl dingo buto tamsoje. Ji nepasiūlė Magdalenai užeiti, bet paliko duris tik privertas. Netrukus pasirodė pati Hana Hilgert, stambaus sudėjimo moteris, gerokai vyresnė už Magdaleną.

Ji buvo simpatinga — moteris, daugybę metų turėjusi pasikliauti savo jėgomis, uždirbti pragyvenimui sau ir sūnui, ir nors dėl to ir praradusi dalį moteriškumo, tik ne širdingumo.

Ji šyptelėjo Magdalenai atsiprašydama:

— Prašom užeiti, ponia — ta mergiotė! Bet juk pati suprantate...

Ji atidarė duris ir įsileido Magdaleną į siaurą drabužinę, pilną prikimštą paltų, švarkų, šalikų, kepurių ir pirštinių. Matyt, jos darbininkės čia viską kabindavo.

Galiniame kambaryje skambėjo garsi šlagerių muzika, dar garsesnė nuo daugelio moteriškų balsų dainavimo ir niūniavimo.

— Matyt, turėsiu jus nuvilti, — paaiškino Hana Hilgert, maloniai šypsodamasi, — jau seniai nebedirbu privatiems klientams.

— Atėjau ne dėl to, — ramiai atsakė Magdalena Rot. — Aš Magdalena Rot.

Matydama, kad Hana Hilgert nesuprato, pridūrė:

— Evelinos motina.

Ponios Hilgert šypsena išblėso.

— Šit kaip, — tarė ji, — mat kaip...

Akimirką atrodė nežinanti, kaip toliau elgtis, paskui nusivedė Magdaleną į vieną kambarį, kuris greičiausiai buvo ir gyvenamasis kambarys, ir svetainė kartu, nors aplink stovėjo ir gulėjo kai kurie siuvyklos reikmenys. Baldai buvo geri, stovėjo televizorius ir muzikinis centras, bet kambarys atrodė apstatytas kiek be meilės.

— Jūs pažįstate mano dukterį? — paklausė Magdalena, norėdama pradėti pokalbį, ir poniai Hilgert pasiūlius atsisėdo ant ilgo, madų žurnalais ir medžiagų pavyzdžiais nudėlioto suolo.

— Ne, — atsakė ponia Hilgert, — iki šiol mano sūnus nemanė esant būtina mudvi supažindinti. — Jos balse galėjai jausti lengvą kartėlį. — Prašom palaukti akimirksnį, aš dar turiu...

Ji energingai išėjo iš kambario, matyt, duoti savo mergaitėms nurodymų.

Tada sugrįžo ir tarė:

— Šiaip ar taip, tai padori istorija, tiesa? Džiaugiuosi, kad atėjote pas mane.

Ji atsisėdo ant fotelio prieš Magdaleną ir ištiesė kojas.

— Jūs prieš šią santuoką? — paklausė Magdalena.

— O jūs argi ne? Abu dar tokie jauni. O be to — na, nenorėčiau jūsų užgauti...

— Sakykit viską, ką jaučiate.

— Na, jūsų Evelina, matyt, tikrai miela mergaitė. Jei tikėčiau viskuo, ką apie ją pasakojo Hansas, ji turėtų būti tikra fėja. Aš tik išties bijau — juk ji tikrai neišauklėta taip, kad ką nors išmanytų apie namų ūkį...

— Jūs visiškai teisi, — ramiai pritarė Magdalena.

— Džiaugiuosi, kad sutinkate su manimi. — Ponia Hilgert įkišo ranką į sijono kišenę ir išsiėmė įplyšusį aptrintą cigarečių pakelį ir žiebtuvėlį ir paklausė:

— Norėtumėt vienos?

— Ne, ačiū.

— Bet jūs leisite man rūkyti? — Ponia Hilgert prisidegė cigaretę ir nežiūrėdama pasiėmė peleninę nuo muzikinės dėžutės.

— Dėl berniuko dariau viską, ką galėjau, — pasakojo ji, — bet to, deja, nepakako. Žinoma, jis turėjo viską, ko reikėjo, — tik ne tvarkingus namus. Visuomet man svarbiausia buvo verslas, taip turėjo būti. Kaip tik todėl norėjau, kad jis turėtų rimtą žmoną. Tokią, kuri mokėtų skaniai gaminti ir išmanytų namų ūkį. Ne kokią aikštingą, išlepusią lėlytę.

Ponia Hilgert stipriai užsitraukė cigaretę.

— Na, tikiuosi, jūs neįsižeidėte. Bet, manau, turite ne mažiau priekaištų ir mano berniukui.

— Ne, — savo pačios nuostabai ištarė Magdalena. — Mudu vakar susipažinome. Jis padarė man puikų įspūdį. Galbūt — jei jūs pamatytumėte Eveliną...

Ponia Hilgert žiūrėjo į Magdaleną nutaisiusi keistą veidą.

— Jūs juk nenorite pasakyti, kad laiminat šią santuoką?

— Manau, kad mūsų norai čia visai nesvarbūs. Jiedu myli vienas kitą ir yra tvirtai apsisprendę. Žinoma, aš suprantu, kad dar bus visokiausių kliūčių. Pavyzdžiui, mano vyras, bet, manau, galų gale jis nusileis. O jūsų sūnus — jis sakė man, kad yra pilnametis ir todėl savarankiškas.

Ponia Hilgert pakilo ir ėmė vaikštinėti po mažą kambarį iš vieno galo į kitą. Staiga ji sustojo už Magdalenos:

— Vadinasi, jūs tikrai šito norite?

— Tarkim, aš nedrįstu priešintis likimui.

— Vadinasi, jūs leisite tam įvykti, nors nieko nežinote apie berniuko šeimą, apie jo kilmę?

Dabar šypsojosi Magdalena:

— Atrodo, turite daugiau miesčioniškų prietarų nei aš pati. Juk gana tik pažvelgti į jus, kad žinotum...

— Aš nesu jo motina.

— Ne? — paklausė Magdalena labiau nustebusi nei išsigandusi. — Tačiau berniukas nė karto net neužsiminė apie tai.

— Jis to nežino. Aš elgiausi neteisingai, galite man to nė nesakyti. Leidau jam manyti, kad yra mano sūnus. Aš... — ponia Hilgert žiūrėjo nieko nematydama, — aš bijau jį prarasti.

— Tai kas gi jis tuomet? Kas jo tėvai?

— Nežinau, — atsakė ponia Hilgert, — štai koks reikalas. Aš nežinau. Bėgant iš Rytų Prūsijos man jį patikėjo viena šeima. Jis buvo ne jų. Rado jį Karaliaučiuje. — Tik dabar ji pastebėjo, kokia pasikeitusi Magdalena. — Kas jums? — sušuko išsigandusi ir priėjo prie Magdalenos: — Dėl Dievo meilės, juk jūs mirtinai išbalusi!

Iš telefono būdelės prie pagrindinės Kelno geležinkelio stoties Magdalena paskambino savo vyrui į gynybos ministeriją. Ją jungė iš vieno priimamojo kambario į kitą, kol pagaliau jis pakėlė ragelį.

— Tu, Magda? — nustebo pulkininkas Rotas. — Ar atsitiko kas svarbaus?

— Man reikia su tavimi pasikalbėti, Herbertai.

— Taip?

— Ne telefonu. Tai — neįmanoma to paaiškinti keliais žodžiais.

— Gerai. Pamėginsiu ištrūkti per pietus. Kur tu dabar?

Telefono aparate užsidegė raudonas užrašas: „Įmeskite monetą!“ Magdalena prilaikydama ragelį petimi ėmė ieškoti piniginėje smulkių.

— Kodėl tyli? — nekantriai paklausė jos vyras. — Kur tu?

— Kelne...

— Gerai. Tai susitiksime „Kranclerio“ restorane Bonoje. Ateisiu kaip galėdamas greičiau. Sutarėm?

— Taip, — atsakė žiūrėdama į dvi dešimties pfenigų monetas delne, kurių jau nereikėjo.

— Tai — iki greito!

Magdalena pakabino ragelį, įkišo piniginę atgal į rankinę, išsiėmė pirštines ir lėtai išėjo iš būdelės.

Jos susijaudinimas nuslūgo, užleisdamas vietą ledinei, kone abejingai ramybei. Kai skambino vyrui, buvo pasiryžusi papasakoti jam viską — visą tiesą apie savo praeitį, kurią iki šiol nuo jo slėpė.

Dabar ši mintis staiga atrodė tikra beprotybė. Turėjo būti visai pametusi galvą, jei net kilo tokia mintis. Taip, ji pametė galvą. Pirmos panikos apimta ji vos neišpasakojo savo siaubingų spėlionių poniai Hilgert. Kaip gerai, kad nutylėjo!

Magdalena giliai kvėpavo. Jautėsi taip, lyg būtų pavykę dar kartą išsigelbėti.

Tačiau grįžtant į Boną, ji nė valandėlę negalėjo atsikratyti minties apie ponios Hilgert pasakojimą. Tik šįkart mąstė apie tai ne taip, lyg mintis būtų aptraukęs rūkas, o visiškai ramiai, blaivia galva.

Hansas Hilgertas nebuvo siuvėjos sūnus. Ji priglaudė jį maždaug trejų metų amžiaus, paėmė iš bėglių Karaliaučiuje. Jis buvo visiškai sutrikęs, neprisiminė savo vardo, negalėjo nieko apie save papasakoti.

Viskas sutapo. Hansas Hilgertas, vyras, kurį mylėjo jos dukra Evelina, buvo Udo, jos sūnus, ar bent jau buvo didelė galimybė, kad tai jis.

Tik todėl Evelina taip staiga ir įsimylėjo jį, nes pajuto kraujo giminystę, apie kurią nieko net nenujautė. Todėl ir ji pati, Magdalena, iš pat pradžių pajuto jam nenusakomą simpatiją.

Evelina ir Udo buvo netikri brolis ir sesuo. Jiems negalima tuoktis, jokiu būdu, taip, jiems net nevalia daugiau matytis.

Bet argi nėra jokios kitos priemonės sugriauti šiai nelaimingai meilei, tik atskleidžiant visą tiesą, kuri greičiausiai suardys jos pačios santuoką?

Kai Magdalena įėjo į „Kranclerį“, jos vyro dar nebuvo. Ji atsisėdo vestibiulyje, užsisakė konjako ir ėmė siurbčioti mažais gurkšneliais. Baisus pavojus dar nepraėjo, bet Magdalena jautėsi ramesnė nei visais tais mėnesiais. Sing Rėjus, jos indas patarėjas, išpranašavo jai katastrofą, sunkų išbandymą, kurį galima įveikti tik pasitelkus visas jėgas. Mintis apie šį pavojų pažadino klaikią baimę. Dažnai ji pašokdavo iš miego ir pačiomis tamsiausiomis spalvomis įsivaizduodavo tai, kas jos laukia.

Dabar, kai pavojus tapo žinomas, jai atrodė, kad jau beveik įveikė jį.

Pasirodė pulkininkas Rotas. Kai jųdviejų akys susitiko, ją kaip stipri išlaisvinanti banga užplūdo meilė jam. Jos skruostai paraudo.

Skubiais žingsniais jis priėjo ir palinko prie jos rankos.

— Kokia tu graži, — tarė jis, — visai kaip jauna mergaitė.

Ji atsakė jam šypsena, bet akys buvo rimtos:

— Džiaugiuosi, kad atėjai.

— Gal mes pirma pavalgysime, ar tai taip svarbu, kad...

— Tai labai svarbu. Bijau, kąd neprarysiu nė kąsnio, kol pasikalbėsime.

— Gerai, kaip nori.

Priėjo patarnautojas ir paėmė pulkininko Roto paltą ir kepurę. Jis atsisėdo šalia žmonos minkštame fotelyje.

— Neprieštarausi, jei aš rūkysiu?

— Žinoma, ne, — atsakė ji sujaudinta ir kartu nekantriai, nes per visus tuos vedybinius metus jis vis dar prašė jos leidimo rūkyti.

Kai cigaretė degė, jis paklausė:

— Na, kas nutiko?

— Aš sužinojau, kas tas jaunuolis, kurį įsimylėjusi Evelina. Tai Hansas Hilgertas. Visai paprastas vaikinas. Lakūnas, puskarininkis. Tai jis, beje, pasitiko mus Kelno aerouoste. Ten ir susipažino su Evelina. Abiem tai rimta, daug rimčiau, nei mes manėme. Jie nori tuoktis. Mano, kuo greičiau, tuo geriau.

— Tikiuosi, kad juos atkalbėjai.

— Dar daugiau. Šiandien buvau pas jo motiną. Aš, žinoma, daug nesitikėjau. Bet tai, ką iš tiesų išgyvenau, pranoko blogiausias mano nuojautas. Ji siuvėja ir, atrodo, gerai pelnosi. Bet aplinka tokia primityvi...

Jis įsiterpė:

— Tau nereikėjo... — tada susiprotėjo, jog pertraukė ją vidury sakinio: — Atleisk. Prašau pasakoti toliau.

— Ką norėjai pasakyti? — paklausė ji.

— Kad tau neverta buvo ten važiuoti. Net jei tas jaunuolis būtų kilęs iš mūsų aplinkos, niekuomet nebūčiau davęs jam leidimo vesti savo vos septyniolikos sulaukusią dukterį, — jis nukratė cigaretės pelenus. — Tokio įžūlaus reikalavimo vyras šiomis aplinkybėmis iš viso nekeltų.

— Vadinasi, tu — prieš? — Ji negalėjo nuslėpti palengvėjimo.

— Savaime suprantama. Ko gi tu tikėjaisi? Ar taip menkai mane pažįsti?

— Pažįstu tave kaip labai mylintį tėvą, — patikino ji, — kuris iki šiol išpildydavo kiekvieną savo gražiosios dukters užgaidą...

— Tai juk ne žaidimai. Galbūt yra jaunų žmonių, kurie sulaukę septyniolikos yra jau pakankamai subrendę vedyboms. Evelina, šiaip ar taip, tokia nėra.

— Gali man to nesakyti, — tarė Magdalena, stengdamasi kuo geriau nuslėpti savo pasitenkinimą. — Pakalbėk su Evelina.

— Ne. iš to nebus naudos. Pakalbėsiu su tuo vaikinuku — koks, sakei, jo vardas?

— Hansas Hilgertas. Jis aviacijos puskarininkis.

— Taigi asmeniškai pakalbėsiu su tuo Hansu Hilgertu. Įdomu, ar sugebėsiu atvesti jį į protą.

— Jis daro labai gerą įspūdį, — atsargiai užsiminė Magdalena. Ji bijojo, kad jos vyrą, kaip ir ją, paveiks puiki Hilgerto laikysena.

Pulkininkas Rotas užgesino cigaretę.

— Būtų dar gražiau, jei būtų kitaip. Niekad nemaniau, kad mano dukra galėtų įsimylėti kokį pašlemėką. Tu ne prieš, jei dabar eisime valgyti?

Magdalena atsistojo.

— Turi būti atsargus, Herbertai. Žinai, ką mums gydytojas sakė apie Evelinos sveikatą...

— Ne, Magda, ne. Čia reikia kietos rankos. Staigus, ryžtingas žingsnis geriau, nei be reikalo ištęsta kankynė. — Jis atsistojo šalia ir paėmė ją už parankės. — Negalvok apie tai pernelyg daug, Magda, aš jau žinau, ką reikia daryti. Geriau rūpinkis lėktuvų skrydžių grafikais ir panašiai. Manau, kai viskas baigsis, išsiųsiu jus abi į Pietų Prancūziją. Juk seniai to norėjai, ar ne, mieloji?

4

Jau tos pačios dienos vėlyvą popietę puskarininkis Hansas Hilgertas pasirodė gynybos ministerijoje. Jis gavo įsakymą prisistatyti pulkininkui Rotui. Jis įėjo suspaudęs kepurę po ranka, žengė tris žingsnius rašomojo stalo link, sumušė kulnais ir atraportavo.

Pulkininkas Rotas pakėlė akis nuo stalo.

— Laisvai! — tarė jis, bet pats nė neketino atsistoti ar pasiūlyti vyriškiui atsisėsti.

— Klausau, pone pulkininke!

— Jūs žinote, kodėl liepiau čia ateiti?

— Tikrai taip, pone pulkininke!

Čia pulkininkas Rotas atidžiau nužvelgė jaunuolį. Kai jis stovėjo čia priešais, labai tiesus, atvirų akių, staiga pajuto kažką panašaus į užuojautą ir supratimą.

— Pasakykit man, ką, tiesą sakant, manote, prisiplakdamas lyg tyčia prie mano dukters? Negi nežinojote, jog jai tik septyniolika?

— Atleiskite, pone pulkininke, bet aš neprisiplakiau prie jūsų dukters.

— Ne? Ar tai reiškia, kad mane klaidingai informavo?

— Matyt, pone pulkininke, jūs užmiršote, kad mane su jūsų panele dukteria supažindino majoras Bodungenas.

— Ak taip, tiesa. Bet juk tai ne priežastis apsukti mergaitei galvą.

— Evelina ir aš mylime vienas kitą, pone pulkininke.

— Na taip, kaip tik tai ir turiu omenyje.

Hansas Hilgertas atsitiesė.

— Pone pulkininke, norėčiau prašyti jūsų leidimo vesti Ęveliną.

— Ir jūs manote, kad jį duosiu! — pulkininkas Rotas atsistojo. — Sakykit, jūs kalbate rimtai?

— Taip, pone pulkininke.

— Vadinasi, aš išties po truputį imu abejoti savo sveiku, žmogišku protu. Jūs norite vesti mano dukterį?

— Tikrai taip, pone pulkininke.

— Ir įsivaizduojate, kad aš tai leisiu?

— Aš to tikėjausi, pone pulkininke.

— Na, argi nesuvokiate, kad tai tikras akiplėšiškumas?

— Ne, pone pulkininke. Mano elgesio pažymėjimai...

— Dinkit man iš akių su savo elgesio pažymėjimais! Kiek jums metų? Dvidešimt?

— Dvidešimt vieneri, pone pulkininke.

— Tuomet turėtumėt būti pakankamai supratingas, kad suvoktumėt, jog šitaip nedaroma!

— Aš mėginau tapti karininku...

— Dabar paklausykit, ką aš jums pasakysiu, Hilgertai. Man regis, kad laikote mane žmogumi, pilnu atgyvenusių pažiūrų. Bet tai netiesa. Net jei būtumėte karininkas, su mano dukra jums nieko neišeitų. Juk ji dar visai vaikas. Argi pats to nepastebėjote?

— Ne, pone pulkininke.

— Tai tik įrodo jūsų paties nebrandumą. Ne, Hilgertai, meskit tuos planus iš galvos. Na, nenoriu prikergti jums jokių nedorų motyvų. Bet taip išties nieko nebus.

Pulkininkas Rotas ėmė dideliais žingsniais matuoti spartietiškai įrengtą kabinetą.

— Turiu jūsų paprašyti — labai primygtinai paprašyti, kad nebesimatytumėte su mano dukra. Ar supratote mane?

— Tikrai taip, pone pulkininke!

— Vadinasi, galiu pasikliauti jūsų žodžiu?

— Aš nieko jums nežadėjau, pone pulkininke.

— Velniai griebtų, norite, kad tapčiau dar griežtesnis? Draudžiu jums matytis su mano dukra, kaip tėvas ir jos globėjas. Evelina nepilnametė. Galite atsidurti teisme, jei nepaisysite mano nedviprasmiško draudimo.

— Mudu nedarome nieko bloga...

— Norėčiau tuo tikėti! Labai norėčiau tuo tikėti. Kaip tik todėl privalau įsikišti — dabar, kol dar ne per vėlu.

Puskarininkis Hansas Hilgertas stovėjo nieko nesakydamas ir nejudėdamas.

— Taigi duosite man žodį? — Pulkininkas laikė atkišęs jaunuoliui ranką.

— Negaliu, — tarė Hansas Hilgertas, — taip išduočiau Eveliną.

Pulkininkas Rotas akimirką mąstydamas žiūrėjo į jį, tad lėtai nuleido ranką ir tarė:

— Na, gal taip ir geriau. Nenoriu reikalauti iš jūsų pažado, kurio negalėsite arba nenorėsite laikytis. Aš palengvinsiu jums užduotį.

Jis grįžo prie rašomojo stalo ir atsisėdo.

— Sėskitės! — parodė ranka fotelį priešais stalą.

— Ačiū, pone pulkininke! — Hansas Hilgertas atsisėdo nesikūprindamas ir suglaudęs kojas.

— Kaip jau sakiau, aš palengvinsiu jums užduotį. Klausykit įdėmiai. Išsiųsiu jus į lakūnų tobulinimosi mokyklą JAV. Taip jums nereikės prisiimti atsakomybės, ir išsiskyrimas su Evelina bus neišvengiamas.

— Labai gaila, pone pulkininke, bet aš nusprendžiau pasitraukti iš aviacijos. Pasiprašiau perkeliamas į aerouosto tarnautojus.

— Kodėl?

— Evelina labai jautri. Nenorėčiau, kad ji be reikalo jaudintųsi.

Pulkininkas Rotas valandėlę žiūrėjo į jaunuolį, lyg pirmą kartą jį matytų. Tada prakalbo, o jo balse galėjai justi didelį nepatiklumą:

— Vadinasi, jūs taip toli pažengę? Turiu pasakyti, Hilgertai, kad laiko veltui neleidžiate.

Hansas Hilgertas tylėjo. Jo siauras veidas sučiauptomis lūpomis ir atsikišusiu smakru atspindėjo ryžtą, bet ne priešgyniavimą.

— Žmogau, — tarė pulkininkas Rotas, pats jausdamas, kad jo žodžiams trūksta svarumo, — negi neturite nė lašo ambicijų?

Jaunuolis pravėrė lūpas, jo veidas staiga sušvelnėjo, lyg atsipalaidavo.

— Yra dalykų, daug svarbesnių už ambicijas.

Pulkininkas Rotas pabandė kylančias abejones pridengti šiurkštumu.

— Po perkūnais! Juk neskaitysite man paskaitos apie žmogiškų santykių vertę?

— Ne, pone pulkininke, — paaiškino Hansas Hilgertas taip pat ramiai, kaip ir jų pokalbio pradžioje.

— Ar žinote, kas jūs toks? — ėmė šaukti pulkininkas. — Nesubrendęs, užsispyręs berniūkštis! Įsimylėjęs jauną mergaitę, visai dar vaiką, ir manantis, jog tai didelė meilė! Jums derėtų palaukti, kol pienas nuo lūpų nudžiūs, o tik tada galvoti apie vedybas. Supratot mane?

— Tikrai taip, pone pulkininke!

— Ir nieko nenoriu girdėti apie jūsų pasitraukimą iš aviacijos. Tokiam gabiam jaunuoliui kaip jūs — peržvelgiau jūsų charakteristikas — nevalia mesti visų ateities planų tik todėl, kad kelią perbėgo daili mergaitė. Jūs dalyvausite šiuose tobulinimosi kursuose Mineapolyje.

Puskarininkis Hansas Hilgertas pašoko iš vietos.

— Apgailestauju, pone pulkininke, bet turiu atsisakyti.

— Velniai griebtų! — pulkininkas Rotas taip pat staiga pakilo. Jo protingą, paprastai tokį ramų veidą užliejo tamsus raudonis.

Jis pravėrė burną lyg tuoj imtų rėkti, bet tik giliai įkvėpė oro ir šaltai, pavojingai ramiai tarė:

— Puskarininki Hilgertai, paskutinis mano pasiūlymas: dar šiandien gausite įsakymą Fiurstenfeldbruko bazėje. Tai ne nuobauda, puskarininki, — kol kas ne! Bet jei nepaisysite šio įsakymo, aš pasistengsiu, kad būtumėt nubaustas. Tik nešnekėkit man, kad mesit tarnybą. Jūs negalite to padaryti. Esate užsiverbavęs dešimčiai metų. O gal norite būti negarbingai pašalintas iš ginkluotųjų pajėgų?

— Ne, pone pulkininke.

— To ir laukiau iš jūsų. Kada susitarėt susitikti su mano dukra?

— Nenorėčiau to sakyti, pone pulkininke.

Pulkininkas Rotas šįkart neprarado savitvardos.

— Iš tikrųjų? — paklausė jis šaltai, beveik mėgaudamasis. — Labai įdomu. Tuomet aš dabar pat skambinu jūsų vadui...

Jis pakėlė ragelį ir surinko centrinės telefono stoties numerį.

Hansas Hilgertas jautė, kad tai ne juokai.

— Mes visai nesusitarę, — tarė jis greitai. — Evelina laukia mano skambučio.

Pulkininkas Rotas padėjo ragelį.

— Puiku, — tarė jis. — Taigi dabar atsisėskite priimamajame ir parašykite jai laišką, kad nebegalite jai paskambinti, nes išvykstate Pietų kryptimi. Ko taip žiūrite į mane? Neprašau jūsų nieko neteisingo. O gal norite palikti vargšą vaiką be jokios žinios?

Hansas Hilgertas abejojo.

— Aš norėčiau prieš išvažiuodamas pabandyti jai paskambinti.

— Nepavyks. Aš dėl visa ko jau pasirūpinau, kad viešbutyje jokie skambučiai mano dukrai nebūtų priimami.

Hansas Hilgertas vis dar abejojo, mąsliai prikandęs apatinę lūpą.

— Pirmyn! Pasiryžkite pagaliau! Galit rašyti jai ką tik norit, — kad mylit ją, kad jūsų lauktų — kas tik šaus į galvą. Žinoma, aš perskaitysiu jūsų rašinį. Šią teisę man, kaip Evelinos tėvui, jūs turbūt suteiksit.

— Tikrai taip, pone pulkininke, — tarė Hansas Hilgertas bejausmiu veidu.

— Na, tai kaip? Manau, mes jau susitarėme nesiimti jokių prievartos priemonių.

Staiga pulkininkas beveik fiziškai pajuto iš pažiūros tokio susivaldžiusio jaunuolio protestą.

— Aukščiau galvą! — tarė jis. — Nežvelkit į viską taip tragiškai, Hilgertai, išsiskyrimas jums abiem ne pro šalį. Jei esate tikras vyras, bandysite kuo toliau pažengti savo profesijoje. Kas žino, po dvejų, trejų metų... — Jis nebaigė sakinio, kad sužadintų jam didesnę viltį.

— Ačiū, pone pulkininke, — tarė Hansas Hilgertas, karčiai šypsodamasis. — Aš puikiai jus supratau.

Jis pasitempė, apsisuko ir išėjo iš kambario.

Evelina Rot gavo Hanso Hilgerto laišką kitą rytą, pusryčiaudama kartu su motina.

Magdalena, laukusi šios akimirkos, stengėsi nuslėpti savo dėmesį, bet nė akimirką nepaleido dukters iš akių.

Evelina laikė laišką drebančiomis rankomis ir laižydamasi lūpas ilgai tyrinėjo berniokišką raštą. Paėmė švarų peilį, kad prapjautų voką, bet vėliau staiga apsigalvojo.

— Atleisk man, mama, — tarė ji, atsistojo ir greitais žingsniais išėjo iš pusryčių kambario.

Magdalena suprato, jog skaitydama laišką ji norėjo likti viena. Ar Evelina jau kažką nujautė? Magdalenai suspaudė širdį, pagalvojus, koks smūgis laukia jos vaiko per artimiausias keletą minučių.

Magdalena nesigailėjo to, ką padarė, ne. Tai buvo vienintelis būdas apsaugoti Eveliną nuo nenusakomos nelaimės.

Nors ir visai nesijautė kalta dėl įvykių eigos — taip elgtis ją vertė grėslus likimas, — ją tiesiog sukaustė baimė ir užuojauta. Ji nejautė, kaip bėga laikas, nepastebėjo, kad pusryčių salė pamažu ištuštėjo. Tik tuomet, kai padavėjai ėmė rinkti nuo stalų baltas staltieses, ji atgavo laiko ir erdvės jausmą.

Ji žvilgtelėjo į briliantais papuoštą rankinį laikrodėlį. Buvo praėjęs jau pusvalandis nuo tada, kai Evelina išėjo.

Ji staigiai atsistojo, nepastebėdama, kad servetėlė nukrito ant grindų, sugriebė rankinuką ir išskubėjo iš salės.

Tik įėjusi į fojė, susiprotėjo, kad ją stebi.

Kaip ir dera damai, ramiai užlipo plačiais laiptais iš vestibiulio į antrą aukštą. Tyliai pasibeldė ir beveik tuo pat metu paspaudė rankeną. Jai palengvėjo, kad Evelina bent jau neužsirakino.

Ji įėjo, bet vaizdas, kurį pamatė, buvo visai kitoks nei tikėjosi. Anksčiau, kai Evelinai atsakydavo kokį jos norą, ji virsdavo ant lovos ir imdavo nesuvaldomai kūkčioti. Dažnai ji taip ligūstai susijaudindavo, kad tėvai rimtai susirūpindavo jos sveikata.

Evelina tiesi, veik sustingusi sėdėjo prie savo mažo tualetinio stalelio, o laišką, kurį turbūt jau mokėjo atmintinai, vis dar laikė rankose.

Įėjus motinai, atgręžė savo labai išbalusį, tačiau visai ramų veidą. Ji neverkė.

— Evelina, — bejėgiškai ištarė Magdalena, — mieloji!

— Nori įsitikinti, ar jūsų terapija paveikė? — šaltai paklausė Evelina.

— Nesuprantu tavęs...

— Negi tikrai manai, jog aš tokia kvaila, kad neperpratau tavo intrigos?

— Bet, Evelina!

— Tu nuo pat pradžių norėjai išskirti mane su Hansu. Dabar gali mane pasveikinti: tau pavyko!

Evelina atsistojo kaip lunatikė, pasuko prie Magdalenos — bet keliai staiga jos nebeklausė.

Ji susmuko ant grindų.

Kai po valandos atėjo gydytojas, Evelina jau buvo atgavusi sąmonę. Bet ji karščiavo, buvo stipriai užsimerkusi ir neatsakinėjo į jokius klausimus.

Magdalena, padedama kambarinės, paguldė ją didžiajame dvigubame kambaryje, kurį ji užėmė kartu su vyru. Ji nebedrįso palikti savo dukters vienos nė akimirką.

Daktaras Beningeris, viešbučio gydytojas, apžiūrinėjo Eveliną ilgai ir labai kruopščiai, o Magdalena tuo metu stovėjo šalia, sunkiai valdydama susijaudinimą. Tada gydytojas suleido mergaitei vaistų.

— Tai raminantys, — tarė jis Magdalenai. — Dabar ji užmigs, taigi jums nėra ko daugiau rūpintis. — Jis atsistojo: — Jei norite, aš žinoma, mielai užeisiu dar kartą vakare.

— Taip, labai prašau užeiti!

Jis žengė prie lango ir išsiėmė receptų lapelius iš gydytojo krepšio.

— Mažoji, regis, bus išgyvenusi nemenką sukrėtimą...

— Taip, — tarė Magdalena, nejučia sunerdama rankas, — taip, matyt, taip ir buvo.

— Jos nervai labai silpni, — tarė daktaras Beningeris. — Ar anksčiau esate turėję su ja panašių sunkumų?

— Ne tokių kaip šiandien, bet dėl jos mes išvažiavome iš Indijos. Negalėjo pakelti tenykščio klimato. Jos širdis...

— Nemanau, kad jos priepuolis turi ką bendro su širdimi. Aš linkęs manyti, kad tai skydliaukė.

— Bet mūsų gydytojas Bombėjuje aiškiai sakė, kad Evelina serga sunkia širdies neuroze.

— Na taip. Neuroze. Pritariu. Tiksliai diagnozei vieno apžiūrėjimo viešbučio kambaryje, žinoma, nepakanka. Gal norėtumėt paguldyti savo dukterį į kliniką?

— Ar viskas taip prastai?

— Sakyčiau, tai vienas tų retų atvejų, kai riba tarp dvasinio ir kūniško susirgimo labai nežymi. Nors neatrodo, kad tai būtų rimta fizinė liga. Ar nieko nenorite pasakyti man apie šio įvykio priežastis?

— Žinoma, — tarė Magdalena, aiškiai abejodama, — kodėl ne? Juk jūs niekam apie tai nepasakosite, pone daktare?

Daktaras Beningeris šyptelėjo:

— Žinoma, ne, ponia. Kaip gydytojas, aš privalau saugoti paslaptis. Aš neklausiu iš asmeninio smalsumo, o tik todėl, kad priežastis galbūt daug ką paaiškintų.

— Evelina — ji norėjo tuoktis, — tarė Magdalena prisiversdama.

Gydytojas šelmiškai pakraipė galvą.

— Pamanyk tik! Tas jaunimas! — jis padavė Magdalenai receptą. — Aš jums čia šį tą išrašiau, labai gerų vaistų. Jūsų dukra turėtų vartoti juos ne tik dabar, bet ir ilgesnį laiką. Šis preparatas sureguliuoja skydliaukės funkcijas.

— Jūs manote, kad mums nereikėjo kliudyti? — netikėtai paklausė Magdalena.

Daktaras Beningeris tuoj pat suprato:

— Tiems vedybų planams? Savaime suprantama, miela ponia, jūs visiškai teisi. Jūsų dukra grynai kūniškai dar nėra subrendusi vedyboms. Apie dvasinę brandą aš, žinoma, nieko negaliu pasakyti. Bet jūs ir pati žinote, kad jauni žmonės šiais laikais neskuba bręsti.

— Labai džiaugiuosi, kad taip sakote. Aš jau bijojau...

— Visai be reikalo. Tos, sakyčiau, vaikų vedybos dažniausiai baigiasi katastrofa.

— Apie tai ir kalbu! Mes turime ją nuvilti, kad apsaugotume nuo paties blogiausio.

— Puikiausiai suprantu jūsų rūpestį, miela ponia. Bet neturėtumėte per daug apie tai galvoti. Pora dienų visiškos ramybės, tam tikri vaistai, ir aš neabejoju, kad ji nugalės tą skausmą.

Atrodo, daktaras Beningeris buvo teisus.

Evelina labai greitai atsigavo. Jau aštuntą dieną po priepuolio išoriškai joje nieko nebegalėjai pastebėti. Bet Magdalenai vis dėlto atrodė, kad jos dukra pasikeitė.

Evelina elgėsi visai įprastai. Ji kalbėjo kaip anksčiau, juokėsi kaip anksčiau, ir vis dėlto kartais, kaip tik tada, kai mergaitė manė esanti nestebima, Magdalena pastebėdavo keistą užsimiršimo išraišką jos akyse. Apie Hansą Hilgertą nebuvo kalbama.

Kartą — jos kaip tik krovėsi lagaminus kelionei į Rivjerą — Magdalena nebeištvėrė. Ji atsargiai pamėgino pasišnekėti:

— Dabar tu tikrai susipažinsi su daugybe malonių jaunų vyrų, — tarė ji.

Evelina tylėjo. Atrodė, jai rūpėjo tik kuo kruopščiau sulankstyti baltą nėrinių palaidinukę.

— Po kelių savaičių, — kalbėjo Magdalena, — tu tikrai ir pati nebesuprasi, kuo tau patiko tas Hansas Hilgertas.

Evelina pakėlė galvą ir pažvelgė į motiną.

— Prašau, mama! — teištarė ji.

— Neturėtum visko taip dramatizuoti, mieloji. Kai tik būsi bent kiek vyresnė...

— Darau tai, ko iš manęs reikalaujate. Ar turi mane dar ir kankinti?

— Bet, Evelina! — išsigando Magdalena. — Visai ne tai turėjau omeny. Norėjau tave tik paguosti.

— Ačiū. Gali nesistengti.

— Tai vis dar pyksti ant manęs?

— Pykstu? Ne. Tu skaudini mane.

Evelina taip ryžtingai uždarė lagaminą, kad Magdalena nusprendė geriau palikti šią temą.

Ji suprato, kad Evelina tik išoriškai nusikratė nevilties. Viduj ji vis dar maištavo. Tačiau tai vargu ar galėjo būti priežastis nerimui. Laikas ir atstumas išgydys Evelinos skausmą.

5

Magdalena Rot su dukra apsistojo „Rezidencijoje“, jaukiame mažame viešbutyje Antibuose, kuris visiškai atitiko Magdalenos lūkesčius. Viešbutis buvo įrengtas maurų stiliumi, jame buvo du gražūs vidiniai kiemai, kuriuose dieną naktį tryško fontanai. Nuo terasos, kur buvo valgoma, galėjai matyti sidabrinę ir baltą pakrantę ir žydrą Viduržemio jūrą. Palmės supo promenadą.

Jos greit pritapo, ir Magdalena buvo laiminga, kad Evelina taip džiaugsmingai ir nuoširdžiai bendrauja su savo amžiaus jaunuoliais. Iš pradžių jai dar atrodė būtina sekti kiekvieną Evelinos žingsnį, bet greitai jos įtarumas išblėso. Buvo akivaizdu, jog Brainas, jaunas anglas, iki ausų įsimylėjo Eveliną, o Evelina, regis, mėgaujasi šiuo flirtu. Magdalena nė kiek neabejojo, jog Evelina įveikė savo pirmąjį nusivylimą.

Jaunuoliai kartu buriavo ir plaukiojo motorinėmis valtimis. Brainas su savo broliu Maiku bandė išmokyti Eveliną vandens slidinėjimo, jie kartu žaidė tenisą, ir Evelina kaskart grįždavo į viešbutį išvargusi, alkana ir blizgančiomis akimis.

Kai Brainas su Maiku paprašė leidimo vežtis Eveliną kartu į šokius Nicos „Negresko" viešbutyje, Magdalena nė akimirką nedvejojo. Ji pati liko viešbutyje ir praleido popietę su anglų pora ir viena amerikiete prie bridžo. Net kai jaunuoliai negrįžo vakarienės, ji nesijaudino.

Tuoj po devintos valandos pasirodė Brainas su Maiku. Vieni. Tik dabar Magdalena sunerimo.

— Kur palikote Eveliną? — paklausė ji labiau juokais nei išsigandusi.

— Bet, madam, — suglumo Maikas, — mes manėme, kad Evelina susitarusi su jumis.

Magdalena jautė, kaip jos širdis akimirksnį sustojo.

— Ką jūs čia šnekat?

— Argi netiesa? — paklausė Brainas. — Penktą valandą Evelina mus paliko. Labai skubėjo. Turėjo susitikti su jumis Anglų promenadoje. Sakė, kad nori eiti apsipirkti su motina. Jai nereikėjo vyriškos palydos.

3. 1684

Tą pačią akimirką Magdalena suvokė: Evelina atsikratė savo palydovų ir pabėgo.

Bet kur? Kur ji galėjo eiti be lagamino, be pinigų, be niekieno pagalbos?

Tą naktį Magdalena nemiegojo. Evelina negrįžo!

Apie šeštą ryto Magdalena užsakė tarptautinį pokalbį su Bad Godesbergu. Pervargusi, degančiomis akimis Magdalena sėdėjo savo kambaryje spoksodama į mažą, baltą telefono aparatą ir laukė. Kai pagaliau jis suskambo, Magdalena drebančia ranka pakėlė ragelį.

Ir tada išgirdo savo vyro balsą, užsimiegojusį ir kiek šiurkštų, bet tokį aiškų, lyg kalbėtų ne iš tolimo miesto, o kažkur visai arti.

— Herbertai, — tarė Magdalena, — prašau neišsigąsti...

Akimirksniu jis visiškai prasibudo:

— Ar atsitiko kas?

Jai atrodė, kad mato, kaip jis staigiai atsisėdo lovoje.

— Skambinu dėl Evelinos, — tarė ji, vis dar stengdamasi sušvelninti smūgį.

— Kas jai? Kalbėk pagaliau! Kas atsitiko?

Magdalena giliai įkvėpė.

— Ji dingo. Nuo vakar vakaro. Laukiau visą naktį. Bet ji negrįžo.

Kitam laido gale valandėlę buvo tylu. Tada pulkininkas Rotas paklausė:

— Kaip galėjo taip atsitikti? — Jo balsas buvo labiau nesuprantantis nei priekaištingas.

Vis dėlto ji beviltiškai mėgino gintis.

— Žinau, kad tai mano kaltė, Herbertai, turėjau geriau ją prižiūrėti. Bet ji suklaidino mane. Juk rašiau tau, kokia linksma ir nuoširdi ji atrodė. Net nenujaučiau, jog visa tai tik...

Jis pertraukė ją:

— Papasakok man smulkmenas.

Ji girdėjo šlamant popierių ir suprato, kad jis nori užsirašyti.

— Aš leidau ją su Maiku ir Brainu — tai tiedu jauni anglai viešbutyje — važiuoti į Nicą, į šokius. Evelina jais atsikratė sakydama, kad yra susitarusi su manimi apsipirkti. Tik devintą, kai abu vaikinai grįžo, aš viską sužinojau. Manai, kad iškart reikėjo duoti žinią policijai?

— Tik ne policijai. Turim vengti bet kokio skandalo.

— Argi tai dabar svarbu? — karčiai ištarė ji.

— Taip, Magda. Evelinos labui. Jei bent kas iš viso to iškils viešumon, jos geras vardas bus sutryptas. Jos vardas, o galbūt ir ateitis.

— Bet kažką juk turime daryti, Herbertai!

— Ar ji turėjo pinigų?

— Ne. Daugių daugiausia keletą frankų.

— Pažiūrėjai, ar nieko netrūksta?

— Taip, žinoma. Taip pat ir jos drabužius. Aš viską stebėjau, bet — tai nesuvokiama, Herbertai. Ji gali turėti tik tai, kuo apsivilko išeidama iš viešbučio: trumpą tamsų kostiumėlį. Ji nevilkėjo net palto.

— Ar ji paliko kokią žinutę?

— Žinoma, ne. Juk būčiau iškart pasakiusi. — Ji iš paskutiniųjų stengėsi suvaldyti savo balsą: — Herbetai, tu manai...

3*

— Ką? — nekantriai paklausė jis.

— Kad ji sau ką nors pasidarė?

— Ne. Neįmanoma. Nesijaudink taip smarkiai, Magda.

— Bet kurgi ji galėjo nueiti? Be drabužių, be lagamino, pinigų?

— Ar ji turėjo papuošalų?

Magdalena prisivertė pagalvoti.

— Taip, — tarė ji kiek vėliau, — sagę su briliantais ir safyrais.

— Ir tu jai leidai?

— Herbertai, ji juk Evelinos. Be to, šokiai „Negresko“ viešbutyje — puiki proga ją segėti.

— Manau, ji panaudojo ją visai kitam tikslui.

— Kaip? Herbertai, aš nesuprantu...

— Prašau bent akimirką ramiai pagalvoti. Evelina, žinoma, pardavė sagę.

— Juk negalėjo! Ji dar nepilnametė!

— Tiesa. Bet ne visi pirkėjai tokie sąžiningi, kaip tu manai. Aš esu tikras. Ji pardavė sagę, o už tuos pinigus nuvažiavo pas savo puskarininkį.

— Pas Hansą Hilgertą? — klaikiai išsigando Magdalena.

— Ko taip pasibaisėjai? Žinia, tai nėra malonu. Bet vis dėlto jau geriau, negu kad ji būtų puolusi po traukiniu, ar ne?

— Jie neturi susitikti, Herbertai, — garsiai šaukė Magdalena, — turi užkirsti tam kelią, girdi? Jie neturi...

— Bet, Magda, prašau nepulti dabar į isteriką. Žinoma, kad tuoj pat imsiu veikti. Paskambinsiu, kai tik ką sužinosiu.

— Man pasilikti čia?

— Taip reikia. Tam atvejui, jei mano teorija nepasitvirtins. Beje, — kas žino apie tai, kad Evelina dingo?

— Visi. Visas viešbutis. Man labai gaila, Herbertai...

Jis pertarė ją.

— Turi tai sutvarkyti, girdi? Pasakyk jiems, kad Evelina paskambino. Papasakok ką nors, galbūt kad ji išvažiavo pas mane. Sugalvok ką nors įtikinamo.

— O jei policija ją suras?

— Negalvokim apie blogiausia, Magda. Aukščiau galvą! Paskambinsiu tau vėliausiai šį vakarą.

Kai Magdalena padėjo ragelį, kiek laiko dar sėdėjo kaip surakinta. Blogiausia, galvojo ji, kas yra blogiausia? Mano bejėgiškumas, visiškas bejėgiškumas! Turėjau įveikti save, turėjau pasakyti tai Evelinai — bent jau Evelinai. Ji turėjo žinoti, kad Hansas Hilgertas galbūt netikras jos brolis. Būčiau galėjusi ją išgelbėti, jei būčiau turėjusi drąsos. Bet aš galvojau tik apie save, apie savo santuoką, savo laimę.

Ją apniko šaltas siaubas.

Pulkininkas Rotas spėjo teisingai. Evelina seniai suplanavo savo pabėgimą, tiksliau sakant, tą akimirką, kai sužinojo, jog išvažiuos su motina. Bet ji žinojo, kad negalima skubėti. Kol nepavyks užmigdyti motinos budrumo, apie pabėgimą negalima buvo nė galvoti.

Todėl ji nuo ryto iki vėlumos apsimetinėjo, ir, keista, tai visai nebuvo sunku. Kiekvieną rytą, keisto laimės jausmo apimta, ji šokdavo į neįtikėtinai mėlyną Viduržemio jūrą, mėgavosi tyru oru, kerinčia aplinka, tikrai mielai bendravo su abiem jaunais anglais — tačiau nė akimirką nepamiršo, jog ją čia atvežė prieš jos pačios valią. Net tomis akimirkomis, kai jautėsi beveik laiminga, Hanso Hilgerto ilgesys buvo stiprus kaip fizinis skausmas — turėjo būti su juo!

Šokiai „Negresko", kur galėjo vykti be motinos, ir buvo toji ilgai laukta galimybė. Ji norėjo važiuoti ten penktadienio popietę, tai jai buvo taip pat naudinga. Galėjai tikėtis, kad Hansas Hilgertas savaitgalį gaus atostogų.

Nutykojusi valandėlę ji dieną paskambino į aerouostą ir rezervavo vietą „Lufthanzos" lėktuve, penktadienio vakarą 17.20 val. skrendančiame į Frankfurtą. Iš ten 20.15 val. galėjo skristi į Miuncheną. Jai ir anksčiau sekdavosi susigaudyti skrydžių tvarkaraščiuose.

Dabar tik reikėjo gauti pinigų lėktuvo bilietui.

Kai Evelina su Maiku ir Brainu atvyko į „Negresko", šokiai dar nebuvo prasidėję. Buvo visai neįtartina, kad ji dingo susišukuoti. Abu jaunuoliai nenustebo, jog ji užtruko geras dvidešimt minučių. O iš tikrųjų Evelina tuo metu išėjo iš erdvaus pastato pro galines duris, per kiemą ir automobilių išvažiavimo taką į gatvę. Ji žinojo savo tikslą, esantį už kelių minučių kelio nuo čia — juvelyrinę krautuvėlę De Ponšet gatvėje. Šią krautuvėlę ji įsidėmėjo pasivaikščiodama su motina, nes vitrinoje ties kai kuriais kiek senamadiškais papuošalais buvo kortelės su užrašu „Occasion".

— Atrodo, lošėjai, Monte Karle praradę kelionės pinigus, prasimano čia sau grynų, — šypsodamasi tarstelėjo Magdalena nė nenumanydama, ką pasėjo šia savo pastaba.

Skubėdama į De Ponšet gatvę, Evelina nusimovė auksinį žiedą su lapislaculio akmeniu nuo kairės ir užsimovė ant dešinės rankos, apsukdama akute į vidų. Dabar papuošalas atrodė kaip siauras vestuvinis žiedas. Jau buvo tai išmėginusi.

Prie juvelyrinės krautuvės durų ji stabtelėjo, metė žvilgsnį į vitriną su siūlomomis prekėmis ir į užrašą virš durų. Nebuvo nė kiek sutrikusi, mieliausiai būtų tuoj pat įėjusi, bet žinojo, kad geriau kiek palaukti ir atgauti kvapą.

Išsiėmė veidrodėlį iš juodos lakuotos odos rankinės ir valandėlę stebėjo savo degantį veidą. Buvo apmaudu, kad neturėjo galimybės susikelti pečius siekiančių plaukų ant pakaušio. Tokia šukuosena, žinojo iš patirties, darė ją keleriais metais vyresnę. Bet nebeturėjo laiko ilgiau svarstyti.

Jai įėjus suskambo melodingas varpelis. Pritemdytos patalpos gale atsitraukė užuolaidos, ir už prekystalio pasirodė kumptelėjęs žilagalvis senas ponas.

— *Good afternoon,* — tarė Evelina: jai atrodė geriau apsimesti angle.

Senasis ponas pakėlė tankius, baltus antakius ir burbtelėjo kažką nesuprantama.

— *I hope, you are speaking English!* — pasakė Evelina ir padėjo ranką su siauru aukso žiedu ant stiklinės prekystalio plokštelės taip, kad jis būtinai jį pastebėtų.

— *Yes, Madame,* — tarė senasis ponas, — *mais but — I am sorry — not so good.*

— *Never mind,* — tarė Evelina ir pridūrė velta prasta prancūzų kalba: — Nieko tokio! — Išties jai buvo net paranku, kad šnekant su juvelyru iškilo kalbinių sunkumų. Tuo mažiau kris į akis, jei ji pati netyčia sau paprieštaraus, norėdama nuslėpti kai kuriuos svarbius faktus.

Ji palietė savo kostiumėlio atvartą.

— Norėčiau kai ką parduoti, — tarė ji.

— *La broche?*

— Taip. — Evelina atsegė ją ir padėjo spindinčią sagę ant aksominio pagrindo, pakišto jai juvelyro.

Jis įjungė mažą lempą, prisitraukė ją ir iš liemenės kišenės išsiėmė lupą:

— Ar ji jūsų?

— *Certainly!* Antraip ar ją pardavinėčiau?

Juvelyras žiūrėjo į Eveliną keistai tiriančiomis akimis, kad jai net tapo nejauku.

— Labai graži, — tarė jis po ilgos tylos, — labai graži.

— Kiek galėtumėte man už ją duoti? — skubiai paklausė Evelina.

— Duoti? Net nežinau. Norėčiau paimti ją į komisą, suprantat?

— Nieko nebus — turiu omeny, man tai nenaudinga. Man reikia pinigų — grynų — tuojau pat.

— Gal parodytumėt man savo pasą?

Evelina atidarė rankinę, lyg norėtų ieškoti paso, tada su išgąsčiu, kurį visai nesunku buvo suvaidinti, tarė:

— *Oh, I am sorry* — palikau savo pasą viešbutyje.

— Juk galite jį atsinešti?

— Mesjė, prašau! Kodėl reikalaujate to iš manęs? Gyvenu Monte Karle ir...

— Tokia tvarka, madam...

Evelina nežinojo ką sakyti, iš nevilties prikando lūpą.

— Jūs juk turite pasą, — tarė juvelyras, — o gal bijote, kad kam išduosiu jūsų pavardę? Juvelyras — tai beveik nuodėmklausys, madam.

— Pasą turi mano vyras, — užsikirsdama tarė Evelina. Ji keistai atmetė galvą ir pažvelgė juvelyrui į akis. — Jei aš jo paprašyčiau, jis gali suprasti, o taip neturi būti. Jis neturi nieko pastebėti, antraip — antraip aš nusižudysiu.

Evelinos protrūkis buvo labai įtikinamas, nes jei visos smulkmenos ir buvo gryna išmonė, tai jos neviltis vis dėlto buvo tikra. O juvelyro akys beveik pasislėpė po tankiais antakiais — neliko nieko iš jo šalto gudrumo.

— Madam, ar jūs turit nemalonumų? — paklausė jis.

— Taip, žinoma! Nesunku tai suprasti. Kitaip aš negalėčiau, — ji švelniai paėmė sagę į delną, — išsiskirti su ja. Ši sagė reiškia man kur kas daugiau nei piniginė jos vertė. Tai vestuvinė mano vyro dovana, sena šeimos paveldo brangenybė.

— Tai kodėl turite ją parduoti? — atkakliai klausinėjo juvelyras.

— Nes... — Evelinos galvoje žaibiškai sukosi įvairios mintys. Iš pradžių ji, tiesą sakant, buvo sumaniusi papasakoti juvelyrui kažką apie lošimo skolas, kurias turėjo nuslėpti nuo savo vyro. Staiga jai šovė į galvą geresnė mintis. — Mane šantažuoja, — tarė ji.

— Kas?

— Daugiau aš jums negaliu pasakyti, — atkirto Evelina taip kietai, kad net pati nustebo, — arba jūs padėsite man, arba aš eisiu kur kitur.

— Kiek jums reikia?

Evelina vėl padėjo sagę ant prekystalio. Jai buvo sunku nuslėpti palengvėjimą. Iš dalykiško balso, kuriuo vyras derėjosi, ji suprato, kad padėtis darosi rimta.

— Sagė verta penkių tūkstančių, — tarė ji, — penkių tūkstančių naujųjų frankų.

— Kiek ji verta, žinau geriau už jus. Atsakykit į mano klausimą: kiek jums reikia?

— Tūkstančio, — tyliai tarė Evelina.

Dabar pirmą kartą senasis ponas atrodė nustebęs. Evelina nedrįso į jį pažiūrėti. Širdyje ji bijojo, kad jis dar labiau sumažins kainą. Tūkstantis buvo mažiausiai, kiek jai reikėjo.

Tačiau juvelyras reagavo visai kitaip, nei Evelina tikėjosi.

— Esate protinga jauna moteris, — tarė jis kiek vėliau. — Jūs žinote, kad už riziką reikia mokėti.

Jis atidarė stalčių, išėmė dešimt nučiupinėtų frankų banknotų ir įbruko Evelinai į delną. Tada pasiėmė vertingąją sagę ir iškėlęs smilių tarė:

— Jums nereikės niekur pasirašyti, o aš taip pat nepasirašinėsiu — taip bus geriau mums abiem, madam.

Evelina tylėdama įsidėjo pinigus į lakuotą rankinę.

Jis išlindo iš už prekystalio ir nuėjo durų link.

— *Au revoir, Madame.*

— Mesjė... — Evelina valandėlę padvejojo ir stabtelėjo tarpdury, — turiu dar vieną prašymą.

— Taip?

— Neparduokite tos sagės pernelyg greitai, — tarė Evelina. — Galbūt aš ir pati turėsiu galimybę...

— Nesirūpinkite, madam, — pertarė ją senyvas ponas. — Praeis ne vienas mėnuo, kol aš pasiūlysiu ją pirkėjams.

Po penkių minučių Evelina vėl buvo viešbutyje.

Važiuodamas savo senoku folksvagenu Miuncheno kryptimi, Hansas Hilgertas sugalvojo viską, ką pasakys Evelinai — tai buvo labai išmintingi, atsakomybės kupini žodžiai.

Vakar vakare Evelina užklupo jį telefonu. Jos skambutis buvo toks netikėtas, kad jis nepajėgė blaiviai nieko apsvarstyti. Jis tiesiog padarė taip, kaip ji prašė: pasiėmė atostogų, šiandien iš pat ankstaus ryto sėdo į automobilį ir išvažiavo pas ją. Tačiau dabar, jau pakeliui pas ją, jam paaiškėjo, kokia visa tai kvailystė.

Tik paklausyk, Evi, norėjo pasakyti jis jai, taip nieko nebus. Žinoma, aš myliu tave labiau, nei tu manai. Bet tai juk ne priežastis krėsti panašias kvailystes. Tu dar tokia jauna, o tavo tėvai linki tau tik gero. Negi nepagalvojai, kaip jie dėl tavęs rūpinsis? Taigi būk gera mergaitė. Dabar važiuosim kartu į geležinkelio stotį ir tu pirmuoju traukiniu grįši namo. Taip, taip reikia, Evi. Aš nenoriu, kad tu dėl manęs galbūt net susigadintum visą savo gyvenimą. Žinau, kad myli mane. Bet juk tavo aplinkoje yra daugybė malonių vyrų. Tu mane tikrai pamirši, kai tik...

Bet tada jis pamatė ją. Ji, kaip ir sutarta, stovėjo prie kelio į miestą, tokia liekna su elegantišku, juodu kostiumėliu. Šviesūs plaukai blizgėjo ryto saulėje. Ji pakėlė ranką, pažinusi jo automobilį, pažvelgė į jį nesišypsodama, labai rimtai.

Tą pačią akimirką visas jo išmintingas mintis lyg vėjas nupūtė. Liko tik didelė meilė, kurios neįmanoma užgniaužti ar nuvyti šalin diskusijomis.

Jis pasuko automobilį prie kelkraščio, išlipo — ir jau po akimirkos Evelina atsidūrė jo glėbyje.

Ji taip aistringai atsakė į bučinį, kad jam išgaravo paskutiniai blaivaus proto likučiai.

— Evi, — pralemeno jis, — tu atvažiavai.

Ji pirmą kartą nusišypsojo.

— Negi manei, kad leisiu mudu išskirti?

Jis vėl apkabino ją.

— Kad tu žinotum, kaip aš tavęs ilgėjausi.

— Dabar juk aš su tavim, Hansai, — pasakė ji kone motiniškai, — dabar viskas gerai.

Ji pakėlė galvą ir pažvelgė į jį.

— Na, važiuojam.

— Taip, Evi, kur nors... kur mūsų niekas nepažįsta.

Suėmė ją už rankos ir norėjo nuvesti prie automobilio.

Ji netikėtai pasišiaušė:

— To negana.

— Ką? Ką tu kalbi?

— Turi sukompromituoti mane.

Pamačiusi susvetimėjusį jo veidą, ryžtingai pridūrė:

— Kitaip jie niekad mums to neleis. Turiu priversti savo tėvus duoti leidimą tuoktis.

— Bet jei vis tiek neleis?

— O ką mes prarasim?

Jis abejojo valandžiukę, tada paklausė:

— Ką tu sumanei?

— Nieko blogo. Nusiųsim jiems telegramą iš Miuncheno, kad mūsų neieškotų. Pranešim, kad mes kartu. Ir kad liksim kartu. Visas atostogas.

— Tai viskas? — atsikvėpė jis.

— O ko tu tikėjaisi?

— Kad išsikviesi juos čionai.

Ji nustebo:

— Tai visai nebloga mintis. Tuomet galėtų patys savo akimis įsitikinti, kad...

— Evi!

Ji nusijuokė ir iškart vėl atrodė nerūpestinga, laiminga mergaitė.

— Neišsigąsk, Hansai, juk mes taip nedarysim. Šios dvi savaitės priklauso mums, ir niekam neleisiu jų sugadinti.

Nekreipdamas dėmesio į pašalinius Hansas vėl apkabino ją:

— Pamažu man ima atrodyti, kad nesu pakankamai subrendęs tau.

Ji meiliai nusijuokė:

— Mama visuomet taip man sako.

Staiga ji vėl surimtėjo.

— Eime, nusiųsime mano tėvams telegramą.

Važiuojant į miestą ji laikė savo siaurą ranką ant jo dešinės, tvirtai spaudžiančios vairą.

6

Sekmadienio rytą Magdalena Rot išskrido atgal į Kelną per Frankfurtą. Gavus Evelinos telegramą jai nebuvo ko likti Antibuose.

Pulkininkas Rotas laukė jos Kelno aerouoste. Jis nuvežė ją ir jos bagažą į „Adlerio“ viešbutį, atgal į Bad Godesbergą.

Pakeliui jie beveik nešnekėjo. Temos, kuri abiem degino sielą, nelietė nė iš tolo. Pulkininkas Rotas papasakojo, kad pasirašė nuomos sutartį butui sename name Bonoje, galėsią įsikurti ten tuoj pat, kai tik išsikraustys dabartinis nuomininkas.

— Tikrai geras butas, rami aplinka, viskas, kaip tu norėjai... — jis nebaigė sakinio.

Bet ji tuoj pat nusitvėrė:

— Ką turi omeny?

— Na, manau, kad taip susiklosčius aplinkybėms penkių kambarių butas mums turbūt per didelis.

Magdalena užsiplieskė:

— Tu juk neketini leisti, kad Evelina ištekėtų už to berniuko?

Jis nesiginčijo:

— Atleisk, Magda, bet nenorėčiau dabar apie tai kalbėti. Vėliau, viešbutyje.

— Kodėl ne dabar? Manai, padėtis per pusvalandį pasikeis?

— Ne, bet tikiuosi, tada būsi kiek ramesnė.

Pajuto, kaip ji krūptelėjo.

— Tu pernelyg nervinga, Magda, suprantu tave. Bet padėtį pakeisti galime būdami tik labai ramūs.

— Herbertai... — tarė ji.

Jis neleido jai toliau kalbėti.

— Beje, šiandien vakare bus priėmimas. Anglų pasiuntinys grįžta į Londoną. Rengia atsisveikinimo vakarėlį.

— Tu juk nesitiki, kad aš šiandien dar eisiu į Anglijos ambasadą?

— Aš, žinoma, nenoriu tavęs versti. Bet manau, jog tai puiki proga užkirsti kelią paskaloms apie tavo netikėtą išvykimą.

— Ar apie tai jau šnekama?

— Dar ne... Bet rytoj tai jau tikrai kalbės, jei neužkirsime kelio. Visi pastebės, kad grįžai be Evelinos.

— Juk galima paprasčiausiai pasakyti...

Jis vėl ją pertarė:

— Visai teisingai. Kokį įtikinamą pasiaiškinimą tikrai sugalvosime. Tik turime jį paskleisti tarp žmonių. O šiandien kaip tik būtų tinkamiausia proga.

Pulkininkas Rotas pastatė automobilį prie viešbučio.

Magdalenai teko tas pats kambarys, kuriame gyveno ir prieš išvykdama.

Jos vyras kyštelėjo galvą pro duris.

— Nenoriu tau trukdyti, Magda, — tarė jis, — neskubėk. Ar turi viską, ko reikia?

— Prašau užeiti.

— Taip? — paklausė jis ir uždarė paskui save duris.

— Herbertai, — tarė ji, — mes turime pasikalbėti. Čia ir dabar. Kaip, tu įsivaizduoji, viskas klostysis toliau?

Pulkininkas Rotas praėjo tarp neiškraustytų, prasegtų lagaminų tolyn į kambarį.

— Evelina nepaliko mums pasirinkimo, — tarė jis sustingusiu veidu, — nebėra ko spręsti.

Magdalena žiūrėjo į jį plačiomis akimis.

— Bet mes negalime to leisti, Herbertai, — sušuko ji apimta nevilties.

— Liaukis, nedramatizuok tos istorijos be reikalo, — abejingai atsakė. — Pagaliau tas Hansas Hilgertas visai neblogas vaikinukas. Priešingai, turiu pripažinti, jis paliko man visai gerą įspūdį.

Nejučiomis ji prispaudė ranką prie širdies.

— Vadinasi, tu staiga nebesipriešini vedyboms?

— Ne, Magda, — atsakė jis kantriai, kaip suaugęs žmogus, kalbantis su aikštingu vaiku. — Aš prieš, dabar, kaip ir anksčiau. Bet aš bandau susitaikyti su faktais. Protestuoti per vėlu, Magda. Suprask tai pagaliau.

— Ne, kaip tik to aš ir nesuprantu. Kas gi atsitiko? Ji iškeliavo su tuo vaikinu. Taip nutinka tūkstančiams. Tai juk ne priežastis...

— Ne, Magda. Dabar nebeturiu jokios galimybės jų išskirti. Kaip tik tuo ir spekuliavo tavo dukra.

— Mano dukra?

— Atsiprašau, Magda, man tik šiaip išsprūdo. Gana primityvus pasąmonės būdas atsikratyti atsakomybės. Žinoma, Evelina mūsų dukra. Atleisk.

— Nesuprantu tavęs, Herbertai, — tarė Magda, — juk visos priemonės tavo rankose. Nenoriu dabar kalbėti apie tai, kad jis puskarininkis — bet galėtum patraukti jį atsakomybėn dėl nepilnametės pagrobimo. Argi ne, regis, tai taip vadinama. Visai neseniai skaičiau laikraštyje...

— Taip, taip, žinau, — nekantriai nutraukė jis, — tą teisę mes turime. Tik kokia mums iš to nauda? Ką tuo pasieksime, jei galbūt net patupdysime jį į kalėjimą?

— Viską, Herbertai, argi nesupranti? Viską! Jis nebegalėtų vesti Evelinos. Suprastų, kad turi pasiduoti.

Pulkininkas Rotas papurtė galvą.

— Visai ne, Magda. Kai viskas jau taip toli nuėjo, mums nieko kito nebelieka, tik duoti jiems sutikimą tuoktis. Bijau... — jo veidą iškreipė apmaudas, — turėtume džiaugtis, jei tas vaikinas išvis tai dar įvertins.

— Herbertai!

— Nebus jokios naudos, jei rėksi ant manęs, — tarė jis. — Geriau reikėjo atidžiau prižiūrėti savo — pardon — mūsų dukterį.

— Nori dėl tos neapgalvotos klaidos padaryti Eveliną nelaimingą visam gyvenimui?

— Priešingai. Aš mėginu išgelbėti tai, ką dar įmanoma išgelbėti. Santūrus viešumas, mažos, į akis nekrentančios vestuvės. Daugiau nieko negalime padaryti.

Jis priėjo arčiau žmonos.

— Magda, negi nesuvoki, apie ką kalbame? Kas po šitos istorijos dar norės ją vesti?

— Kas nors, kas ją tikrai mylės.

— Hansas Hilgertas ją myli. Aš tvirtai tuo įsitikinęs. Jei tai viskas, ko tu trokšti...

— Ne, ne, ne! — šaukė Magdalena. — Jis negali jos vesti! Negi nesupranti? Negali šito leisti!

Jis nustebęs žiūrėjo į ją primerkęs akis.

— Tavo neprielankumas tam berniukui man pamažu ima atrodyti ligūstas. Žinoma, aš visai kitaip įsivaizdavau būsimą mūsų vaiko vyrą. Bet juk tas Hansas Hilgertas nėra nei valkata, nei nusikaltėlis.

Magdalena pajuto, kad dabar turi kalbėti. Turėjo viską prisipažinti vyrui, jei nenorėjo užsitraukti dar didesnės kaltės.

— Herbertai... — prašneko ji nesavu balsu.

Jis sukluso:

— Taip? Kas yra? Ar gerai jautiesi?

Jos keliai iš tiesų ėmė linkti. Ji svirduliavo. Vienu žingsniu jis atsidūrė šalia žmonos, nuvedė prie kėdės ir pasodino.

— Magda! — susirūpino jis. — Taip ir žinojau. Šio pokalbio tau buvo per daug.

Ji sukaupė visas savo jėgas:

— Maldauju, neleisk, kad mūsų Evelina ištekėtų už to Hanso Hilgerto! Argi negalime surasti jai kito vyro? Bonoje yra tiek daug viengungių...

— Mažiau, nei tu manai, Magda. Ir net jei būtų moterų trūkumas kaip Australijoje — niekas jos neimtų po to, kas atsitiko. Bent jau ne iš mūsų aplinkos.

— Negi taip blogai tai, ką ji padarė?

— Blogai? Aš Evelinos tėvas, o ne teisėjas. Bet kokiu atveju tai kvaila ir lengvabūdiška. Net labai kilnus žmogus niekad nepasikliautų jos ištikimybe.

— Gal mes turim jam tai pasakyti?

— Magda, tu leidiesi į abstrakcijas! Žentas, kurį tu įsivaizduoji, išvis neegzistuoja.

— O aš tau sakau, kad rasiu jį!

— Ne, Magda. Tu svaičioji. Neįmanoma sukurti santuokos melu. Tai būtų blogiau, negu kad Evelina ištekėtų už to vyro.

— Herbertai... — vėl pradėjo ji, niekaip neįstengdama ištarti lemtingųjų žodžių.

Jis palinko virš jos.

— Ką norėjai pasakyti?

— Herbertai, ar tu taip pat nebūtum manęs vedęs, jei aš prieš vestuves...

— Bet tu juk to nepadarei.

— Juk tu pamilai mane iš pat pradžių, tiesa, Herbertai?

— Ką reiškia šis klausimas?

— Ar tu nebūtum vedęs manęs, jei aš... — Ji neturėjo jėgų baigti sakinio.

Jis atsitiesė.

— Ne, Magda, nebūčiau. Nes tuomet tu nebūtum buvusi tu, vadinasi, aš nebūčiau pamilęs tavęs.

Jis nusišypsojo, staiga nuklydęs į prisiminimus.

— Mano Dieve, matau tave dėvinčią tą pilką, beformį sijoną ir seną kareivišką striukę. Ir vis dėlto nuo tavęs sklido kažkas švaraus, padoraus, nepaliesto viso to meto blogio...

Jis pažvelgė į ją ir išsigandęs nutilo:

— Bet, Magda, kodėl gi tu verki? Magda, kas tau?

Jis apkabino ją, ėmė guosti. Jos kūnas drebėjo nuo kūkčiojimo, ji nejautė jo švelnumo, buvo kurčia žodžiams.

Nejautė nieko, tik beribę neviltį.

Buvo tik vienas žmogus, su kuriuo Magdalena galėjo pasikalbėti. Helga Gertner. Ji vienintelė žinojo visą istoriją ir galbūt galėjo jai patarti ir padėti.

Helga Gertner gyveno penkioliktame naujo daugiabučio namo prie Reino aukšte.

Svetainė, kur ji nusivedė Magdaleną, buvo įrengta moderniai, bet jokiu būdu ne be skonio. Ant storo, raudono kilimo stovėjo gražūs, patogūs foteliai. Rašomasis stalas buvo šalia didžiulio prancūziško stiliaus lango. Barokinis angelas, sena žibalinė lempa ir pora varinių indų teikė kambariui jaukumo.

Helga pastebėjo vertinantį Magdalenos žvilgsnį.

— Patinka? — paklausė.

— Labai. Tau tikrai galima pavydėti.

— Tik gaila, kad retai turiu laiko pasimėgauti savo namais ir sutvarkyti juos, štai kur problema. Išgersime kavos?

— Ačiū, aš... — Magdalena nervingai sunėrė rankas.

— Tuomet išgersim viskio.

Helga Gertner pasuko virtuvės durų link ir beeidama atsigręžė:

— Tai užtruks tik valandžiukę.

Iš tikrųjų ji tuoj pat grįžo su dviem taurėmis, indu su ledo gabalėliais, grafinu vandens ir puspilniu viskio buteliu. Ji pripylė viskio per tris pirštus į plačius, rankų darbo stiklus, įmetė į kiekvieną po ledo gabalėlį ir šliūkštelėjo kiek vandens. Tebestovėdama pasiėmė taurę.

— Prost!

Magdalena gurkštelėjo šiek tiek ir pajuto, kaip gerai ją veikia lengvas gėrimo stiprumas.

Helga Gertner atsisėdo prieš ją minkštame fotelyje, užsimetė vieną ilgą koją ant kitos ir prisidegė cigaretę.

— Na, kas gi atsitiko? — paklausė nežiūrėdama į Magdaleną.

— Ar pažadi, kad niekada su niekuo apie tai nekalbėsi?

Helga Gertner nusišypsojo, geraširdiškai šaipydamasi:

— Kiek kartų manęs to dar klausinėsi. Arba pasitiki manimi, arba ne. Žodžiai visai nieko nereiškia.

— Tu, žinoma, teisi, — dvejojo Magdalena.

— Taigi. Klok viską, kas tau slegia širdį, — kai Magdalena vis dar tylėjo, ji atkakliai pridūrė: — Arba — jei tau sunku — leisk man atspėti?

— To negalėsi atspėti.

— Gal ir galėsiu. Leisk pamėginti.

Helga Gertner mąsliai teliuškavo savo viskį, o ledas skambčiojo į stiklą.

— Tavo dukra neliko pagyventi draugų prancūzų šeimoje, ji... — Ji netikėtai pakėlė galvą: — Ji paspruko nuo tavęs.

Magdalena išsigando:

— Kaip tu sužinojai?

Helga Gertner šypsojosi patenkinta savimi.

— Tik susieju įvykius, nieko daugiau. Nesistebėk manimi. Juk aš iš to gyvenu.

— Tu teisi, — tarė Magdalena, — ji pabėgo.

— Su kuo?

— Viena. Ji išvyko viena. Ar atsimeni tą jauną vyrą — puskarininkį, — jis buvo kartu, kai majoras Bodungenas tąsyk pasitiko mus aerouoste?

— Nelabai, — atsakė Helga Gertner. — Ten buvo kažkoks berniukas. Bet kaip jis atrodė — nelabai tekreipiau į jį dėmesį.

— Užtat Evelina atkreipė, — karčiai tarė Magdalena. — Ji net galvotrūkčiais įsimylėjo jį. Kai sužinojome, mano vyras išsiuntė jį į Friustenfeldbruką, o mes su Evelina išvažiavome į Pietų Prancūziją.

— Tačiau ji pabėgo.

— Taip. Buvau pernelyg patikli.

— Tik nepasakok man, kad ši maža mergaitė visiškai viena išvažiavo į Fiurstenfeldbruką.

— O taip. Matyt, skrido lėktuvu. Ji neturėjo pinigų. Vyras mano, kad ji pardavė savo papuošalus.

Helga Gertner suraukė kaktą.

— Tik paklausyk, viskas kaip nuotykių romane. Ar jūs įsitikinę?

— Visiškai. — Magdalena vėl suabejojo, bet paskui pasiryžo: — Ji atsiuntė mums telegramą. Iš Miuncheno. Ten juodu ant balto parašyta, kad ji kartu su savo Hansu Hilgertu.

Helga Gertner nusijuokė.

— Čia tai bent. Reikia pasakyti, mergaitė drąsi. Ji nori priversti, kad leistumėt tuoktis?

— Taip. Kaip tik taip. Jiedu abu nusprendė tuoktis. Mes su vyru, žinoma, buvome prieš.

— Na, žinai, Magdalena, galiu suprasti, kad visa tai tau nėra labai malonu. Bet neturėtum daryti iš to tragedijos. Moderni meilės istorija. Prisipažįstu sąžiningai, man tai atrodo nuostabu. Romeo ir Džuljeta Bonoje — nemaniau, kad šiais laikais taip dar gali būti.

— Helga, tu nesupranti...

— Dar ir kaip suprantu. Puikiai įsivaizduoju, ką galvoji. Jaunuolis neturi socialinės padėties, neturi nieko, galbūt net iš prastos šeimos. Ir vis dėlto, Magdalena, būk kilni. Palaimink juodu. Tikri jausmai šiais laikais tokia retenybė.

— Ne apie tai kalbu, — skausmingai tarė Magdalena.

— Ne? Tuomet aš nieko nebesuprantu.

— Buvau pas ponią Hilgert... — pradėjo kalbą Magdalena, nutilo, bet vėl ėmė maldauti: — Bet tu niekam nesakysi nė žodžio. Girdi?

— Žinoma, ne, — patikino Helga Gertner.

— Jis visai ne jos sūnus! — iškošė Magdalena pro dantis. — Jis rastinukas!

— Kaip tyčia! — Dabar ir Helga Gertner sunerimo. — Tik nesakyk, kad ji rado jį Karaliaučiuje.

— Ne, ne ji. Ji pasiėmė jį iš vienos šeimos, priglobusios jį Karaliaučiuje. Dieve mano, Helga, dabar tu supranti? Ką man daryti?

Žurnalistė nuspaudė savo cigaretę ir čia pat prisidegė kitą.

— Pirma: nesijaudink, — tarė ji, — kvailystė iš karto galvoti apie blogiausia! Juk tai būtų toks sutapimas, kad... Ne, Magda, aš esu tikra, kad tai tavo sąžinė krečia tau juokus.

— Bet juk viskas atitinka. Prisimeni? Tai įvyko sausio septynioliktą. Buvo vakaras, kai pametėm berniuką iš akių. Ir sausio septynioliktą šeima, atidavusi jį vėliau poniai Hilgert, jį rado!

— Netiesa, — paprieštaravo Helga Gertner apsimesdama rami. — Vienuoliktą valandą vakaro Udo dar buvo su tavimi. Tada tu bandei prasibrauti ten, kur dalijo duoną, ir spūstyje jį pametei. Bent jau taip man pasakojai. Aš juk tuo metu kovojau dėl vietų laive mums.

— Taip, taip ir buvo, bet aš nesuprantu...

— Jei Udo tikrai pametei tik apie vienuoliktą, tai kaip galėjo ta nepažįstama šeima tą pačią dieną jį surasti? Prisimink! Mes juk ieškojom jo iki pat ankstaus ryto!

— Gal kaip tik todėl ir negalėjome jo rasti, kad ta šeima jau buvo jį išsivežusi.

— Atleisk, bet tai skamba labai neįtikėtinai. Juk niekas šiaip nepriglaustų svetimo vaiko, kol neįsitikintų, kad neįmanoma rasti jo globėjų. Net per tokią sumaištį, kuri tuomet buvo apėmusi bėglius. Ar turi dar kur užsikabinti? Turiu omeny, kaip berniukas buvo apsirengęs?

— To juk negalėjau klausti!

— Na, kai to nežinai... — Helga Gertner nukratė cigaretės pelenus. — Gal man nueiti pas tą moterį? Atsargiai paklausinėti?

— Jokiu būdu! Nepamiršk, kad ji pati pragariškai bijo, jog viskas išaiškės. Ji užaugino vaiką kaip savo.

— Na, čia tai bent.

— Aš suprantu ją, — tyliai tarė Magdalena. — Tik pagalvok, ji buvo tik du mėnesius ištekėjusi, kai žuvo jos vyras. Karas atėmė iš jos visa, ką ji labiausiai mylėjo. Ji jautė turinti moralinę teisę globoti pasimetusį vaiką.

— Na gerai, gerai. Bet negi ji nė akimirką nepagalvojo apie tikrąją motiną, kuri galbūt visus tuos metus po karo jo veltui ieškojo?

— Tikroji motina, — tarė Magdalena ir skvarbiai pažvelgė į draugę, — esu aš.

— Spėlionės!

— Ne, Helga. Kažką tokio paprasčiausiai jauti. Tai todėl tas vaikinas iš pat pradžių man taip patiko. Tik todėl ir Evelina taip staiga pametė dėl jo galvą. Ji pajuto kraujo ryšį, žinoma, nė nenumanydama...

— Ar jis panašus į tave? — paklausė žurnalistė po trumpos pertraukos.

— Ne! Visai kitas tipas. Rudi plaukai, rudos akys...

— Vadinasi, nepanašus ir į Janą Mirskį. Jis juk turėjo varno juodumo plaukus, šviesią odą ir žalias akis, ar ne?

— Panašumas juk nieko nelemia.

— Žinoma, ne. Kai gimsta vaikas, nepanašus nei į tėvą, nei į motiną, sakoma, kad jis atsigimė į senelius. Bet kai galvoji, jog visiškai svetimas žmogus yra tavo vaikas, norisi daugiau įrodymų negu paprasčiausios nuojautos.

— Matyt, tu teisi, — mąstė Magdalena, — galbūt tai tikrai ne jis. Galbūt aš viską tik įsivaizduoju. Bet viena turiu pripažinti — tai gali būti jis. Ar nesupranti, jog pakanka vien jau tos minties, kad pastūmėtų mane prie beprotybės ribos?

— Tu turi kaip nors įsitikinti, — įkalbinėjo ją Helga Gertner.

— Bet kaip, ką gi aš galiu?

— Atvirai ir sąžiningai pasikalbėti su ponia Hilgert.

— Neįmanoma. Turėčiau pasikliauti visiškai svetimu žmogumi.

— Nepamiršk, kad ji elgėsi taip pat nesąžiningai, kaip ir tu.

— Bet ji atsakinga tik prieš save. Ne, Helga, nieko nebus.

— Na, tai nieko jai nepasakok, tiesiog pagąsdink. Pasakyk, kad negali duoti leidimo vesti savo dukters, kol sužinosi, kas tas vyras. Priversk ją paskelbti paiešką.

— Aš ir apie tai pagalvojau. Bet tai nieko neduos. Nepamiršk, kad aš ir pati niekad neskelbiau paieškos.

— Bet kitomis aplinkybėmis juk atsirastų tikrieji tėvai, ir tu viską sužinotum.

— Kitomis aplinkybėmis, taip. O jei ne? Tada žinočiau tiek pat, kiek ir žinau. Priešingai — būtų dar blogiau. Aš tik išsiduočiau, nieko tuo nelaimėjusi.

Valandėlę abi moterys susimąsčiusios sėdėjo viena priešais kitą. Helga Gertner nugėrė didelį gurkšnį viskio. Magdalena prislėgta žiūrėjo į tuštumą.

— Kodėl nepasikalbi apie tai su savo vyru? Jei jūs abu prisiimtumėt atsakomybę...

— Negi manei, kad aš nebandžiau? — Magdalenos skruostus išmušė dėmės. — Aš norėjau, aš vis norėjau jam pasakyti. Bet aš negaliu. Man — man neapsiverčia liežuvis.

Helga Gertner nuspaudė cigaretę varinėje peleninėje, atsistojo, nuėjo prie lango ir tarė nusisukusi:

— Tada tau nieko kito nebelieka, tik tylėti. — Ji atsiduso. — Kuo daugiau apie tai galvoju, tuo teisingiau man tai išvis atrodo. Kas gi nutiko? Tavo dukra įsimylėjo vyriškį, kurio tėvai nežinomi. Galimybė, kad jis tavo sūnus, labai menka.

Magdalena atsistojo:

— Ne, Helga. Kol yra bent menkiausias įtarimo šešėlis, kad jiedu brolis ir sesuo, jiems nevalia tuoktis... Turiu užkirsti tam kelią.

— Bet kaip? Nesuvokiu, kaip tu tai įsivaizduoji?

— Turiu pasikalbėti su Evelina. Ji moteris. Ji manęs nepasmerks.

7

Po savaitės Evelina vėl pasirodė Godesberge. Ji atvyko netikėtai, neperspėjusi, nešina juoda, lakuotos odos rankine, blizgančius šviesius plaukus susirišusi kaspinu. Kai pasiuntinukas priėjęs pranešė Magdalenai apie dukters atvykimą, ji su keliomis damomis sėdėjo „Adlerio“ viešbučio fojė. Pirmas jausmas buvo begalinis palengvėjimas, mat ji manė, kad Evelina užklups ją su Hansu Hilgertu.

Bet kai atsistojusi atsigręžė ir pamatė Eveliną, su šypsena einančią nuo registratūros pas ją, suprato, kad klydo. Spindinčios Evelinos akys rodė ją esant laimingą.

Magdalena pristatė ją:

— Mano dukra, — tarė ji kitoms damoms, — prašau atleisti, aš tik valandėlę. Ji ką tik grįžo iš Prancūzijos.

— Betgi atveskite ją pas mus. Kaip ji gražiai atrodo, mūsų mažoji Evelina, — tarė majoro Bodungeno žmona.

Magdalena šypsodamasi atsisakė:

— Gal vėliau, kiek vėliau. Tegu pirma viršuje apsitvarko.

Ji ramiai nuėjo per fojė pas Eveliną. Mergaitė vilkėjo paprastutę suknelę, pirktą parduotuvėje. Bet ji tiko jai labiau nei brangūs modeliai, kuriuos paprastai dėvėdavo. Dar niekada anksčiau ji neatrodė tokia žydinti ir kerinti.

— Mama, — tarė ji, apglėbdama motiną ranka, — prašau nebarti manęs! Kad žinotum, kokia aš laiminga!

— Tu sukėlei mums daug rūpesčių, — tarė Magdalena, pati suvokdama, kad ši smulkmeniška pastaba čia visai netinka.

Evelina nuleido ranką.

— Atleisk, mama, — šaltai tarė ji.

— Prašau lipti dabar į viršų, — tarė Magdalena ant laiptų. — Aš ateisiu, kai tik galėsiu ištrūkti.

Evelina be žodžių ėmė lipti laiptais.

Magdalena keliais žingsniais ją vėl prisivijo.

— Žinau, laikai mane nepakenčiama, pagiežinga moterimi.

— Visai ne, — Evelina šypsojosi kone pašaipiai. — Greičiau jau manau, kad jūs su tėte taip elgiatės todėl, kad nežinote, kas yra tikra meilė!

Magdalena sustojo ir žiūrėjo į savo dukrą, grakščiai lipančią laiptais aukštyn. Sijonas buvo labai trumpas, iš po jo šmėkščiojo keliai. Ji atrodė labai vaikiška.

Damos atsisveikino po pusvalandžio — pusvalandžio, kuris Magdalenai buvo tikra kančia. Ji troško kuo greičiau pasilikti viena su savo dukra ir tuo pat metu norėjo, kad šis paviršutiniškas pašnekesys niekad nesibaigtų.

Tuomet atėjo laikas. Niekas nebegalėjo sukliudyti Magdalenai užlipti į viršų ir pasišnekėti su dukra — pagaliau pasakyti tai, ką žodis į žodį buvo išmokusi ilgomis bemiegėmis naktimis.

Bet jau įžengus į Evelinos kambarį viskas buvo kitaip, nei tikėjosi. Evelina sėdėjo prie staliuko, pasidėjusi porciją keptų bulvių su kumpiu ir arbatos.

Ji pažvelgė į motiną ir nerūpestingai nusijuokė:

— Turėjau ką nors užsisakyti. Vos nemirštu iš bado.

Magdalena prasižiojo. Žinojo, kad jei dar kartą atidės prisipažinimą, niekada nebeišdrįs pasakyti tiesos.

— Evelina, — tarė ji, — ar gali manęs paklausyti? Turiu aptarti su tavimi šį tą labai svarbaus.

— Na, nebūk tokia paslaptinga, mama! Lyg nežinočiau, ką nori man pasakyti! Kad Hansas Hilgertas nėra man tinkamas vyras, kad tu vis dėlto laikais šios nuomonės ir taip toliau, ir panašiai.

— Tu klysti, Evelina, aš...

— Ar tai reiškia, kad dabar jau pritarsi mūsų vedyboms?

— Ne.

— Na matai. Tada leisk man pirmai šnekėti. Kol tu ne viską žinai... — energingu rankos mostu nutildė motiną. — Aš laukiuosi kūdikio, mama, — tarė ji švytėdama iš pasididžiavimo. — Net nenujauti, kaip aš džiaugiuosi!

Naktį po Evelinos netikėto grįžimo ir prisipažinimo Magdalena Rot kovojo su mintimi pasitraukti iš gyvenimo.

Jautėsi įsukta į patį tragiškų įvykių sūkurį, iš kurio nebeįmanoma pabėgti. Atrodė, kad beveik kūniškai jaučia, kaip žiauri lemtis artinasi prie jos, jos dukters, o taip pat ir jos vyro. Kaip didžiulis juodas debesis ji leidosi vis žemiau ir žemiau ant jų visų, neliko jokios išeities, jokio išsigelbėjimo, negalėjai niekur pasislėpti.

Kitą rytą po nemigo nakties Magdalena jautėsi kaip sumušta. Iki pietų ji išsekusi gulėjo lovoje.

Pietaujant dukra kamantinėjo:

— Jau pasišnekėjai su tėte? Dabar jau leisite man tuoktis, ar ne?

— Tėtis šokiruotas, — tarė Magdalena, ir tai buvo tiesa. Pulkininkas Rotas negalėjo suprasti, kaip jo dukra galėjo taip užsimiršti.

— Tikiu, — nesirūpindama atsakė Evelina. — Kaip tik todėl jis dabar nusileis. — Ji mirktelėjo. — Tik pagalvok, kokią gėda!

— Evelina! — pasibaisėjo Magdalena. — Aš tavęs nebepažįstu. Juk tu tiesiog ciniška.

— Nė kiek. Tiesiog vadinu dalykus jų tikrais vardais.

Magdalena nurijo aštrią pastabą ir ramiai tarė:

— Bet jei tu nesi nėščia, ar sutinki tuomet palaukti iki kito pavasario?

— Mielai, mama. Tik nesidžiauk per anksti. Iš to pažado tau nebus jokios naudos. Žinau, kad laukiuosi. — Ji palenkė savo gražią galvą ir kerinčiai nusišypsojo motinai: — Po poros dienų parodysiu tau pažymą juodu ant balto, mama. Ar tada pagaliau sutiksi?

Po savaitės ponia Hilgert gavo laišką iš Fiurstenfeldbruko. Įsikišo jį į savo siuvėjiškos prijuostės kišenę, ketindama ramiai perskaityti per pietų pertrauką.

Bet paskui vis dėlto neištvėrė ir, nutaikiusi ramesnę valandėlę, išėjo iš siuvyklos į svetainę ir atplėšė voką. Skaitė stovėdama.

Miela mama!

Pirma didelė naujiena — pulkininkas Rotas leido mums su Evelina tuoktis, be to, sutuoktuvės turi įvykti kuo greičiau. Gali įsivaizduoti, kokie mes laimingi. Smulkmenas dar reikės aptarti. Kitą savaitgalį susitiksiu su Rotais Miunchene, ir mes viską galutinai nuspręsime. Viena aišku: aš liksiu aerouosto aptarnavimo personale. Tu žinai, mama, kad man buvo sunku dėl to apsispręsti. Bet man reikia į tai atsižvelgti. Evelina tokia jautri, o dabar antra didelė naujiena — ji laukiasi kūdikio.

Tu visuomet buvai išmintinga moteris, todėl žinau, kad nepasibaisėsi tuo. Juk nebebūtų ir prasmės, jei dabar sakytum, kad mes neturėjome taip elgtis. Tai, žinoma, buvo nesantūru. Bet tu taip pat žinai, kaip Evelinos tėvai priešinosi šioms vedyboms. Dėkui Dievui, atrodo, viskas pakrypo į gera.

Dabar būtinai turi susipažinti su Evelina, mama. Parašiau jai, kad tau paskambintų. Pasikviesk ją, maldauju, ir būk maloni. Tu tikrai ją pamilsi. Negaliu tau nė apsakyti, kiek daug ji man reiškia. Galų gale jos tėvai taip pat neblogi. Net negaliu ant jų pykti, kad savo dukteriai troško kitokio žento. Bet aš juos įtikinsiu, kad esu tinkamas. Aš tvirtai apsisprendžiau būti Evelinai labai geras: tik dabar iš tikrųjų suprantu, kaip sunku tau buvo tada, kai gavai žinią apie tėvo žūtį. Jis tikrai mylėjo tave lygiai taip pat kaip aš Eveliną. Juk visuomet sakei, kad aš į jį panašus.

Dabar noriu vienintelio dalyko — kad neapsunkintum Evelinai gyvenimo!

Tavo Hansas

Perskaičiusi laišką iki pusės, ponia Hilgert atsisėdo, pati to nepastebėdama. Tada prisidegė cigaretę ir dar kartą perskaitė jį nuo pradžios iki galo.

Iki šiol ji save visuomet laikė kilniaširdiška, supratinga moterimi. Bet dabar, pati save stebindama ir šokiruodama, suprato, jog klydo.

Buvo visiškai nepasiruošusi nusilenkti likimui. Tie pasipūtėliai Rotai, šita išlepinta Evelina įviliojo jos sūnų į spąstus. Jie pasiruošę sunaikinti jį. Tik ji to neleis! Ji pasirengusi kovoti visais įmanomais būdais.

Dar nespėjusi surūkyti cigaretės ji apsisprendė. Paskambino į kelionių biurą ir susižinojo, kaip greičiausiai nuvykti į Fiurstenfeldbruką.

Ji tvirtai apsisprendė pasakyti savo berniukui viską; kad ne ji jį pagimdė, o pasiėmė tik tuomet, kai jis jau buvo trejų metų amžiaus. Kad ji nežinojo, kas buvo jo tėvai. Kad ji apgaulingai užaugino jį kaip savo sūnų. Kad jo dokumentai nesutvarkyti ir todėl jis negalįs vesti.

Tačiau kitą rytą, pamačiusi jį Fiurstenfeldbruko aerouosto kazino, suprato, kad viskas daug, daug sunkiau, nei galėjo įsivaizduoti.

Jau jam besisveikinant jos ryžtas ėmė blėsti. Jis tvirtai apkabino ją, pakėlė ir apsuko ore, nekreipdamas dėmesio į savo bičiulių pašaipias šypsenėles.

Jis mylėjo ją, nes laikė motina — argi nepasikeis jų santykiai iš pagrindų, jei jis sužinos, kad nuo mažens jos buvo apgaudinėjamas?

— Kaip sekasi Evelinai? — paklausė jis. — Ar jau svečiavosi pas tave?

— Ne. Aš išvažiavau, vos tik gavusi tavo laišką.

— Tik tam, kad pasveikintum? Mama, aš neatpažįstu tavęs, — šypsojosi jis. — Tu išties metei savo verslą?

— Tu man visuomet buvai nepalyginamai svarbesnis už siuvyklą, — rimtai tarė ji.

— Mat kaip, — jis pažvelgė į ją keistai vertinančiu žvilgsniu, lyg ji staiga būtų tapusi jam svetima. — Vadinasi, tu taip pat prieš mane su Evelina. Turėjau susiprasti.

Hana Hilgert atsisėdo.

— Tu neteisingas man, — prisiverstinai ramiai tarė ji. — Kaip galėčiau būti prieš Eveliną? Juk visai jos nepažįstu.

— Bet tu iš anksto priešiškai nusiteikusi.

— Aš tiesiog manau, kad tu dar pernelyg jaunas vesti tokią jauną mergaitę.

Jis atsisėdo priešais, palinko ir, įdėmiai žiūrėdamas iš po tankių antakių, tarė:

— O vairuoti lėktuvą, tavo nuomone, aš ne per jaunas, a?

— Aš labai sunkiai daviau tau leidimą tapti lakūnu, — ji nervingai gurkštelėjo iš puodelio ką tik atneštos kavos.

— Kaip tik todėl, — tarė jis, — neabejojau, jog apsidžiaugsi, kad pereinu į aerouosto tarnybą.

— Mano labui tu neketinai šitaip pasiaukoti! — paprieštaravo ji.

Staiga jis taip nuoširdžiai nusijuokė, dėl to nuoširdaus juoko ji ir pamilo jį tada, kai dar buvo mažas vaikas.

— Mama, — tarė jis, o akyse žaidė linksmi žiburiukai, — ar tik nepavyduliauji?

Ji staiga pasijuto labai sena ir pavargusi.

— Ak Hansai, kaip tu manęs nesupranti?

— Aš juk suprantu! Pagaliau suprantu! Tu įsikalei į galvą, kad nuo tada, kai myliu Eveliną, nieko man nebereiški! Bet tai netiesa, tu klysti! Kad ir kas atsitiktų, aš visuomet tave mylėsiu. Juk tu esi mano mama.

Ji pamėgino dar kartą:

— Hansai, o jei tai būtų netiesa?

— Kas? — nesuprato jis.

— Jei dabar prisipažinčiau, kad nesu tavo mama?

— Kas per mintis! — nieko neįtardamas tarė jis. — Ar nori įtikinti mane, kad pagrobei mane, kai buvau kūdikis?

— Ne, Hansai, aš... — užsikirto ji.

— Na matai. Žinojau, kad tai nesąmonė. Negalėtum taip pasielgti — meluoti man visus tuos metus!

— Juk galėjau tave įsivaikinti!

— Taip buvo — taip ar ne? — jo balsas buvo šaltas ir piktas.

Ji pajuto, kaip išblėsta paskutiniai drąsos likučiai:

— Ne...

— Na matai. Kodėl nori, kad imčiau tuo abejoti? Kad mylėčiau tave dėl tavęs pačios, ar kaip tai vadinama? Aš myliu tave, nes esi mano mama, argi nesupranti? O Eveliną myliu todėl, kad ji mano nuotaka. Neketinu kurios nors iš jųdviejų atsisakyti.

— Hansai, — sunkiai ištarė ji, — argi nesuvoki? Aš tik noriu tau padėti! Buvau pasirengusi apkabinti bet kokią marčią, kurią tu man atvesi...

Jis nusitvėrė jos žodžių:

— Tuomet taip ir daryk. Nieko kito iš tavęs ir nesitikiu.

— Bet tik ne šitą Eveliną, Hansai! Ji netinka tau. O tu netinki į jų šeimą — ne, aš nepažįstu Evelinos, užtat pažįstu jos motiną. Ar iki šiol dar nepastebėjai, kokie tie Rotai pasipūtėliai?

— Ačiū. Pakaks. — Hansas atsistojo, santūriai linktelėjo motinai ir pasisuko eiti.

— Hansai! — pasipiktinusi sušuko ji.

Jis vėl atsigręžė.

— Ne taip garsiai! — abejingai tarė jis. — Mes čia ne vieni!

— Atleisk, — tyliai tarė Hana, — tik prašau šitaip nenueiti! Sėsk!

Hansas perspėjamai mostelėjo ranka:

— Tik tuomet, jei pažadėsi man...

— Taip, taip, neišgirsi daugiau nė žodžio apie Rotų šeimą.

Jis vėl atsisėdo, ramiai lūkuriuodamas. Staiga ji nebežinojo, ką daugiau sakyti. Stojo ilga nejauki tyla.

Hansas Hilgertas prašneko pirmasis.

— Tu klysti, taip galvodama apie Eveliną ir jos šeimą. Patikėk manim, mama. Net jei būtų kitaip, jau nebėra kelio atgal. Evelina jau dabar mano žmona. Ne prieš žmones, bet prieš mano atsakomybę. Ir jokia jėga pasaulyje nebeįstengs mudviejų išskirti.

— Jau per vėlu, Magda, — tarė Helga Gertner. — Nebegali daugiau nieko padaryti, visiškai nieko!

Buvo apie penktą valandą popiet. Abi moterys sėdėjo „Drezdeno“ viešbučio Reino terasoje ir gėrė arbatą. Helga Gertner, kaip visuomet, buvo apsirengusi sportiškai, vilkėjo šviesiai žalią kostiumėlį. Kiek pavydžiai žiūrėjo ji į savo draugę, kuri su minkšto, lengvai krentančio šilko suknele ir juoda plačiakrašte skrybėle, metančia lengvą šešėlį ant lygios jos kaktos ir tamsiai mėlynų akių, atrodė gražesnė nei kada nors.

Dedant puodelį ant lėkštutės, Magdalenos ranka drebėjo.

— Bet juk aš negaliu šito leisti, — tarė ji. — Juk negaliu paprasčiausiai stebėti...

— Apie tai reikėjo galvoti anksčiau, — pertarė ją draugė šiurkščiau, nei pati norėjo.

Magdalenai tyliai atsidusus, ji kiek draugiškiau pridūrė:

— O be to, aš jau taip dažnai sakiau, jog tau vaidenasi. Hansas Hilgertas nėra Udo. Tokių sutapimų nebūna.

— Bet jis gali juo būti.

— Nori, viską dar kartą peržvelgsiu? Man regis, mes jau pakankamai dažnai apie tai kalbėjomės! Taip, jis galėtų būti tavo sūnus — yra minimali galimybė. Bet kadangi, išskyrus tave ir mane, to niekas nežino, o mudvi tylėsim kaip žemė...

— O jo motina? Turiu omeny Haną Hilgert.

— O kodėl staiga ji turėtų prabilti?

— Kad užkirstų kelią santuokai!

— Dabar aš tavęs jau visiškai nesuprantu. Kaip galima taip nelogiškai mąstyti! Juk tai ir yra kaip tik tai, ko tu nori, — kad ši santuoka neįvyktų.

— Taip, — sutiko Magdalena. — Bet tik ne šitaip!

— Na, atsikvošėk pagaliau! Ką gi jau toji Hana Hilgert iš tiesų žino? Kad berniukas ne jos sūnus. Kad neteisėtai jį priglobė ir užaugino davusi savo pavardę. Tau juk nė mažumėlę nekenkia, jei ji atskleis šią tiesą! Priešingai, nieko geresnio ir atsitikti negalėtų. Tuomet daugių daugiausia paaiškės, kas to jaunuolio tėvai, ir tu išsilaisvinsi nuo visų savo rūpesčių! Paklausyk, man ką tik šovė į galvą mintis: kreipkis į tą moterį ir pareikalauk, kad atskleistų savo kortas! Tuo mažų mažiausiai uždelsi vedybas...

Helga Gertner įsikarščiavo. Jos akys blizgėjo, ji kovingai atkišo savo tvirtą, dailų smakrą.

Tik Magdalenos veidas neatgavo gyvybės, nepaguodžiama ji žiūrėjo į draugę.

— Jei vedybos greitai neįvyks, tai skandalo neišvengsime.

— Pati nežinai, ko nori! — griežtai drėbė Helga Gertner. Tada gūžtelėjo pečiais ir persimainiusiu balsu pridūrė: — Bet tu teisi: viskas lieka taip, kaip ir prieš tai sakiau. Laikausi savo pirmojo patarimo: susitaikyk su tuo, pamiršk, tylėk.

— Bet jei jie išties... — Magdalena bijojo ištarti tuos lemtingus žodžius „brolis ir sesuo“, todėl tepasakė: — ...giminės, ar gali Evelina iš viso pagimdyti sveiką kūdikį?

— Kodėl ne? Juk turėtum žinoti: geros ir blogos savybės išryškėja dvigubai. Paprasta aritmetika.

— Esu girdėjusi, — kalbėjo Magdalena nelinksmai šypsodamasi, — kad giminių santuokos veda į degeneraciją. Gimsta silpnapročiai, idiotai, nusikaltėliai.

— Nebūtinai!

— Bet juk brolis ir sesuo — nors ir skirtingų tėvų — tai juk baisi nuodėmė.

— Tu nežinai, ar taip yra iš tiesų! O jiedu nieko net nenutuokia. Kam vartoji tokius skambius žodžius? Pamažu man ima atrodyti, jog tu sąmoningai save kankini. Atrodo, lyg pati tuo mėgautumeisi.

Žurnalistė su piktu ryžtu pasiėmė cigaretę ir prisidegė.

— Ak Helga! — Magdalena tuščiomis akimis žiūrėjo į plačią upę apačioje, kuria tuo metu kaip tik plaukė sniego baltumo garlaivis, pilnas linksmų keleivių. Laivo orkestro garsai pasiekė viešbutį.

Helga Gertner išpūtė dūmus pro nosį.

— Negi nėra nieko, iš ko galėtum pažinti Udo? Ypatingos žymės ar kaip ten tai vadinama mūsų pasuose?

Magdalena susimąstė.

— Juk žinai, jis turėjo širdies formos apgamėlį tarp menčių...

— Na matai! Įsitikink, ar Hansas Hilgertas jį turi. Jei ne, tai atsikratysi visų savo rūpesčių.

— Bet kaip aš tai padarysiu? Negi sakysiu: prašau išsirengti, norėčiau pamatyti jūsų nugarą?

— Tau tik reikia lyg netyčia nukreipti šneką ta linkme. Evelina juk tikrai žino...

— Aš ne šiaip sau ligi šiol delsiau. Kas, jeigu tai tiesa? Jei turėsiu įrodymą, kad tai tikrai jis?

Magdalena tylėjo. Jos rankos buvo mėšlungiškai sunertos.

Helga Gertner nukrėtė savo cigaretės pelenus.

— Gyvenimas susideda iš kompromisų, — samprotavo ji. — Tu, tiesą sakant, jau pakankamai didelė, kad tai žinotum, Magda. Kuomet esi jaunas, turi daugybę pretenzijų. Nori išgyventi didžiulę meilę, sužinoti visą tiesą. Prisieki sau niekuomet neveidmainiauti ir nemeluoti. Bet pamažu prieini iki to, kad norėdamas būti laimingas, turi užmerkti abi akis. Būk sąžininga! Tavo santuoka sukurta melu. Ar ligi šiol ji dėl to buvo bloga? Neturėjai drąsos kalbėti, rask bent jau dabar drąsos tylėti.

— Pamėginsiu, — tyliai tarė Magdalena.

8

Evelina Rot ir Hansas Hilgertas buvo sutuokti rugpjūčio trisdešimtąją Miunchene. Dalyvavo labai mažai žmonių, tik artimiausi giminės, pabaigai susirinkę atskirame viešbučio „Keturi metų laikai“ kambaryje: jaunavedžiai, pulkininkas Rotas su žmona, Hana Hilgert. Atsižvelgus į aplinkybes, buvo nutarta nesiųsti kvietimų. Ir vis dėlto iš Reino krašto, iš Rotų draugų ir pažįstamų rato, buvo gauta daugybė sveikinimų, telegramų, gėlių ir dovanų.

Evelina atrodė kerinčiai su trumpa, balta nėrinių suknele, įliemenuota ir plačiu sijonu, ir mažu veliumu ant šviesių garbanų — ji švytėjo laime. Hansas Hilgertas atrodė dailiai su gerai gulinčia uniforma ir nė akimirką neišleido savo jaunos žmonos iš akių. Abu jaunuoliai buvo graži pora, ir uošvė su anyta sutuoktuvių ceremonijos metu išliejo nemaža ašarų.

Ir staiga Magdalena Rot pasijuto taip, lyg būtų atsibudusi iš blogo sapno. Atrodė, lyg ašaros būtų atvėrusios jai akis. Ji matė realybę, joje nebuvo baimės, kančios nei to siaubingo kaltės jausmo, nedavusio jai ramybės paskutiniais mėnesiais.

Ir kas gi iš tiesų atsitiko? Nieko daugiau, tik jos dukra Evelina įsimylėjo neaiškios kilmės jaunuolį ir padarė taip, kad už jo ištekėtų — už jauno vyro, kurio atviras žvilgsnis rodė padorumą, patikimumą ir meilę.

Palengvėjimas užplūdo jai širdį kaip deginanti srovė. Hansas Hilgertas nebuvo jos sūnus, jis buvo visiškai svetimas žmogus. Tai jos pačios kaltės jausmas pagimdė tas siaubingas vaizduotės pabaisas.

Pagaliau dabar, nukritus naštai nuo pečių, ji galėjo lengviau atsikvėpti. Evelina, jos išlepinta, švytinti Evelina, buvo gimusi laimei. Negali būti, kad žiauri lemtis tiestų į ją nagus, grasindama pasmaugti.

Magdalenos išsilaisvinimas buvo akivaizdus — ji juokėsi, šnekėjo, juokavo taip nerūpestingai, kaip jau ilgą laiką nebuvo dariusi. Net Evelina labai nustebusi paklausė:

— Kas tau, mama? Ar tai šampanas? Tu juk visiškai pasikeitusi.

Pulkininkas Rotas suėmė žmonos ranką:

— Tai visai ne nuo šampano, Evelina, — šypsojosi jis, — mes su mama tiesiog džiaugiamės, kad tavim atsikratėme. Taip, iš tikrųjų taip yra! Dabar atsakomybę perėmė tavo vyras, ir aš jam linkiu, kad nekeltum jam tiek daug rūpesčių kaip mums.

— Nesirūpink, tėte, — juokėsi Hansas Hilgertas, — aš jau kaip nors sutramdysiu Evi.

— Taip ir padaryk, sūneli! O mudu, — pulkininkas Rotas pažvelgė į savo žmoną, — pasistengsime, kad kuo greičiau vėl iškeliautume į platųjį pasaulį.

— Nejuokauji? — nustebo Magdalena.

— Nė kiek! Maniau, kad visuomet to norėjai...

— Taip, Herbertai, tik — aš priblokšta.

— Kodėl? Nuo tada, kai Evelina mus paliko, mums nebėra jokios priežasties gyventi Vokietijoje. Jau pateikiau prašymą dėl perkėlimo.

— Ir nieko man apie tai nepasakei.

— Norėjau nustebinti tave. Taupiau šią naujieną specialiai šiai dienai. Be to, — tai nebus taip greitai, kaip tu turbūt manai. Galbūt kitą pavasarį.

— Būtų pats tinkamiausias metas! Norėčiau būtinai susipažinti su savo anūku.

Visi juokėsi. Pulkininkas Rotas vėl pripylė taurę ir pasakė tostą būsimo giminės pratęsėjo garbei.

— Kaip, giminės pratęsėjas? — paklausė Evelina. — Man gims mergaitė.

— Ar tavo vyras su tuo sutinka? — paklausė pulkininkas mirktelėdamas akį.

— Sutinku su viskuo, — paaiškino Hansas Hilgertas, — kad tik Evi viską lengvai pakeltų.

— Taigi išgerkime už Evelinos vaiką, — tarė Magda. — Berniukas ar mergaitė, abu vienodai laukiami.

Kitas savaites ir mėnesius Magdalenos nuotaika išliko pakili. Jaunavedžių pora tuoj po vestuvių išvyko medaus mėnesiui į Veneciją. Pulkininkas Rotas automobiliu parvežė savo žmoną ir Haną Hilgert atgal į Reino kraštą. Namuose buvo daug darbo. Magdalena, kupina energijos, sumaniai ėmėsi visų jos laukusių užduočių. Ji buvo laiminga, galėdama surasti Evelinai ir Hansui Hilgertui nedidelį butą Kelno Lindentalyje.

Butą, kurį pulkininkas Rotas išsinuomojo Bonoje, galima buvo iškeisti į mažesnį.

Evelina, grįžusi iš povestuvinės kelionės, su įkvėpimu padėjo jį įrengti.

Vieną popietę, kai Evelina su savo motina vaikščiojo po Kelną, ieškodamos užuolaidų, jos sutiko Helgą Gertner. Susitikimas Magdalenai nebuvo malonus, bet ji stengėsi to neparodyti.

Kai Evelina pradingo vienoje parduotuvėje, norėdama nupirkti baltą, siuvinėtą vaikišką suknelę, Helga Gertner uždavė klausimą, kurio Magdalena ir tikėjosi:

— Viskas gerai?

— Visiškai, — trumpai drūtai atsakė Magdalena.

— Vadinasi, tu išsiaiškinai... — žurnalistė nebaigė klausimo.

— Dabar aš žinau, kad klydau, — įtikinamai pareiškė Magdalena. — Hansas Hilgertas nėra mano sūnus.

— Na matai. Juk visuomet tau tą sakiau.

— Ir būčiau tau dėkinga, jei pamirštum visas tas nesąmones, kurių tau prikalbėjau.

— Tai tikrai buvo nesąmonės, — geraširdiškai pritarė Helga Gertner. — Pamiršk tai. Niekados į tas kalbas rimtai nežiūrėjau.

Nors draugės žodžiai ir guodė, Magdalena džiaugėsi atsisveikinusi su savo paslapties bendrininke. Šis susitikimas vėl pažadino jai visus blogus prisiminimus. Praėjo kiek laiko, kol atgavo taip sunkiai įgytą pusiausvyrą.

Lapkričio pabaigoje Evelina ir Hansas Hilgertas išsikėlė į savo naują butą.

Pulkininkas pagelbėjo jaunajam puskarininkiui gauti darbą Kelne. Hansas Hilgertas galutinai atsisakė lakūno profesijos. Šiuo metu jis lankė radarų specialistų kursus.

Evelina visiškai užsisklendė nuo tėvų. Dabar ji gyveno vien savo vyrui ir vaikui, kurį nešiojo po širdimi.

Kartais ji ištisas savaites neduodavo motinai apie save jokios žinios, o Magdalena nenorėjo įkyrėti. Iš tiesų, ji net džiaugėsi tokia įvykių klotimi. Atrodė, kad riba, kurią ji nubrėžė ties savo praeitimi, dėl to buvo tik ryškesnė. Santykiai su vyru nelauktai pasikeitė. Dabar, kai jiedu vėl buvo vieni, abiem atrodė, kad įžengė į naują gyvenimo tarpsnį.

Magdalena tiesiog pražydo nuo vyro rūpestingumo ir švelnumo.

Sausio 10-tą dieną įvyko kasmetinis Bonos spaudos pokylis. Magdalena Rot tą vakarą vilkėjo labai gražiai sukirptą Paryžiaus modelių namų suknelę iš žibuoklių spalvos šilko, kuri paslaptingai pabrėžė jos tamsiai mėlynas akis. Ši vakarinė suknelė turėjo gilią iškirptę, atidengiančią jos tiesų, grakštų kaklą ir gražius, apvalius, vis dar nepriekaištingus pečius. Žvilgančius, šviesius plaukus buvo sušukavusi ant pakaušio, o mažose ausyse įsivėrusi puošnius, briliantais puoštus safyrus. Ji buvo labai graži ir pati tai žinojo.

Šypsodamasis vyras stebėjo, kaip jo žmona keliauja iš rankų į rankas. Jis ir pats buvo geras šokėjas, tačiau beveik neturėjo galimybės prisiartinti prie savo žmonos. Jis vedė šokti kolegų ir viršininkų žmonas, taip pat rūpinosi retai šokinamomis merginomis, kurių buvo kaip ir kiekviename pokylyje. Bet dažnai abiejų sutuoktinių žvilgsniai virš atsitiktinių šokio partnerių pečių susiliedavo, bylodami, kokie abu laimingi.

Praėjo nemaža laiko, kol Magdalena pastebėjo, jog į ją žiūri Helga Gertner. Magdalena nusišypsojo jai ir sveikindamasi pamojo ranka. Bet Helgos Gertner veidas buvo rimtas. Jos akių išraiška buvo kažkokia keista, Magdalena nežinojo, ką tai reiškia. Ji pavydi man, šovė jai į galvą mintis, pavydi man mano pasisekimo! Beveik tą pačią akimirką susigėdo savo minčių. Nors tai buvo tiesa: Helga Gertner visuomet buvo jos šešėlyje, dar tuomet, kai juodvi buvo jaunos mergaitės. Tačiau niekuomet nebuvo priežasties abejoti jos draugiškais ketinimais.

Nuoširdžiai norėdama vėl viską sutvarkyti, Magdalena nejučia nusivedė savo šokėją, vieną jauną meksikiečių pasiuntinį, prie Helgos Gertner, kuri stovėjo rymodama prie kolonos ir, atrodė, rikiavo mintyse užrašus apie šventę.

— Malonu tave vėl matyti, Helga! — šūktelėjo jai Magdalena, sukdama pro Helgą ratą su savo šokėju.

Helga ištarė lūpomis sakinį, bet jį užgožė muzikos grupės mušamieji.

— Prašau luktelėti, — tarė Magdalena savo šokėjui ir sustojo. — Tuojau sugrįšiu.

Ji paėjo porą žingsnių atgal prie Helgos ir paklausė:

— Ką sakai?

— Jis čia!

Ledinis išgąstis persmelkė Magdaleną. Tačiau, lyg nebūtų suvokusi, vis tiek paklausė:

— Kas? Apie ką tu kalbi?

— Apie Janą Mirskį!

Pirmoji Magdalenos mintis buvo bėgti. Bet vidinis balsas tam priešinosi.

Ji gūžtelėjo pečiais.

— Na ir tegu! Kas buvo, tas pražuvo.

— Gerai, jei taip manai, — tarė žurnalistė. — Aš tik norėjau tave perspėti.

— Ačiū, Helga! — Magdalena pati stebėjosi, kad dar įstengė nutaisyti šypseną. — Bet aš tikra, kad jis manęs nebepažins.

Ji pasuko šokių aikštelės link, norėdama grįžti pas partnerį — ir čia pasirodė Janas Mirskis, aukštas, lieknas, tamsiaplaukis, su ūsiukais.

Nespėjus Magdalenai nė žingsnio žengti, jis nusilenkė jai. Nepriekaištingai, tačiau aiškiai ironiškai.

— Miela ponia, galima?

— Apgailestauju, — trūkčiojančiu balsu tarė Magdalena, — mano šokėjas laukia.

Jis švelniai suėmė ją už parankės.

— Tegu jis palaukia. Dabar mano eilė!

Janas Mirskis buvo geras šokėjas. Šypsodamasis jis nesunkiai privertė Magdaleną sekti jo žingsnių ritmą.

— Man regis, tu nesidžiaugi, — pasakė jis jai į ausį.

Ji neįstengė išlementi nė žodžio.

— Aš tikėjausi tave čia sutikti, — tarė jis nerūpestingu balsu. — Beje... — nė nežiūrėdama į jį Magdalena jautė, kaip jis nusišypsojo, — ... nepaisant pavojaus, kad gali palaikyti mane bepročiu,turiu prisipažinti, kad šiek tiek bijojau šio mūsų susitikimo.

Jis, regis, laukė atsakymo, tačiau ji tebetylėjo.

Jis nerūpestingai varė toliau:

— Aš kvailai bijojau, kad būsi pasenusi, sustorėjusi, visiškai pasikeitusi — jau nebe ta graži mergaitė, kurią aš taip mylėjau. Bet turiu tau pasakyti komplimentą... — jo lūpos perbraukė jos skruostą, — tu gražesnė nei kada nors, Magda!

Jis pastebėjo, kad ji visiškai užsisklendusi savy, bet vietoj to, kad atlaisvintų savo glėbį, tik dar smarkiau priglaudė ją prie savęs:

— Ar tu laiminga, Magda?

Pagaliau ji sukaupė jėgas ir atsakė:

— Taip! — Ji prisivertė pažvelgti į jį.

— Kaip tau gerai! — tarė jis su neslepiama ironija. — Išties, tu turi puikiai atrodantį vyrą! Gal būtum tokia maloni ir supažindintum mane vėliau su pulkininku Rotu?

— Nematau jokio reikalo, — šaltai paprieštaravo ji.

Jis tuoj pat pakeitė taktiką.

— Atleisk, — atsiprašė. — Bet turėtum suprasti, jog aš pavyduliauju, matydamas tave tokią laimingą.

— Negi manei, kad aš tavęs lauksiu?

— Kodėl ne? Juk aš kadaise tau daug reiškiau.

— Tuomet man buvo septyniolika.

— Ką tai įrodo? Dažnai man kartodavai, jog tavo jausmai niekuomet nepasikeis.

— Atrodo, pamiršai, jog kaip tik tu buvai tas, kuris... — ji nutilo. — Kodėl taip kalbi?

— Tu man labai daug reiškei, Magda, — nelauktai rimtai tarė jis.

— Tuo begėdiškesnis tavo elgesys.

Jis pakėlė pečius ir tarytum pasiduodamas vėl juos nuleido.

— Prisipažįstu, tuomet aš pasielgiau nedorai. Bet aplinkybės...

— Tavo pasiaiškinimai manęs nebedomina.

— Puiku. Kaip nori. Nors aš ir kitaip įsivaizdavau mūsų susitikimą, bet... — jis nutilo, nes jos akys patamsėjo iš pykčio. — Gal bent leisi paklausti apie mūsų vaiką?

Tai buvo klausimas, kurio ji bijojo. Nors ir buvo jam pasiruošusi, nežinojo, ką atsakyti.

— Mūsų vaiką? — paklausė, norėdama laimėti laiko.

— Teisingai. Kiek pamenu, tu laukeisi kūdikio, kai mudu išsiskyrėme. Negi tvirtinsi, kad jis negimė?

Ji vos nenusičiupo to šiaudo, kurį jis jai numetė, tikėdamasi užkirsti kelią tolimesniems klausimams. Bet žiburėliai jo akyse privertė ją suklusti.

— Viskas susitvarkė, — tarė ji, — tai buvo berniukas. Aš atidaviau jį į vaikų namus.

— Ką? Kalbi taip, lyg jis būtų miręs.

— Taip. Per pabėgimą. Norėjau išsivežti jį į Vakarus. Bet jis neištvėrė visų vargų.

— Koks palankus sutapimas, — ciniškai šypsojosi jis.

Tą akimirką užgrojo valsą.

Ji nė nesistengė nuslopinti palengvėjimo.

— Atleisk, — skubiai tarė ji, — manęs laukia...

Ji ištrūko iš jo rankų ir nuskubėjo šokių aikštele prie savo staliuko.

Pulkininkas Rotas, praleidęs paskutinį šokį, atsistojo.

— Herbertai, — tarė Magdalena, — prašau! Aš labai pavargau. Ar neužsakytum man taksi?

— Aš, žinoma, pats parvešiu tave namo.

Janas Mirskis dar neišėjo iš pokylio. Susitikimas su Magdalena buvo dar ne viskas, ką buvo suplanavęs. Dabar jis ieškojo Helgos Gertner.

Pagaliau rado ją bare, pačiame žurnalistų sūkuryje.

Ji sėdėjo, nematydama jo, ir šnekėjosi.

Be ceremonijų, savininkiškai padėjo ranką ant sprando.

Ji atsigręžė:

— Ką tai rei... — pradėjo ji, bet taip ir neužbaigė sakinio.

— Helga! — šypsojosi jis. — Neapsimesk, kad nebepažįsti manęs!

Smarkiu judesiu ji nusipurtė jo ranką, tebegulinčią ant sprando.

— Žinau, kas esate, pone Mirski, — prisimerkusi tarė ji. — Bet tai nesuteikia jums teisės begėdiškai elgtis.

Nė kiek nesijaudindamas jis šypsojosi, nenuleisdamas nuo jos savo šaltų akių žvilgsnio:

— Tik pažvelk! Vis tokia pat atžari.

Helga Gertner nusisuko nuo jo ir pamojo barmenui:

— Prašom, norėčiau sumokėti.

— Jau eini? — paklausė jis. — Gera mintis. Per tokį sąmyšį neįmanoma susišnekėti.

— Neturiu nė menkiausio noro su jumis kalbėtis.

Jis ironiškai caktelėjo liežuviu.

— Štai jos, plačiai išgirtos vakarietiškų damų manieros.

Helga Gertner jau laikė pinigus rankoje, bet dar negalėjo sumokėti. Padavėjas buvo užsiėmęs kitame baro gale.

— Ko jūs, tiesą sakant, iš manęs norite?

— Pasakyti tau, kaip išgražėjai. Tapai dar gražesnė nei tuomet.

Helga Gertner nesąmoningai žvilgtelėjo į veidrodinę sieną už baro. Įsitikino, kad tikrai gerai atrodo: rusva oda, tamsūs, trumpai pakirpti plaukai ir oranžiniu pieštuku perbrauktos lūpos.

Janas Mirskis tuoj pat pastebėjo, kad jo komplimentas nenuėjo veltui. Jo akys taip pat ieškojo jos atspindžio, ir jų žvilgsniai veidrodyje susitiko.

— Kodėl mums neužkasus karo kirvio, — nuoširdžiai pasiūlė jis. — Helga, jei tu žinotum, kaip aš džiaugiausi šiuo susitikimu.

Ji suraukė kaktą.

— Kodėl? — Tai turėjo skambėti priešiškai, bet aiškiai galėjai išgirsti vos juntamą nustebimą jos balse.

— Tu man daug reiškei, Helga. Daugiau, nei kada galėjai įtarti, — kalbėjo jis rimtai, nė nemirksėdamas, nors tuos pačius žodžius vos prieš valandą kalbėjo kitai moteriai.

Tuo tarpu barmenas priėjo prie Helgos Gertner.

— Norėjote sumokėti, ponia?

— Ne, — greit įsiterpė Janas Mirskis. — Prašau mums duoti dar porą viskio.

Patenkintas jis pastebėjo, kad žurnalistė vėl įsidėjo pinigus į juodą lakuotos odos rankinę.

— Metų metus stengiausi atvykti į Vakarus — dėl tavęs, Helga, — kalbėjo jai tiesiai į ausį.

— Ir tuo aš turiu patikėti?

— Tai tiesa.

— Niekada nepatikėčiau, kad bent truputį galvojai apie Magdą arba mane.

Jo veidas persimainė.

— Prašau nepainioti čia Magdos.

— Kodėl? Juk tai apie ją tuomet viskas sukosi.

— Tu klysti, Helga, tu labai klysti.

Helga Gertner nusišypsojo kiek piktdžiugiškai:

— Matyt, jūsų pokalbis pakrypo tau nepalankia vaga. Argi tikrai stebiesi, kad ji pasistengė kuo greičiau tavim atsikratyti?

— Tu viską iškreipei...

Janas nulipo nuo kėdės ir paėmė abi taures.

— Eikš! Ten kampe atsilaisvino vienas stalelis. Čia neįmanoma išgirsti net savo balso.

Ji nesipriešindama nusekė paskui jį, atsisėdusi sukryžiavo savo ilgas, lieknas kojas ir tiriamai perleido jį akimis.

— Ką nori tuo pasakyti?

— Negi tai taip sunku suprasti? — dviprasmiškai tarė jis.

— Tiesą sakant — taip.

— Aš niekad nemylėjau Magdos.

— Kodėl tuomet ją suvedžiojai? — paklausė ji apsimestinai šaltai.

— Todėl, kad negalėjau gauti tos, kurios troškau.

— Tai taip pat pasiaiškinimas, nors ir nelabai įtikėtinas. — Ji išsiėmė iš rankinės cigarečių pakelį.

Jis ištraukė jį jai iš rankų ir pasiūlė savo pakelį. Ji pasiėmė vieną cigaretę ir apsimetė nustebusi.

— Amerikietiškos cigaretės ir viskis — kaip tai suderinti su tavo pasaulėžiūra?

— Visai nenoriu kalbėtis su tavimi apie politiką, — piktai tarstelėjo jis ir brūkštelėjo degtuką.

Ji rūkė ir stebėjo jį pro dūmus.

— O kodėl ne?

— Kitą kartą. Tik ne dabar, ne čia.

Jis taip pat prisidegė cigaretę ir numetė degtuką į peleninę.

— Jei matai, kad tuo ką nors laimėsi, Helga, paklausyk pagaliau. Kodėl tu, tiesą sakant, nusiteikusi prieš mane?

— Tu tikrai tai nori žinoti?

— Taip.

— Prašau. Tik nesupyk, jei mano atsakymas tau nepatiks: su Magda tu pasielgei kaip tikras niekšas.

Priekaištas jam buvo kaip vanduo nuo žąsies.

— Aš buvau jaunas ir lengvabūdis, — ramiai tarė jis. — Taip. Sutinku. Bet nepažįstu nė vieno vyro, kuris būtų pasielgęs kitaip. Su Magda viskas buvo labai paprasta. O ji buvo graži mergina. Koks vyras nebūtų įsivėlęs į tokį nuotykį? O paskui, kai ji atėjo ir pareiškė man, kad laukiasi kūdikio — ką aš turėjau daryti? Vesti ją? Tu pamiršti mano padėtį. Ką gi aš galėjau jai pasiūlyti? Partizanės gyvenimą?

— Anuomet tu taip nekalbėjai.

— Man išties nebuvo lengva taip žiauriai pasielgti su ja.

— Ar visa tai papasakojai ir Magdai?

— Aš visai neketinau jai teisintis.

— Ne? — paklausė Helga Gertner ir pati pajuto, kad jos pokštas nevykęs.

— Man visuomet buvai svarbi tik tu, Helga.

— Tik aš to nepastebėjau.

— Todėl, kad buvai tokia nepasiekiama.

Helga Gertner pamėgino prisiminti, bet jai nesisekė. Ar gali būti, kad ji darė jam tokį įspūdį? Mažų mažiausiai tokia prielaida glostė savimeilę.

Janas Mirskis, jausdamas, kad padarė įspūdį, kalbėjo toliau:

— Tik dėl vienos vienintelės priežasties šįvakar šokau su ja: norėjau sužinoti, kas nutiko mano sūnui. Papasakok man, Helga, tik sąžiningai.

Helga Gertner iš karto sukluso.

— Ar ji tau nepasakė?

— Norėčiau išgirsti tai iš tavęs.

Helga Gertner užgesino cigaretę. Kvaila, kad jos su Magda nesusitarė, ką atsakyti į tą klausimą.

— Tu netiki ja? — delsė ji.

— Aš beveik tikras, kad ji man sumelavo.

— Na, ji juk motina, vadinasi, turi teisę...

Jis pertarė ją:

— Na gerai. Jei nenori atsakyti, nereikia. Sužinosiu tiesą kokiu nors kitu būdu. Pakalbėkim apie ką kita.

Helga Gertner apsisprendė.

— Jis mirė, — tarė ji, — mirė pabėgimo metu.

— Tu įsitikinusi?

— Turėčiau būti. Juk aš buvau ten.

Jis daugiau neklausinėjo.

9

Pirmieji sąrėmiai Evelinai prasidėjo vasario trečią, vakare. Laimė, Hansas Hilgertas buvo namie ir tuojau pat nuvežė ją į ligoninę.

Jis jautėsi prastai kaip niekad. Sukando dantis, kad pro šalį skubančios seselės nieko nepastebėtų. Tačiau kas valandėlę šluostėsi nuo kaktos šaltą prakaitą.

Jaunas gydytojo asistentas pasiūlė jam cigaretę, norėdamas keliais draugiškais žodžiais paguosti. Bet Hansą Hilgertą buvo taip užvaldžiusi baimė dėl savo jaunos žmonos gyvybės ir sveikatos, kad jokiai kitai minčiai nebeliko vietos.

— Leiskite duoti jums gerą patarimą, — tarė gydytojas, — eikite namo. Prigulkite. Niekas negali pasakyti, kada jūsų žmona pagimdys.

Hansas Hilgertas papurtė galvą ir sunkiai pratarė:

— Aš — ne, negaliu.

— Kodėl ne, žinoma, kad galite. Jei norite, išrašysiu jums stiprių migdomųjų.

— Ne, ačiū.

— Na taip, butelis konjako šiuo atveju, matyt, labiau praverstų, — juokėsi gydytojas.

Hansas Hilgertas vos ne vos pravėrė burną:

— Man nieko nereikia.

— Gerai, kaip norite. Bet patikėkit manim: viskas ne taip jau blogai. Rytoj rytą juoksitės iš savo baimės.

Hansas Hilgertas žvilgtelėjo į sieninį laikrodį koridoriaus gale. Buvo truputis po aštuntos.

— Rytoj rytą? — pasibaisėjo jis.

Gydytojas vėl nusijuokė.

— O ką jūs galvojate? Gimtis — tai didelis dalykas. Tam reikia laiko.

Hansas Hilgertas nieko nebesakė.

Beveik vidurnaktis. Didelėje klinikoje tapo labai tylu, o prie jo priėjo pagyvenusi medicinos sesuo.

— Pone Hilgertai, prašom!

Jis pašoko ir pažvelgė į ją plačiai atmerktomis akimis.

— Jūsų žmona...

Jis nurijo seilę ir kimiu balsu paklausė:

— Ar kas atsitiko?

— Jūsų žmona pagimdė mergytę.

— O ji pati? Kaip ji tai pakėlė?

— Eikite paskui mane. Tuojau galėsit pats su ja pasikalbėti. Bet prašau, tik labai trumpai.

Hansas Hilgertas nusekė seserį ilgu, tyliu koridoriumi. Jis net nesuvokė jos žodžių iki galo.

Jam priėjus gimdymo palatą, kaip tik išvežė Eveliną. Jos veidas atrodė susiaurėjęs, beveik permatomas. Apie akis tamsūs ratilai. Bet išblyškusios lūpos šypsojosi.

— Evi! — šūktelėjo jis ir pribėgo prie jos.

Nekreipdamas dėmesio į gydytoją, akušerę ir ligoninės personalą, jis pasilenkė virš jos.

Ji perbraukė ranka jo susivėlusius plaukus.

— Na prašau, Hansai, susiimk! Juk viskas gerai. Mūsų kūdikis sveria septynis svarus ir iškart ėmė rėkti. Ji tokia miela.

Jis pakėlė galvą.

— Ak Evi, — tarė jis, — tu sveika, tu juokiesi. Dieve mano, kaip aš bijojau tave prarasti.

Po savaitės motiną su kūdikiu išrašė iš ligoninės. Magdalena Rot lankė juos kas antrą dieną, pirko produktus ir dirbo už Eveliną kai kuriuos namų ruošos darbus, nes ji buvo dar silpna.

Labiausiai Magdalenai norėjosi vietoj jos maudyti ir vystyti vaiką. Tačiau Evelina neleido.

— Mano kūdikis priklauso tik man, — vis sakydavo ji. — Čia aš nieko neprileisiu. Nebent jo tėvą, — ir ji iškėlė mažą ryšulėlį aukštyn.

Ji paguldė jį ant vystymo stalo ir ėmė nurenginėti.

— Kai buvau maža, tu taip pat turėjai mane tik sau vienai, mama.

— Mes turėjome auklę, — tarė Magdalena kiek liūdnai šypsodamasi.

— Labai kvailai elgeisi, — nesujaudinta paaiškino Evelina. — Dėl to dabar ir turi kūdikio vystymo kompleksą. Tačiau neišliesi jo ant mano mažosios Kari. — Mergaitę pakrikštijo Karinos vardu, tačiau tėvai ją švelniai vadino Kari, o kartais net Karlchen ar Kerlchen.

Magdalena žiūrėjo, kaip Evelina švelniai ir rūpestingai pakelia kūdikį, suėmusi už mažų pėdelių, nuima nešvarius vystyklus ir pudruoja.

— Kai Kerlchen sueis trys mėnesiai, — tarė Evelina, — pradėsiu daryti su ja kūdikių mankštą. Kūdikių priežiūros kursuose išmokau, kaip ji daroma. Ak, aš jau dabar taip džiaugiuosi. Kai tik ji pradės šliaužioti... — ji smilium pakuteno Karinai nosį, ir kūdikio veidelį iškreipė juokinga grimasėlė.

— Tik pažiūrėk, mama, ji juokiasi! — laiminga šūktelėjo Evelina.

— Ak Evelina!

— Tik nepasakok man dabar, kad aš išsigalvoju, — pasipiktino Evelina, nespėjus Magdalenai nė žodžio ištarti. — Pati žinau, kad išsigalvoju. Žinoma, tokie vaikai dar nemoka šypsotis, tai juk aišku. Bet kodėl aš negaliu taip įsivaizduoti?

Magdalena pasijuto taip, lyg turėtų gintis:

— Visai ne tą norėjau pasakyti...

— O ką gi? Šiaip ar taip, tu pradėjai vienu iš tų daug sakančių atodūsių.

— Aš tik pamaniau, — kad taip būtų galima žinoti, ar ji visiškai sveika.

Evelina nuleido rankas.

— Ką turi omeny?

— Tai, ką sakiau: ar su ja viskas gerai.

— O kas turėtų būti blogai?

— Aš nežinau. Bet kas. Būna taip vadinami išsisukimai... smegenų pažeidimai...

Evelina netikėdama žiūrėjo į savo motiną.

— Sakyk, mama, ką tu čia dabar kalbi?

— Man tik šiaip šovė į galvą.

Evelina pasisuko į vonią ir garsiai, linksmai sušuko:

— Hansai! Prašau ateiti čia! Greičiau!

Hansas Hilgertas atėjo į kambarį, veidą išsitepęs skutimosi putomis, nuogas iki pusės, su rankšluosčiu ant pečių, rankoje vis dar laikydamas skutimosi mašinėlę.

Jis nusišypsojo Evelinai ir priėjo prie vystymo stalo:

— Na, kas atsitiko?

Evelina giliai įkvėpė:

— Tik įsivaizduok: mama mano, kad mūsų Kari gali būti nesveika.

— Ji tikrai nesakė šitaip.

— Sakė.

— Ne, aš tik... — pradėjo Magdalena.

Ji staiga nutilo.

Hansas Hilgertas palinko prie savo dukrytės. Ji matė dalį jo rudos, raumeningos nugaros. Po mente buvo širdies formos apgamas...

Magdalenai atidarius buto duris, suskambo telefonas. Nenusivilkusi kailinių ji nuskubėjo koridoriumi į savo vyro kabinetą. Prieš pakeldama ragelį giliai įkvėpė.

— Magda? — tarė sodrus, švelnus vyriškas balsas. — Gerai, kad pati atsiliepei.

Ji pažino Janą Mirskį, jam net nepasakius savo vardo.

— Tu? — pasibaisėjo.

— Taip, aš. — Iš jo balso galėjai suprasti, kad jam smagu. — Aš vis dėlto manau, jog tikėjaisi mano skambučio.

— Ne.

— Na, paklausyk. Negi rimtai manei, kad norėčiau staiga vėl nutraukti mudviejų ryšius, kuriuos pagaliau pavyko atnaujinti.

Pati nejausdama ji suleido savo ilgus nagus į delną.

— Ko nori iš manęs? — sušvokštė. — Kartą jau užtraukei man nelaimę. Ar nori galutinai sugriauti mano gyvenimą?

Jis nusijuokė:

— Tu mėgsti viską dramatizuoti, Magda. Maniau, kad būsi pagaliau suaugusi.

— Gerai, — staiga nusprendė ji, — gerai. Tuomet ateik čia.

— Tu nejuokauji? — paklausė jis.

— Aš visai nenusiteikusi juokauti. Bet jei tu mane verti...

— Apie prievartą negali būti nė kalbos, — pertarė jis.

Ji nuleido jo žodžius negirdomis.

— Galbūt taip net geriau, — tarė ji prisiverstinai ramiai. — Aš jau papasakojau savo vyrui, iš kur ir nuo kada tave pažįstu. Dabar, žinoma, turėsiu jam viską prisipažinti. Beje... — ji trumpam nutilo, — nemanau, kad po to jis labai vertins pažintį su tavimi. Bet vis tiek, gali išmėginti laimę.

Jis akimirksniu pasikeitė.

— Bijau, kad visai klaidingai mane supratai, Magda. Nuklydai kažkur į lankas. Nereikia jokių prisipažinimų.

— Galbūt. Bet juk tu to sieki.

— Tai nesusipratimas, Magda. Paklausyk, negi tau taip pat nebūtų geriau, jei mudu galutinai pamirštume praeitį?

— Man ji jau mirusi.

— Vis tiek turiu tave pamatyti, Magda. Dar vieną vienintelį kartą. Turime išsikalbėti.

— Taip, — išsekusi tarė Magdalena, — aš pasirengusi susitikti su tavimi. Pasakyk man, kur ir kada. Tik prašau, nenorėčiau, kad mus kartu kas pamatytų.

Buvo vėlyvas rytas, kai Magdalena pirmą kartą aplankė savo mergautinių laikų mylimąjį. Šalta žiemos saulė švietė apniukusiame vasario danguje. Sostinėje Bonoje virė kasdieninis gyvenimas.

Magdalena išsikvietė taksi, tačiau juo važiavo tik iki moterų klubo. Tai buvo įtarimų nekeliantis adresas. Čia ji išlipo, sumokėjo, palaukė, kol taksi nuvažiuos, ir likusį kelią nuėjo pėsčia.

Janas Mirskis gyveno Akacijų alėjoje, padorioje, ramioje privačių namų gatvėje. Jis tiksliai nupasakojo jai kelią telefonu. Ji tuoj pat pažino namą žaliomis palangėmis.

Matyt, jis stovėjo prie lango ir matė ją ateinančią. Šiaip ar taip, duris jis atidarė, jai dar nė nepaskambinus.

Jis nusivedė ją į didelį, elegantiškai apstatytą kambarį pirmame aukšte.

Janas Mirskis tą rytą atrodė pasikeitęs, neįprastai rimtas, o ji stengėsi nuslėpti savo baimę. Ji greit atsisėdo ir tvirtai suėmė savo rankinę, kad jis nepastebėtų, kaip dreba jos rankos.

Jiedu atsargiai tyrė vienas kitą žvilgsniais: du priešai, stebintys vienas kitą. Abu tikėjosi atrasti silpną jautrią priešininko vietą, kur galėtų suduoti. Abu ieškojo savo pranašumo.

Janas Mirskis nervingai žingsniavo po kambarį.

— Tu pritrenkiančiai atrodai, Magda, — tarė jis, stebėdamas ją pusiaumirka.

— Tu taip pat nepasikeitei į blogąją pusę, — tarė ji beviltiškai stengdamasi šiuo komplimentu nuteikti jį maloningai.

Dabar jis stovėjo už jos ir žvelgė į ją iš viršaus.

— Žinau, — nė kiek nesutriko jis. — Tik gaila, kad mirė mūsų sūnus. Šiandien jis būtų buvęs nuostabus jaunas vyras. Į ką, tiesą sakant, jis buvo panašus?

— Į mane, — greitai atsakė ji, stengdamasi, kad balsas skambėtų tvirtai.

Staiga jis atvirai ir nuoširdžiai pažvelgė į ją:

— Magda, aš noriu pasitarti.

Praėjo kiek laiko, kol ji suvokė jo žodžių prasmę.

— Nesuprantu, — tarė ji pavargusiu balsu.

— Turiu rūpesčių. Dabar supranti?

— Nepaisant to, tave išleido į Federacinę Respubliką?

— Vienas draugas norėjo suteikti man galimybę, kad galėčiau pabėgti. Tik nežinau, ar dar ilgai jis už mane laiduos. Galbūt kitą mėnesį, kitą savaitę, o gal jau rytoj mane atšauks. O tada galas. Aš dingsiu kalėjime. Kaip ir daugelis iki manęs.

— Bet — tai juk baisu, — tarė ji, sujaudinta jo žodžių rimtumo.

— Čia nieko gerai nepažįstu. Tik tave, Magda. Turi man padėti.

Staiga jis taip klastingai nusišypsojo, jog ji pajuto pavojų.

— Man reikia pinigų.

— Šit kas. — Burna jai išdžiūvo, ji apsilaižė lūpas. — Šantažas. Turėjau susiprotėti.

Jis atsistojo, atstūmė savo fotelį atgal.

— Šantažas! Aš atsiduodu į tavo rankas, prašau tavo pagalbos, o tu kalbi apie šantažą.

— Kad ir kaip tai vadintum, — ji stengėsi būti rami, — negaliu duoti tau, ko reikalauji.

— Palieki mane nelaimėje?

— Aš nieko neturiu.

— Magda! Tu turtinga moteris. Manai, kad to nežinau. Tėvai paliko tau turto. Turi akcijų, papuošalų, kailinių...

Ji nutraukė jį:

— Bet ne grynų.

— Tuomet parduok ką nors.

— Janai, — tarė ji, — Janai — argi nesupranti, kad taip negalima? Akcijos padėtos banke, mano vyras jas nuolat kontroliuoja. Juk negaliu paprasčiausiai paimti paketo ir parduoti.

— Gaila, — tarė jis, nežiūrėdamas į ją.

Ji atsistojo:

— Ar jau galiu eiti?

Jis spoksojo į ją:

— Tau viskas labai paprasta, Magda. Tu galvoji: tegu jis paprasčiausiai nuskursta. Ar ne? Taip aš juo atsikratysiu. Bet aš tau pasakysiu štai ką: jei taip atsitiks, aš nusitempsiu tave kartu. Aš viską sunaikinsiu, Magda — viską.

Ji nedrįso nė abejoti jo kalbų rimtumu.

— Kiek tau reikia? — silpnai ištarė ji.

— Penkių tūkstančių.

Ji sučiaupė lūpas.

— Sutik, anoks čia dvaras, — įtaigiai pasakė jis. — Tavo padėties moteriai tai turėtų būti įmanoma.

— Nematau jokios galimybės.

— Galbūt ne dabar, ne šią akimirką. Bet tu ją rasi, patikėk.

Evelina pabudo vidury nakties. Nežinojo, kas ją išgąsdino, bet tuoj pat atsisėdo ir įsiklausė į tylą.

Ji girdėjo savo vyro alsavimą.

Vienu šuoliu Evelina atsistojo ir basa priėjo prie savo vaiko lovos. Karina gulėjo stipriai užsimerkusi, kumštelį prispaudusi prie burnos. Evelina turėjo žemai pasilenkti, kad išgirstų švelnų alsavimą.

Tada atsitiesė, apklostė vaiką ir nuėjo prie savo lovos. Šviečiantis žadintuvo ciferblatas rodė trečią valandą ryto.

— Ar atsitiko kas? — miegūstas sumurmėjo Hansas Hilgertas.

— Ne, — tarė Evelina, — viskas gerai. Miegok sau toliau.

Bet jis jau išsiblaivė iš miegų.

— Kas tau? — paklausė. — Kodėl nemiegi?

— Aš — aš vis bijau, kad kas atsitiks Kari.

Jis įjungė naktinę lempą ir įsižiūrėjo į žmoną.

— Kodėl taip manai?

— Pati nežinau.

Ji gulėjo ant pagalvės, labai liekna ir jaudinamai jauna, apsivilkusi baltais mezginiuotais naktiniais marškiniais, nuslydusiais nuo vieno peties.

Ir vėl taip stipriai, kaip ir per pirmą jų susitikimą, jis pajuto norą apsaugoti ją nuo viso gyvenimo blogio.

— Galėčiau išplakti tavo motiną, — išpoškino jis. — Manai, nežinau, kad tai ji tau pripūtė arabų?

Evelina paraudo.

— Ak, aš apie tai nė negalvoju, — patikino ji.

— O ne, tu galvoji apie tai nuolat.

— Neturėtum taip pykti ant mano motinos. Ji tai pasakė tikrai tik iš rūpesčio. Nekalbu apie tai, ar mama buvo labai taktiška. Man štai kas neišeina iš galvos: ko ji taip išsigando? Hansai, neapsimesk, kad nieko nepastebėjai — ji juk vos neapalpo.

— Na taip, — dvejojo jis, — ji elgėsi labai keistai, tai tiesa.

— Keistai! — sušuko Evelina. — Ji mirtinai išbalo, o tu sakai — keistai.

— Na jau! Kodėl manai, kad visa tai susiję su mūsų Kerlchen?

— Nes mes kaip tik apie ją kalbėjomės. Prisimeni? Aš pasikviečiau tave iš vonios, tu pasilenkei virš lovytės, ir mes visi žiūrėjome į Kari, o tą akimirką...

— O kas atsitiko tą akimirką? Aš juk taip pat žiūrėjau į Kari ir nieko neįprasto nepastebėjau.

Evelina suraukė kaktą.

— Aš taip pat nieko nepastebėjau. Apie tai ir kalbu. Tik mama!

— Mieloji, — tarė jis ir švelniai ją apkabino. — Prašau! Nesijaudink taip. Kari visiškai sveika. Nežinia, kas šovė į galvą tavo motinai.

Evelina prisiglaudė prie vyro krūtinės.

— Gal ir būčiau tai seniai užmiršusi, — prisipažino ji tyliai, — jei ne... Ar atkreipei dėmesį, kaip seniai mama pas mus nebesilankė?

— Pasiilgai jos?

— Po to karto ji daugiau nebuvo pasirodžiusi. Kaip tik nuo tos dienos, kai ją kažkas, matyt, išgąsdino.

— Nesikankink taip, Evi, — tarė jis. — Aš tikras, kad viskas, ką tu čia išsigalvoji, visai neturi pagrindo. Juk tavo mama paprasčiausiai galėjo susirgti, ar ne? Ar apie tai nepagalvojai?

— Užvakar aš jai skambinau ir nieko panašaus ji man nesakė.

— Matyt, ji nenori, kad tu jaudintumeisi. Na, ar ne tas pats: kodėl tau nepaėmus Kari ir nenuėjus su ja pas daktarą Fogelį? Juk vaikų gydytojas tuoj pat pasakytų...

Ji prisiglaudė prie jo.

— Aš nedrįstu, Hansai, antraip jau seniai būčiau nuėjusi.

— Tuomet aš eisiu kartu. Pabandysiu gauti rytoj laisvą dieną. Popiet galbūt. Tau tereikia paskambinti daktarui Fogeliui ir pasakyti jam, kad mes ateiname.

— Taip, Hansai, — tarė ji, lengviau atsikvėpdama.

Vaikų gydytojas buvo stotingas vyras protingomis, išmanančiomis akimis. Jo esybė skleidė jėgą ir gerumą, ir Evelinos nervingumas greitai nyko, įžengus į jo kliniką. Mažąją Kariną ji nešėsi ant rankų. Hansas Hilgertas kiek atsilikęs sekė iš paskos.

Gydytojo padėjėja paėmė vaiką iš Evelinos, paguldė ant stalelio ir ėmė nurenginėti.

Daktaras Fogelis atsisuko į tėvus ir paklausė:

— Na, ko gi trūksta mūsų jaunajai damai? Telefonu sakėte, kad kažkuo susirūpinote.

Evelina su Hansu Hilgertu trumpai susižvalgė.

— Tiesa, — prabilo Hansas Hilgertas. — Mano žmona mano...

— Ar mažylė nepriauga tiek, kiek reikėtų?

— Priauga, — greitai tarė Evelina, — tai ne dėl to. Tai iš viso nieko konkretaus, tik — aš tiesiog nesu visai tikra, ar su ja viskas gerai.

Daktaras Fogelis nusišypsojo.

— Toks įtarumas man visai suprantamas. Pagaliau juk tai jūsų pirmas kūdikis. Tik palaukite, kai bus trečias ar ketvirtas, čia jau patys viską žinosite.

Jis pasisuko prie apžiūros stalo, kur gulėjo plikutėlė Karina, mosuodama kumšteliais.

— Atrodo puikiai, — įvertino jis. — Na, tai pažiūrėkim...

Prieš klausydamas širdį ir plaučius, ranka kiek sušildė stetoskopą. Tačiau mažoji nuo neįprasto vėsaus prisilietimo ėmė rėkti.

Evelinos lūpos virpėjo. Hansas Hilgertas raminamai spaudė jai ranką.

Gydytojas įsidėjo stetoskopą į savo balto chalato kišenę, apžiūrėjo vaiko burną, nosį, ausis. Tada atsargiai pajudino rankas ir kojas.

Padėjėja paguldė kūdikį ant pilvo. Daktaras Fogelis stetoskopu paklausė nugarą. Karina iš visų jėgų vis bandė pakelti galvytę.

Evelina su Hansu Hilgertu tylomis laukė, dėmesingai įsitempę.

Pagaliau gydytojas atsitiesė.

— Viskas be priekaištų, — tarė jis. — Jūsų vaikas — tikrai puikus.

Evelinos neįtikino raminantys gydytojo žodžiai.

— Prašau suprasti, — aš noriu žinoti, ar mano vaikas visiškai normalus?

— Turint omeny, normalus psichiškai?

— Psichiškai ir fiziškai.

Padėjėja paguldė Kariną ant svarstyklių.

— Ar įtariat ką nors konkretaus? — paklausė gydytojas.

— Mano uošvė išūžė žmonai galvą, — paaiškino Hansas Hilgertas. — Ji užsiminė, lyg...

— Ar yra jūsų šeimoje kokių paveldimų ligų? — paklausė daktaras Fogelis.

— Maniškėje? Ne, — tarė nedvejodamas Hansas Hilgertas ir pažvelgė į Eveliną.

— Mes taip pat visiškai sveiki, bent jau kiek dabar galiu prisiminti, — tarė jo žmona.

— Jokių psichinių ligonių? Epileptikų? — norėjo žinoti gydytojas.

— Nė iš tolo, — atsakė Hansas Hilgertas.

— Na, tuomet tikrai nežinau, kodėl jūsų vaikas neturėtų būti sveikas.

— O ar negalite to tvirtai nustatyti? — paklausė Evelina.

— Deja, ne. Tokiam mažam vaikui... — jis gūžtelėjo pečiais. — Kad rankos ir kojos, pirštai, nosis ir ausys sveika, žinoma. Bet juk tuo ir patys neabejojate. Širdis ir plaučiai taip pat be priekaištų. Bet juk psichiniai žmogaus sugebėjimai vystosi tik labai pamažu. Žinoma, jų vaikas turi iš pat pradžių. Bet nėra jokio metodo patikrinti juos aštuonių savaičių kūdikiui.

— Vadinasi... — Evelina nutylėjo.

— Pone daktare, mano žmona mano, — tarė Hansas Hilgertas, — kad jos motina pastebėjo, jog Karina kažkuo nenormali.

— Neįmanoma, — tarė daktaras Fogelis tuoj pat, — visiškai neįmanoma. Atsiųskite savo motiną pas mane, kad galėčiau su ja pasišnekėti.

Daktaras Fogelis pažvelgė į Eveliną.

— Džiaukitės, kad turite tokį išmintingą vyrą ir tokią puikią dukterį.

10

Helga Gertner po to įsimintino spaudos pokylio dar daug kartų buvo susitikusi su Janu Mirskiu. Pati sau to neprisipažindama ji mėgavosi atkakliu asistavimu išvaizdaus vyro, kurį ji kartą — prieš daug metų, lygiai kaip ir jos draugė Magdalena — buvo įsimylėjusi. Tik tąkart jis beveik nekreipė į ją dėmesio. Tuo labiau dabar svaigino jai teikiama pirmenybė.

Tačiau ji jau nebebuvo tokia jauna, kad pamestų galvą dėl ūmai įsiliepsnojusios aistros.

Po poros dienų, kai Magda norėdama atsikratyti reiklių jo skambučių atidavė jam puikius savo mamos papuošalus, Janas Mirskis įteikė Helgai Gertner porą senamadiškų, tačiau nuostabiai gražių auskarų. Ji jautėsi taip pamaloninta kaip moteris, jog buvo pasiruošusi mesti iš galvos visas pašalines mintis.

Jie buvo nuėję į jaukią, medžiu išmuštą vyninę Kelno senamiestyje. Jis padėjo pakelį į jos vietą, kai pavalgiusi Helga trumpam išėjo susitvarkyti.

— Dieve mano, kaip puiku! — nustebo ji, laikydama papuošalus delne; šiltas raudonis užliejo jos siaurus rusvus skruostus. — Kokie nuostabūs!

— Džiaugiuosi, kad tau patiko, — santūriai tarė jis. — Aš jau bijojau, kad tau jie pasirodys senamadiški.

— Senamadiški? Bet kaip tik tai ir užburia! Kur tik tu juos gavai?

— Paveldėjau iš motinos.

— O, — ji sutriko ir pasijuto keistai nemaloniai. Pažvelgė į jį ir prisivertė nusišypsoti. — Juk tai mane pernelyg įpareigotų.

Jo veidas persimainė.

— Atleisk man, jei buvau pernelyg įkyrus, — dirbtinai tarė jis. — Visai to nenorėjau.

Jis prisidegė cigaretę.

— Bet, Janai, nesuprask manęs klaidingai...

Jis šiurkščiai nutraukė ją:

— Nieko tokio. Pamirškim tai! — Jis atkišo ranką, lyg norėdamas įsidėti pakelį su auskarais.

Ji nevalingai pridengė jį ranka.

— Prašau, tai tik — ne tai turėjau omenyje. Bet...

Jis ir vėl neleido jai baigti:

— Norėjau suteikti tau mažytį džiaugsmą, bet tu mane atstūmei. Liaukimės kalbėję apie tai.

Jis įsikišo cigaretę į dramblio kaulo kandiklį.

— Mažytį džiaugsmą, Janai? Džiaugsmas buvo pernelyg didelis. Tik apie tai ir kalba.

— Jei tik tiek, — tarė jis su šypsena, nelauktai nušvietusia jo veidą, — tai paprasčiausiai šiek tiek mažiau džiaukis, Helga, ir tuo užbaigsime. Arba...

Helga Gertner giliai įkvėpė.

— Taip, — tarė, — aš juos priimsiu. Ne tik todėl, kad neįžeisčiau tavęs, ne, — tik nesijuok iš manęs — apie tokius auskarus aš svajojau jau daugybę metų.

— Iš tikrųjų? — tarė jis. — Kokia netikėtai romantiška silpnybė tokiai moteriai kaip tu.

— Magdalena turi panašius, — nerūpestingai šnekėjo Helga Gertner. — Tai papuošalų rinkinys kartu su apyranke, žiedu ir grandinėle. Visuomet jai jų pavydėjau. Nesuprantu, kodėl ji niekada jais nesipuošia.

— Na, — tarė jis, — dabar galėsi kada nors palyginti savuosius auskarus su anais, Magdos. Įdomu, kaip tai atrodytų. — Jo šypsnys buvo ciniškas.

Helga Gertner nieko nesuvokė, jai net neatėjo į galvą įtarti, kad rankoje laiko Magdalenos papuošalus.

— Kodėl taip keistai kalbi? — paklausė ji.

Jis nuleido klausimą negirdomis.

— Na, pasimatuok.

Ji atsispyrė pagundai.

— Janai, — tarė ji. — Aš dar niekad nepriėmiau iš vyro jokios dovanos. Knygą, gėles, saldainius, taip, bet niekada jokios tokios asmeniškos dovanos.

— Mes abu, — tarė jis ir užgesino cigaretę, — taip pat visai kas kita. — Jis pažvelgė į ją, ir ji, neatlaikiusi skvarbaus jo žvilgsnio, nevalingai nuleido akis. — Ar aš, tiesą sakant, nors kartą sakiau, jog myliu tave, Helga?

Ji stengėsi tvardytis.

— Ne, — tarė ji, — ir tikiuosi, jog vengsi to ir ateityje.

— Kuo aš tave trikdau? Jei kaip nors įmanoma, aš pasikeisiu, Helga.

— Nemėgstu, kai su manimi žaidžiama, — kimiai tarė ji ir nugėrė iš savo taurės nemažą gurkšnį. Tada prisivertė pasižiūrėti į jį. — Aš nelinkusi flirtuoti, — kreivai nusišypsojo.

— Helga, ar tu nesuvoki! Aš myliu tave. Nieko netrokštu labiau, kaip tik vesti tave.

Jos širdis ėmė plakti taip smarkiai, jog Helga išsigando, kad jis išgirs.

— Janai, — tarė ji, — ką čia dabar šneki! Juk iš mūsų niekuomet neišeis pora.

— O kodėl ne?

— Lyg nežinotum! Kas atsitiktų, jei parsigabentum žurnalistę namo iš Vakarų kaip žmoną.

— Niekas neprivers manęs grįžti.

Akimirką ji sustingo.

— Tu kalbi rimtai? — negalėjo patikėti.

Dabar jis kalbėjo labai tyliai.

— Negaliu čia su tavimi kalbėtis.

Ji pamiršo visus įtarinėjimus.

— Eikš. Važiuokim pas mane, — impulsyviai tarė ji.

Ji įsidėjo paketėlį su auskarais į savo rankinę, o jis užsimokėjo. Tada abu išėjo į švelnią pavasario naktį. Ji iškentė, kad jis savininkiškai suėmė ją už parankės. Jie nesikalbėjo, kol priėjo automobilį.

Tik pasiekus Reino kranto gatvę, ji vėl prašneko:

— Tau reikia pagalbos?

— Taip.

— Turiu gerų ryšių. Bet reikia viską apgalvoti.

— Jei turėčiau kuo užčiaupti burnas tiems namie, viskas būtų paprasta.

— Ką turi omeny? — Ji nenusigręžė nuo gatvės, plytinčios prieš juodu lyg juodas blizgantis kaspinas.

— Jei galėčiau jiems ką nors nusiųsti, įdomių žinių, tikrą bombą, — juk taip jūs tai vadinat? — jie tikrai mane išleistų.

Dabar ji pažvelgė į jį.

— Ar dėl to jie tave čia ir atsiuntė?

— Ne, — tarė jis kiek per greitai, — žinoma, ne.

— Tuomet nesuprantu, kaip tau tai atėjo į galvą.

— Bet juk viskas aišku!

— Visiškai ne. Greičiau jau tai didžiausia nesąmonė, kokią tik esu girdėjusi. Jei tu gausi jiems žinių, tavęs tikrai niekada nepaleis. Be to, šitaip tapsi nepageidautinas Vakaruose.

Jis suprato, jog neįvertino jos, ir norėjo pakeisti temą.

— Matyt, tu teisi, — skubiai tarė jis, — tai tebuvo viena mano minčių.

— Maniau, kad esi išmintingesnis, — atlaidžiai nusišypsojo ji. — Tik paklausyk, teisinga išeitis pati peršasi: tu tikrai žinai daug ką iš ten. Taigi pasinaudok tuo! Paprašyk prieglobsčio ir išklok viską. Tuomet būsi čia priimtas.

— Laikai mane išdaviku? — nukirto jis.

— Ne, — suglumo ji, — pamaniau tik...

— Nieko tokio. — Jis pažvelgė į savo laikrodį: — Be to, apgailestauju, bet negaliu užeiti pas tave...

— Ne? — jai vos pavyko užgniaužti nusivylimą. — Aš tave įžeidžiau?

— Visai ne, — švelniai tarė jis, — ką sau manai, Helga! Tik prisiminiau, jog dar turiu vieną susitikimą.

Janas Mirskis visą savaitę nedavė Helgai Gertner apie save žinios. Ji gailėjosi. Jausmas, kad įžeidė jį ir galbūt prarado visam laikui, kankino ją labiau, nei pati sau norėjo prisipažinti.

Vieną vakarą, apie devintą valandą, ji sėdėjo savo bute prie rašomojo stalo ir rašė straipsnį apie Europos susivienijimo privalumus ir trūkumus, kai paskambino į duris.

Ji atsistojo, pakėlė durų telefono ragelį ir kiek palaukusi tarė:

— Kas ten?

Širdis suplakė smarkiau, kai atpažino metalinį Jano balsą.

— Kartą buvai pakvietusi mane pas save, — tarė jis, ir ji įsivaizdavo šypseną apie jo akis, — ar galiu ateiti dabar?

— Aš — kaip tik dirbau.

— Gaila, — tarė jis, — tuomet kitą kartą...

— Ne, — greitai tarė ji, — nenueik. Jei pažadi ilgai neužsisėdėti — luktelėk, aš atidarysiu tau duris!

Laukdama jo ji ėmė lakstyti po butą. Užtraukė didžiulio prancūziško lango, po kuriuo mirguliavo naktinė Bona, užuolaidas, nunešė pilnas pelenines į virtuvę ir įjungė oro kondicionierių.

Kai skambtelėjo prie durų, ji kaip tik bandė sutvarkyti vazoje porą forzitijų šakų. Tik eidama prie buto durų užmetė akį į veidrodį. Ji vilkėjo tamsiai žalią, naminį velveto kostiumėlį, kuris ją jaunino ir pabrėžė lieknąą figūrą. Tamsūs, trumpai pakirpti plaukai, kuriuos mėgo taršyti dirbdama, buvo kiek susivėlę, bet makiažas dar geras. Ji nepasišukavo plaukų — norėjo atrodyti natūraliai ir nerūpestingai.

Ji atidarė duris. Čia stovėjo jis ir, nespėjus jai nė pagalvoti apie priešinimąsi ar gynimąsi, apkabino ją ir pabučiavo — taip aistringai ir švelniai, kad jai apsisuko galva.

Helga Gertner buvo nebejauna. Gyvenime buvo bučiavusis su keletu vyrų — draugiškai, švelniai, žaismingai, taip pat ir su meile. Bet šis bučinys, prisipažino ji sau, kai Janas Mirskis ją paleido, pranoko viską, ką iki šiol buvo patyrusi. Atrodė, lyg staiga būtų beveik išsipildžiusios gyvenimo svajonės.

Jis šypsodamasis pažvelgė jai į akis ir tarė:

— Aš kovojau su savimi, Helga, bet matai, pralaimėjau. Aš negaliu gyventi be tavęs.

— Ak Janai... — tai buvo viskas, ką ji įstengė ištarti. Ji sutrikusi persibraukė ranka plaukus.

Jis nusivilko paltą ir pakabino jį, lyg tai būtų savaime suprantama, lyg seniai čia jaustųsi kaip namie.

— Tai buvo ilgas kelias pas tave, Helga, — tarė jis švelniai ir savininkiškai suimdamas ją už kaklo.

Jai tai patiko.

— Lygiai taip pat pažiūrėjai į mane tuomet pokylyje, per mūsų pirmą susitikimą, atsimeni?

— Aš nieko neužmiršau.

Jis uždėjo ranką jai ant peties, ir abu kartu įėjo į erdvų kambarį.

— Gražu pas tave, — tarė jis ir vertindamas nužvelgė patogius, modernius fotelius, storą, raudoną kilimą, barokinę komodą, angelą, seną žibalinę lempą.

— Ir viską įrengiau pati, — tarė ji su suprantamu dirbančios moters pasididžiavimu.

— Mano pagarba! — jis pakštelėjo ją į kaktą ir paleido.

Ji stengėsi, kad jis jaustųsi kuo smagiau. Atnešė butelį viskio, ąsotį šalto vandens, ledo. Įpylė, padėjo cigarečių.

Jis atsisėdo ant plačios kušetės ir prisitraukė Helgą.

— Aš kai ką nuslėpiau nuo tavęs, — tarė jis, — nuo tavęs ir Magdalenos. Bet tai buvo jūsų pačių kaltė. Neleidote man nė prasižioti.

Nejučia ji pamėgino ištrūkti iš jo glėbio. Jis tuoj pat pajuto ir paleido ją.

— Apie ką tu kalbi? — paklausė ji, o protingos jos akys tuoj pat pragiedrėjo.

— Apie savo sūnų.

Norėdama nuslėpti sumišimą, ji greit nugėrė gurkšnį viskio.

— Jūs tvirtinote, kad jis miręs.

— Taip ir yra, — greit pasakė ji.

— Ar gali prisiekti?

— Kam? Jei tikrai mane myli — kaip Magdalenos vaikas gali būti tau toks svarbus?

— Kaip tik todėl, kad myliu tave. Paklausyk. Kaip tik šis berniukas labiau nei kas kita pasaulyje sieja mane su Rytais.

— Nesuprantu. — Ji susirado cigaretę.

Jis tuoj pat ją pridegė.

— Nesu toks jau beširdis, kaip judvi apie mane manėt. Tu ir Magda!

— Aš niekuomet...

— Patylėk. Nemeluok dabar. Ramiai paklausyk manęs. — Jis taip pat paėmė cigaretę. — Tuojau po karo aš ėmiau ieškoti berniuko. Norėjau žinoti, kas atsitiko mano sūnui. Pamaniau, kad galbūt Magda nepasiėmė jo kartu į Vakarus. Būčiau supratęs ją. — Trumpam nutilo ir godžiai patraukė cigaretę.

— Ir? — paklausė ji nekantraudama.

— Aš radau jį. Na, berniuką Udo amžiaus, turėjusį jo dokumentus. Jis negalėjo daug papasakoti, tik tai, kad buvo prieglaudoje. Iki tol nebuvau jo matęs. Bet laikiau jį savo sūnumi. Auginu jį ligi šiolei. Jis darbštus berniukas. Studijuoja matematiką Varšuvoje. Maniau, kad Magda apsidžiaugs. Bet, mano nuostabai, ji pasakė, kad berniukas mirė. O ir tu tvirtinai tą patį. — Janas nukratė cigaretės pelenus, nežiūrėdamas į Helgą. — Ką pasakysi?

— Aš nustebinta! — pati jautė, kad žodžiai nuskambėjo neįtikinamai. — Turiu galvoje, galiu tik spėti — matyt, įvyko klaida.

Helga Gertner nežinojo, kaip jai elgtis. Ji mylėjo Janą Mirskį ir norėjo juo tikėti. Bet net ir tą akimirką dar galvojo apie tai, jog nevalia stumti Magdos į pavojų.

— Ar berniukas, kurį laikai savo sūnumi, turi kokių ypatingų žymių? — paklausė ji.

— Ką turi omeny?

— Na, tarkim — širdies formos apgamą tarp menčių?

— Taip. Turi tokį.

— O, Janai! — tarė ji sukrėsta. — Tuomet tai jis. Dieve mano, kaip džiaugiuosi. Kai Magda sužinos, galės pagaliau daugiau nebesirūpinti.

— Ji rūpinosi? — paklausė jis, su vargu slėpdamas smalsumą.

— Taip, nes... — Helga Gertner nebaigė sakinio. — Bet kam aš tau pasakoju!

Jis pažvelgė į ją.

— Galėtum bent truputį manimi pasitikėti, Helga.

— Žinoma, tik — tai ne mano paslaptis.

— Tiek to. Nekalbėk apie tai. Vadinasi, berniukas niekada nebuvo miręs. Daugiau ir nenorėjau žinoti.

Jo veidas tapo uždaras.

— Na, kas dabar vėl? — išsigando ji. — Tu supykai?

— Ne. Tik nuliūdau. Nuliūdau ir gana nusivyliau.

— Todėl, kad tau pamelavau? Bet juk tada dar nežinojau...

— Dabar jau žinai ir vis dar nesiryžti pasakyti man visos tiesos!

— Bet tai juk visai nebeįdomu. Mes pametėme berniuką bėgdamos. Karaliaučiuje. Ten jį turbūt ir radai, tiesa? Magda tai palaikė Dievo pirštu ir vėliau nebedrįso jo ieškoti.

— Tačiau aš nesuprantu, kodėl ji dar dabar rūpinosi.

— Janai, tai juk aišku kaip dieną. Ji visuomet bijojo, kad jis netikėtai pasirodys...

— Kaip, bijojo? Juk jis niekada nebūtų pažinęs savo motinos!

— Kaip tik dėl to! Ak Janai, ar negalėtume pasišnekėti apie ką kitą? — ji meldžiamai pažvelgė į jį.

Staiga jis pajuto, jog perlenkė lazdą.

— Tu teisi, — tarė jis ir švelniai ją apkabino. — Net nenujauti, kaip džiaugiuosi, kad mudu tarpusavyje išsiaiškinom.

— Taip, Janai, — šnabždėjo ji. — O savo sūnų, jį vėliau taip pat galėsime ątsivežti į Vakarus, tiesa?

— Nebegalvok apie tai, — paprašė jis. — Dabar svarbiausia — mes ir mūsų meilė!

11

Evelina parašė savo motinai ilgą, džiaugsmo kupiną laišką, kuriame smulkiai papasakojo, kaip auga mažoji Karina, nuostabiausias kūdikis, koks, jos manymu, kada nors buvo gimęs. Tačiau kiekviena eilutė dvelkė rūpesčiu dėl Magdalenos.

Kodėl pas mus nebesirodai, mama? — baigdama laišką rašė Evelina. — *Ar mes tave kuo įžeidėme? Jei taip, tai mes tikrai to nenorėjome. Būčiau seniai tave aplankiusi, bet juk žinai, negaliu atsitraukti nuo mažosios Kerlchen. Bet jei tu nesveikuoji, ar tau reikia mano pagalbos, aš kaip nors pasistengsiu.*

Magdalena jautė už šių žodžių slypintį primygtiną raginimą. Nebuvo jokios priežasties dar kartą atidėti apsilankymą pas jaunuosius sutuoktinius. Taigi pasiryžo vieną šiltą pavasario dieną nuvažiuoti į Kelno Lindentalį.

Evelina pasveikino motiną be galo nuoširdžiai. Magdalenai ir vėl nusmelkė širdį: kaip santuoka ir motinystė pakeitė jos dukterį. Pradingo ta anksčiau jai būdinga išdidi ir kartu pažeidžiama laikysena. Laiminga santuoka tapo jėgos šaltiniu, visą jos esybę užliejančiu tvirtybe ir šiluma.

— Kaip gerai, kad atėjai, mama, — tarė Evelina. — Hansas labai apsidžiaugs. Turėtų tuoj grįžti. Užkaisiu arbatos.

Kol vanduo šilo, Magdalena parodė lauktuves: puikų, pliušu pamuštą, švelniai rožinį, išeiginį drabužėlį Karinai. Evelina neištvėrė ir sumanė tuoj pat pamatuoti. Santuoka ir motinystė jai vis dar buvo žaidimas, kurį ji, beje, žaidė labai rimtai. Ji ketino tapti šitos srities meistre.

Magdalena stebėjo jauną mamą su kūdikiu, ir širdį skaudėjo nuo žinojimo, kokia trapi ši neįkainojama laimė.

Staiga — Karina jau buvo aprengta, Evelina net užmaukšlino jai ant galvytės gobtuvą — kažkas paskambino prie durų. Evelina su vaiku ant rankų nuėjo atidaryti.

Magdalena išgirdo balsus ir pamanė, jog parėjo Hansas. Tada grįžo Evelina:

— Netikėtas svečias, mama, — tarė ji, — vienas ponas iš Godesbergo mokesčių inspekcijos nori pasikalbėti su Hansu. — Ji nusisuko ir plačiau atvėrė duris. — Užeikit į vidų!

Ponas, įėjęs į vidų, buvo Janas Mirskis.

Jano Mirskio pasirodymas dukters namuose Magdalenai Rot buvo lyg išsipildęs košmariškas sapnas. Vėliau ji pati stebėjosi, kaip nepuolė į isteriją. Iš tiesų išoriškai ji liko visai rami, tik jos veide neliko nė lašo kraujo.

Evelina tai tuoj pat pastebėjo.

— Ar gerai jautiesi, mama? — susirūpino ji.

Kokią akimirką Magdalena kovojo su pagunda pasinaudoti savo silpnumu ir išeiti. Noras pabėgti iš šios keblios padėties buvo kone neįveikiamas. Tačiau Magdalena taip nepadarė, negalėjo taip pasielgti. Vienintelė šioje jausmų sumaištyje aiški mintis buvo: negaliu palikti Evelinos su juo vienos.

Taigi drebančia širdimi ji sumelavo:

— Žinoma, gerai, Evelina! Kodėl to klausi? Jaučiuosi gerai.

— Pamaniau tik — tu tokia išbalusi.

— Visiškai ne, — tarė Magdalena Rot ir nežmoniškomis valios pastangomis net nutaisė šypseną. — Tau tik pasirodė!

Evelina tiriamai nužvelgė motiną, tuomet atsigręžė į Janą Mirskį:

— Prašom sėstis! — tarė ji. — Tuojau grįšiu, tik noriu paguldyti vaiką.

— Jei aš nelaiku... — Janas Mirskis, apsimestinai supratingai šypsodamasis, žiūrėjo čia į motiną, čia į dukrą.

— O ne, jokiu būdu! — skubėjo patikinti Evelina. — Jūs pačiu laiku! Tikiuosi, išgersite su mumis puodelį arbatos?

Lyg tyčia, tuo metu virtuvėje ėmė švilpti virdulys, ir Evelina su mažąja Karina, vis dar aprengta išeiginiais drabužėliais, ant rankų išbėgo iš kambario.

Janas Mirskis buvo palikęs paltą prieškambaryje. Dabar jis atsisėdo ir sukryžiavo savo ilgas kojas.

— Kerinti jauna mama, — ciniškai tarė jis. — Iš tikrųjų, Magda, gali ja didžiuotis!

Magdalena vis dar stovėjo. Ji taip stipriai įsikibo fotelio atkaltės, jog sąnariai persišvietė per odą.

— Dink! — tarė ji, dusinama neapykantos. — Dink iš čia! Tuojau pat! Kitaip... — Ji nutilo.

— Kas — kitaip? — visai nesusijaudino jis. — Tu juk negrasini man?

— Aš įskųsiu tave!

— Ak, tikrai? — jis pakėlė tamsius antakius. — O už kokius, prašyčiau pasakyti, nusikaltimus?

— Kaip tu drįsti... — Magda nutilo.

Staiga ji suvokė, kokia pavojinga ir beprasmiška ši scena. Kad ir ką ji sakytų, Janas Mirskis neišeis. Jis tik mėgavosi tuo pasibaisėjimu, apėmusiu Magdaleną, jam atėjus. Galbūt jis kaip tik ir siekė, kad ji išsiduotų dukters akivaizdoje.

— Na, kalbėk, — tarė jis slapčia džiūgaudamas. — Klok viską, kas slegia tau širdį!

Tą akimirką į kambarį įėjo Evelina, nešina padėklu su arbata.

— Jūs pažįstami? — apstulbo ji.

Janas Mirskis atsigręžė į ją.

— Kodėl? — apsimetė nustebęs. — Kodėl taip manote?

— Jūs ką tik pasakėte mano mamai...

Jis nuoširdžiai nusijuokė:

— Šit kaip! Dėl to! Aš tik pasakojau jūsų motinai, kaip dažnai mes, mokesčių inspekcijos darbuotojai, išbarami. Net mano geriausias draugas ėmė neseniai mane atakuoti. Jis tvirtino, kad mes patys tyčia prašome nuostolių atlyginimo, kad kuo ilgiau turėtume darbo. O aš jam atsakiau: „Kalbėk, klok viską, kas slegia tau širdį!“ — „Taip ir padariau! — atrėžė jis, — vieninteliai, kurie turi naudos iš mokesčių rinkimo, tai jūs!“

— Na, taip, — nusijuokė Evelina, — panašiai yra kartą pasakęs ir mano vyras!

— Matote! — įsikarščiavo Janas Mirskis ir pažvelgė į Magdaleną. — Tai juk patvirtina tai, ką sakiau iš pat pradžių: mūsų nemėgsta beveik taip pat, kaip ir finansų skyriaus!

— Na, ne, — paprieštaravo Evelina, — taip negalima šnekėti...

Janas Mirskis su Evelina ėmė gyvai šnekučiuotis, Magdalena jų beveik nesiklausė. Buvo lyg apdujusi. Kaip meistriškai tas vyras melavo! Kaip lengvai iš jo lūpų liejosi melas! O Evelinai jis buvo simpatiškas, iš karto galėjai matyti, — toks simpatiškas, kaip ir jai tuomet, prieš daugel metų. Dabar jos akyse jis tebuvo atstumiantis, pavojingas žmogus.

Ji vėl atsitokėjo, išgirdusi Janą Mirskį sakant:

— Bet juk jūsų vyras jau gavo gana didelę sumą iš mokesčių inspekcijos?

Jis pasidėjo ant kelių juodą aplanką, atvertė jį ir ištraukė vieną segtuvą.

— Taip, — skubiai pritarė Evelina, — dešimt tūkstančių markių. Tik ne vyras, o jo motina. Juk tai ji susijusi su Rytų Prūsija. O gal ir jo tėvas.

— Dešimt tūkstančių markių? Taip, tiksliai sutampa su mano duomenimis! — Janas Mirskis sklaidė popierius, kurie, kaip žinojo jis ir Magdalena, buvo nieko, visiškai nieko neverti.

Evelina pirmoji išgirdo kažką rakinant buto duris.

— Tai mano vyras! Jis paaiškins jums viską smulkiau.

Ji išbėgo jo pasitikti. Magdalena žiūrėjo jai pavymui, nepajėgdama išlementi nė žodžio. Tada pajuto į save įsmeigtą pašaipų Jano Mirskio žvilgsnį ir greitai nusisuko, kad jis nepastebėtų jos baimės.

Jie sėdėjo tylėdami, kol įėjo Evelina ir Hansas Hilgertas. Magdalena, matydama juos tokius atsidavusius ir artimus vienas kitam, suprato, jog neišsigąs nieko, kad tik apgintų šią jų laimę.

Hansas Hilgertas žiūrėjo į nepažįstamąjį savo bute ramiai ir santūriai, kaip visada.

— Džiaugiuos, kad nuostolių kompensacijos reikalai pagaliau pajudėjo į priekį. Turbūt žinot, kad mums priklauso dar penki tūkstančiai markių. Ar dabar gausime pinigus?

— Kaip tik todėl ir atėjau čia, — maloniai nusišypsojo Janas Mirskis. — Liko tik išaiškinti kelis mažmožius.

— Kodėl nesikreipėte į mano motiną? Tai juk jai skirti tie pinigai.

— Ne visai taip, — paaiškino Janas Mirskis. — Jei pinigai bus išmokėti dabar, tai tik dėl jūsų santuokos.

— Šitaip, — tarė Hansas suglumęs ir kiek įtariai.

— Kaip jau sakiau, turiu tik keletą klausimų, — greit ėmė kalbėti Janas Mirskis. — Bet jei jums patogiau, galite ateiti pas mus į biurą. Aš tik pamaniau, kad būsite patenkintas, jei neturėsit be reikalo vaikščioti.

— Žinoma, taip daug paprasčiau, — įsiterpė Evelina. — Tiesa, Hansai? Tiesiog mano vyras, grįžęs iš tarnybos, visuomet būna kiek pavargęs. Jis patenkintas jūsų rūpestingumu taip pat kaip aš, pone... — Tik dabar Evelina susiprato, kad nežino jo pavardės.

— Smolinskis, — tarė Janas Mirskis nė nemirktelėjęs. — Aš silezietis, į Vakarų Vokietiją atvykau tik po karo. O čia pirmas mano klausimas: kur jūs gimęs, pone Hilgertai?

— Bet juk visa tai parašyta jūsų bylose!

— Tai turėtų būti bylose, — tarė Janas Mirskis vis taip pat mandagiai ir švelniai. — Tik, deja, ten įsivėlė pora netikslumų. Paprasčiausia bus, jei duosite man savo gimimo liudijimą, o aš pats pažymėsiu visus duomenis.

— Jei tik tiek, aš pats galiu jums viską pasakyti. — Hansas Hilgertas prisidegė cigaretę. — Gimiau 1942-aisiais metais, kovo penktą dieną Cintuose, tai yra buvusioje Rytų Prūsijoje. Mano motina 1945-aisiais grįžo į savo gimtinę, į Kelną.

— O tėvas? — Janas Mirskis uoliai užsirašinėjo.

— Žuvo 1944-aisiais, balandžio dešimtą, prie Pokosko. Jis manęs niekuomet nematė.

Janas Mirskis užsuko ir įsidėjo rašiklį.

— Taip, taip, karas, — tarė jis. — Siaubingas dalykas.

— Ar tai viskas, ką norėjote žinoti?

— Visiškai. — Janas Mirskis sudėjo popierius atgal į segtuvą ir pakilo. — Ilgiau jūsų netrukdysiu. Viskas, ką pasakėte, man buvo labai įdomu. Esu tikras, kad labai greitai vėl pasimatysime.

Nors jis ir nežiūrėjo į Magdaleną, ji vis dėlto suprato, jog paskutiniai žodžiai skirti jai.

Magdalenai Rot akmuo nuo širdies nusirito, kai po valandėlės jai pavyko išsisukti nuo Evelinos ir Hanso bendrijos. Jiedu nieko nenutuokė, o Magdalenai buvo kančia nerūpestingai šnekučiuotis su jais.

Kai jau sėdėjo prie automobilio vairo — buvo pasiskolinusi vyro automobilį šiai popietei — Magdalena sugalvojo nuvažiuoti pas ponią Hilgert. Reikėjo su ja pasikalbėti — dabar, tuoj pat. Turėjo viską jai papasakoti, perspėti dėl Jano Mirskio. Jei ponia Hilgert neigs, kad berniukas buvo ne jos vaikas, Janui Mirskiui niekada nepavyks ką nors įrodyti.

Viskas buvo kaip pirmą kartą, kuomet ji susirado Haną Hilgert.

Kokia patikli ji tada nuėjo pas Haną Hilgert, kokią giedrą savo dukters ateitį jai nupasakojo — o dabar! Evelinos gyvenimas buvo ant prarajos krašto, ir tik dėl jos motinos kaltės, dėl jos siaubingos klaidos.

Sūnaus uošvienę Hana Hilgert priėmė draugiškai, per daug nenustebusi.

— Kaip miela, kad mane aplankėte, — šnekėjo ji, vesdama Magdaleną į didelį, nesutvarkytą kambarį. — Dabar jaučiuosi kiek vieniša!

Iš siuvyklos sklido mergaičių dainavimas.

Hana Hilgert nurinko nuo fotelio kelias medžiagos atraižas.

— Prašom sėstis! Kaip sekasi vaikams? Jau seniai ten nebuvau.

— Turėtumėt dažniau juos aplankyti! — Magdalena turėjo atsikrenkšti, kad atgautų balsą.

— Tikrai? Aš taip nemanau.

— Kaip tik buvau pas Eveliną ir Hansą, — pradėjo pasakoti Magdalena ir pasijuto nesmagiai, vis dar neturėdama nė menkiausio supratimo, kaip reikės Hanai Hilgert paaiškinti padėtį.

— Kas nors atsitiko? — tuoj paklausė Hana Hilgert sunerimusi.

— Jiems puikiai sekasi, jei tą turėjot omeny, — delsė Magdalena.

— O mažylė?

— Taip pat sveika. — Magdalena nežinojo ką sakyti. — Bet man nerimą kelia kas kita. Pas juos buvo vienas vyras. Jis sakėsi esąs mokesčių inspekcijos tarnautojas.

— Nesuprantu...

Magdalena karštligiškai galvojo.

— Visai atsitiktinai aš pažįstu tą vyrą, — tarė ji, — ir žinau, kad su mokesčių inspekcija jis neturi nieko bendro. Jis žurnalistas, užsienio žurnalistas, be kita ko.

— Jūs tikra? — atsargiai paklausė Hana Hilgert.

Magdalena atspėjo jos mintis.

— Nelaikykite manęs pernelyg įtaria, — paprašė ji, — man nesivaidena. Aš taip pat visai nenoriu gąsdinti jūsų, ponia Hilgert. Tik laikau savo pareiga įspėti jus.

— Dėl ko?

— Šis vyras — jis klausinėjo labai konkrečių dalykų. Ypač domėjosi jūsų sūnaus gimimo vieta.

— Šit kaip, — teištarė Hana Hilgert, bet ranka, laikanti cigaretę, ėmė virpėti.

— Žinoma, Hansas elgėsi natūraliai, — greitai ištarė Magdalena, norėdama sušvelninti išgąstį.

— Manote, kad tas vyras — kokia jo pavardė?

— Jis pasivadino Smolinskiu.

— Manot, kad jis kažką įtaria?

— Taip.

Hana Hilgert užgesino cigaretę perpildytoje peleninėje ir pasiėmė kitą.

— Bet kodėl, — paklausė ji pagaliau, — kodėl tas vyras turėtų tuo domėtis? Sakot, žurnalistas? Manot, kad jis ieško medžiagos sensacingam straipsniui?

— Manau, kad jis šantažistas, — tarė Magdalena.

— Galbūt jūs klystat, — paprieštaravo Hana Hilgert, bet buvo aišku, kad ji ir pati ne visai tiki tuo, ką sako.

— Galbūt, — pritarė Magdalena. — Pasakiau jums tik tam atvejui, jei jis pasirodytų čia.

— Bet — ką gi man daryti?

— Tą patį, kaip ir visus šiuos metus. Tvirtinkite, kad Hansas jūsų vaikas. Nepamirškite: tas Smolinskis nieko nežino. — Magdaleną pervėrė kita baisi mintis. — O gal jūs manote, kad Cintuose liko kokių dokumentų, kurie...

— Miestas dabar Lenkijos teritorijoje.

— Vyras, apie kurį kalbu, lenkas.

— Vis tiek. Nemanau, kad ligi šiol saugomi vokiečių laikų dokumentai ar kad jie išvis išliko.

Hana Hilgert atsistojo.

— Atleiskit, bet iš tos baimės turiu išgerti, — ji išėmė džino butelį ir dvi taures. — Tikiuosi, prisidėsite?

— Taip, mielai, — tarė Magdalena labiau dėl to, kad neįžeistų kitos moters.

— Šiaip ar taip, dėkoju, kad perspėjote mane, — tarė Hana Hilgert, pripildydama taures ligi kraštų.

— Padariau tai dėl vaikų...

— Taip, žinoma, — Hana Hilgert pakėlė savo taurę. — Išgerkim už juos.

Magdalena nugėrė gurkšnelį, o Hana Hilgert ištuštino savo taurę vienu mauku.

— Šiaip ar taip, jei ateis kas iš mokesčių inspekcijos, turėtumėt paprašyti dokumentų.

— Kaip gi jis atrodo?

— Lieknas, aukštas, tamsiaplaukis, labai šviesių akių, gražių veido bruožų. Tam tikra prasme jis patrauklus, — tarė Magdalena, jausdama, kad vien nuo minties apie Janą Mirskį krečia šiurpas. — Patrauklus, bet visai, visiškai ne simpatiškas.

— Iš kur, tiesą sakant, taip gerai jį pažįstate? — paklausė Hana Hilgert.

— Tai visai nesvarbu, — trumpai atsakė Magdalena. Pajutusi pašnekovės susvetimėjimą pridūrė: — Nepykite ant manęs, tik aš nenorėčiau apie tai kalbėti. Galiu pasakyti tik vieną dalyką: norėčiau, kad niekuomet nebūčiau jo sutikusi.

Po kelių dienų Magdalena Rot sėdėjo su vyru prie vėlyvų pusryčių stalo. Pulkininkas Rotas dirbo iki išnaktų, ir šiandien jo darbo diena prasidėjo neįprastu metu, bet čia suskambėjo telefonas. Ji norėjo atsiliepti, bet jis atsistojo irgi.

— Leisk, Magda, — sustabdė ją, — tai turbūt man.

Ji suspaudė lūpas ir plačiomis iš baimės akimis žiūrėjo, kaip jis pakelia ragelį ir atsiliepia.

— Alio, Hana! — nerūpestingai tarė jis. — Kaip gyvenat? Magda? Žinoma. Ji stovi šalia. Perduodu ragelį jai.

Magdalena paėmė ragelį iš jo rankos ir nekantriai paklausė:

— Taip?

— Klausykit, Magda, ar galiu kalbėti? — paklausė Hana Hilgert.

Akimirką Magdalena bijojo, kad Herbertas Rotas, stabtelėjęs prie rašomojo stalo, bus išgirdęs šį išduodantį klausimą.

— Taip, ačiū, — greitai tarė ji, — man sekasi neblogai, kamuoja įprastinė migrena.

Hana Hilgert tuoj pat suprato.

— O, apgailestauju, — tarė ji. — Aš labai džiaugčiausi, jei šią popietę atvažiuotumėte pas mane.

Herbertas Rotas vėl grįžo prie pusryčių stalo.

— Jau nebūtina, — tarė Magdalena, tikėdamasi, kad anoji supras.

— Galiu dabar kalbėti? — dar kartą paklausė Hana Hilgert.

— Prašau.

— Jis buvo čia. Kaip ir sakėte, pasivadino kažkokio biuro darbuotoju. Gerai, kad perspėjote mane, kitaip tikrai būčiau praradusi savitvardą. Bet taip aš, žinoma, elgiausi visai natūraliai.

— Ačiū Dievui!

— Taip, šįkart viskas dar baigėsi gerai. Bet paskui jaučiausi visai sugniuždyta.

Jos dar apsikeitė keliomis nereikšmingomis frazėmis ir atsisveikino.

Kai Magdalena vėl atsisėdo prie vyro, jis tarė:

— Net nežinojau, kad taip gerai sutari su ponia Hilgert.

— Na taip, — išsisuko Magdalena, — pagaliau juk ji dabar priklauso mūsų šeimai.

Jis pasidarė sumuštinį su ridikėliais.

— Jos skambutis, atrodo, padarė tave laimingą. Tik pažiūrėk į veidrodį. Tu tiesiog spinduliuoji. — Jis pažvelgė į ją: — Ar būtų labai nemandagu, jei paklausčiau, kodėl ji skambino?

— Nemandagu — ne, — ji prisivertė nusišypsoti, — tik tau bus visai neįdomu. Kalbėjomės apie vieną medžiagą, kurią nusipirkau.

— Šit kaip, — tarė jis ir nuoširdžiai šyptelėjo. — Nepyk ant manęs, Magda, aš ir pats kartais jaučiuosi taip, lyg būčiau savo profesijos auka.

— Ką tu turi galvoje?

— Tai tikrai baisu, kad aš visur imu įžvelgti paslaptis. Net ir tavo elgesyje.

— Bet, Herbertai, — išlemeno ji.

Jis surimtėjo.

— Žinau, kad esi visiškai tiesus žmogus, Magda. Maldauju — atleisk man už kvailas mintis.

Magdalena taip susigėdo, kad net neįstengė pažvelgti vyrui į akis. Ligi šiol, apimta paniškos baimės, ji tegalvojo apie Eveliną, Hansą ir save. Tik šią akimirką ji suvokė, ką reikštų jos vyrui, jei jis sužinotų, kaip smarkiai Magdalena jį apvylė.

Po poros dienų Magdalena Rot gavo trumpą Helgos Gertner laišką. Staiga nenumaldomai panoro pasišnekėti su ja. Pati sau neprisipažindama ji ieškojo žmogaus, kuris sustiprintų jos viltį, kad visiškai išgujo Janą Mirskį iš savo akiračio.

Ji paskambino, ir Helga Gertner tuoj pat atsiliepė.

— Na pagaliau, — nerūpestingai tarė žurnalistė, — aš jau stebėjausi, kad nebenori apie mane nieko girdėti.

— Šis tas įvyko...

— Taip? Nagi, papasakok!

— Ne telefonu. Ar galiu pas tave ateiti?

— Dabar?

— Taip, geriausia dabar, — atsakė Magdalena Rot.

Helga Gertner dvejojo:

— Ką gi, gerai, — tarė tada. — Beje, turėtum ateiti nedelsiant. Šį vakarą turiu pasimatymą. Mes, žinoma, galim ir rytoj...

— Ne, — greit įsiterpė Magdalena Rot, — aš ateinu.

Helga Gertner įsileido Magdaleną Rot, apsivilkusi šviesiai žalią chalatą.

— Ak, tai tu! — tarė ji ir atrodė beveik nustebusi.

Magdalena suglumo.

— Mes juk kalbėjomės telefonu! Norėtum...

— O, taip! Žinoma! — nutraukė ją Helga Gertner.

— Pamaniau tik, — o kelinta dabar valanda?

— Tuoj septinta.

— Tai mes dar turime pusvalandį. Prašau eiti į miegamąjį. Tikiuosi, nesupyksi, jei aš toliau rengsiuosi?

— Ne, — tarė Magdalena, nors tikėjosi ramesnio pokalbio.

Ji nusekė paskui Helgą Gertner į miegamąjį kambarį, kuriame dar niekada nebuvo buvusi. Jis buvo mažas, bet labai elegantiškai įrengtas, ant langų kabėjo šviesios, minkštos užuolaidos, ten buvo sieninė drabužių spinta ir senoviška tualetinė komoda.

— Pasidėk kur nors paltą, — tarė Helga Gertner. — Įsitaisyk patogiai. Deja, atsisėsti galiu pasiūlyti tik lovą. O gal atnešti tau fotelį?

— Nėra reikalo. — Magdalena Rot atsisėdo, nenusivilkusi palto.

— Rašei man, kad turi žinių, — laukė Magdalena.

Helga Gertner popierine servetėle nusivalė nuo veido kremą ir ėmė labai kruopščiai teptis skystą pudrą.

— Taip, — tarė ji, — tik palauk valandėlę.

Tik baigusi procedūrą kalbėjo toliau, bet dėmesį sutelkė antakių dažymui.

— Kalbėjausi su Janu Mirskiu...

— Apie ką? — greitai paklausė Magdalena.

Helga Gertner nusišypsojo savo atvaizdui veidrodyje.

— Apie ką tik įmanoma. Ir apie tave. Taip pat ir apie Udo, žinoma.

— Juk tu jam nieko nepasakei?

— Kur ten! Ir išvis, Magda, kaip tik apie tai ir norėjau su tavimi pasikalbėti. Tu neturi jokios priežasties bijoti Jano Mirskio. Jis nėra tas „baisūnas“, kaip tu įsivaizdavai.

Magdalena tylėjo, stipriai apglėbusi savo rankinę.

— Netiki? — paklausė Helga Gertner. — Turėjau to laukti. Jei tik galėčiau tau išaiškinti, jog tavo baimė teturi vienintelę priežastį: tavo pačios sąžinę!

— Jis buvo pas Eveliną, — sunkiai ištarė Magdalena Rot.

— O, tikrai? — Helga Gertner atsigręžė į Magdaleną. Akimirką ji, atrodė, sukluso. Paskui trūktelėjo pečiais. — Na ir kas! Matyt, jis norėjo pamatyti tavo dukterį. Juk tai visai suprantamas smalsumas.

— Ak Helga, — pavargusi tarė Magdalena, — juk ir pati tuo netiki.

— Ne, Magda, aš žinau ir įrodysiu tau: tu įsivarei visai nereikalingą baimės psichozę. Tiesa yra ta... — ji reikšmingai nutilo ir pasiėmė tušą blakstienoms, — ...Udo gyvas!

Magdalena pašoko,

— Ką tu pasakei?

Helga Gertner nusijuokė.

— Tavo sūnus gyvas! Žinojau, kad nustebsi...

— Helga, prašau nekankinti manęs šitaip! — Magdalena abiem rankom sugriebė draugę už pečių ir lengvai papurtė: — Iš kur žinai? Kas tau sakė?

— Prašau nesijaudinti! Be to, leisk man ramiai toliau ruoštis, — tarė Helga Gertner, bet užglaistė šį priekaištą draugišku šypsniu. — Turiu laiku susiruošti, kitaip...

Magdalena tuoj pat atitraukė rankas.

— Iš kur tu gali žinoti? — šiek tiek susivaldė ji, bet širdis daužėsi taip garsiai, jog, atrodė, Helga Gertner taip pat girdi.

— Iš Jano Mirskio.

— Ne!

— Taip! Kas čia ypatingo? Juk normalu, kad jis rūpinosi savo sūnumi. Vien jau tai įrodo tai, ką visą šį laiką bandau tau išaiškinti: jis nėra ta piktoji dvasia, kaip tu manai!

— Jei tai tiesa, — Magdalena šnekėjo labai silpnu balsu, — kodėl jis man to nepasakė?

— Nes tu tvirtinai, kad Udo miręs! Todėl jis sutriko. Jis manė, kad berniukas, kurį užaugino Lenkijoje, nėra tikrasis jo sūnus. Tik tada, kai aš... — Helga Gertner staiga nutilo.

— Na, kalbėk, — sugniužo Magdalena. — Tu pasakei jam, kad berniukas pasimetė, tiesa? Tu viską išdavei.

— Magdalena, prašau! Apie išdavystę negali būti nė kalbos! — Tik dabar pirmą kartą Helga Gertner taip pat susijaudino. Pajuto, kad draugės priekaištas pagrįstas, bet nenorėjo to pripažinti.

— Turėtum būti dėkinga man, kad jam pasakiau, nes juk dabar mes žinome...

— Dabar jis žino! Tą norėjai pasakyti! — Magdalena atšlijo į duris. Ji pajautė silpnumą keliuose.

— Ak, nesąmonė! — atkirto Helga Gertner, ištraukė vieną komodos stalčių ir išsiėmė abu auskarus, kuriuos jai padovanojo Janas Mirskis. — Jei tik galėčiau išgydyti tave nuo šio baisaus aklumo!

Magdalena tuoj pat pažino auskarus. Jai atrodė, kad suvokė, kas čia yra. Vadinasi, Helga Gertner ir Janas

Mirskis susimokė prieš ją! Jai aptemo akys, bet iš paskutiniųjų dar įveikė silpnumą. Be žodžių apsisuko ir išėjo iš kambario.

Tik priėjusi buto duris išgirdo ją šaukiančią Helgą Gertner. Tačiau neatsigręžė, o tik dar greičiau išėjo lauk.

Vėliau neprisiminė, kaip atsidūrė gatvėje. Ji paėjėjo pro kelis namus, pagaliau nebesusivaldė, susmuko prie kažkokio sodo tvoros ir išsekusi užsimerkė.

Buvo jau tamsu, ir niekas jos nematė.

Netrukus ji atsigavo tiek, kad galėjo eiti toliau. Ji sunkiai pakilo.

Tą akimirką pamatė taksi, sustojantį prie daugiaaukščio, kuriame buvo Helgos Gertner butas.

Janas Mirskis išlipo ir greitai nuėjo prie namo durų.

Magdalena Rot stebėjo jį kone abejingai. Vadinasi, Janas Mirskis buvo tas, kurio laukė Helga Gertner. Tai tik įrodė, ką ji manė ir taip žinanti.

Jautėsi sugniuždyta.

— Atleisk, Janai, — tarė Helga Gertner ir pasveikino Janą švelniu bučiniu. — Deja, aš dar nesusiruošusi. Mane sugaišino. Spėk, kas?

— Matyt, tu man vis tiek pasakysi, — meiliai nusišypsojo jis.

— Magdalena Rot! — čiauškėjo Helga Gertner, eidama pirma į svetainę. — Aš viską jai papasakojau — na, žinai, apie Udo.

— Ir? Ji apsidžiaugė?

— Ne, visiškai ne! Įsivaizduok, ji iškėlė didžiausią sceną dėl to, kad papasakojau tau, jog pametėm berniuką Karaliaučiuje! Pamažu man ima atrodyti, kad jai ne visi namie. Ar galbūt tu paaiškinsi jos elgesį?

— Manau, kad taip.

— Tikrai? Tuomet paaiškink man...

— Man atrodo, kad bus geriau, jei tu pagaliau apsirengsi, o gal šiaip išsidabinusi nori pasirodyti priėmime?

Helga Gertner nužvelgė savo žalią šilko chalatą ir kaltai prisipažino:

— Žinoma, ne! Užtruksiu tik porą minučių. Jei nori tuo tarpu ko išgerti...

— Ačiū, ne. Aš taip pat ne visai baigiau darbą. — Jis uždėjo savo ranką jai ant sprando ir skubiai ją pabučiavo. — Ar galiu pasinaudoti tavo spausdinimo mašinėle, kol ruošiesi?

— Na, žinoma! Neprivalai prašyti manęs leidimo. Parodyti, kaip naudotis?

— Manau, susitvarkysiu. Geriau eik į savo grožio saloną!

Kai ji jau buvo tarpduryje, jis šūktelėjo:

— Gali pernelyg neskubėti!

Tačiau Helga Gertner skubėjo. Bet kai ji — labai graži su madingu natūralaus šilko kostiumėliu — išėjo iš miegamojo, jis spausdino paskutines eilutes. Jis stabdydamas kilstelėjo ranką, kai ji prisiartino.

— Valandėlę! Tuoj baigsiu!

Ji pažvelgė jam per petį. Pamatė keistus skaičius ir ženklus.

— Ką tai reiškia? — nustebo ji.

— Nieko ypatingo, — nusišypsojo jis. — Pranešimas apie vakarykštį parlamento posėdį — šifruotas.

— Šit kaip, — ji žvilgtelėjo į savo laikrodėlį. — Bet dabar turi paskubėti!

Jis ištraukė lapus ir kalkę iš mašinėlės ir šypsodamasis tarė:

— Jau parašiau!

Tada atsistojo ir ironiškai oriai atkišo jai savo ranką:

— Esu visas jūsų paslaugoms, maloningoji ponia!

12

Po trijų dienų — pulkininkas Rotas buvo tarnyboje, o Magdalena liko namie viena su savo namų šeimininke — kažkas paskambino prie durų.

Ponia Homes nuėjo atidaryti.

Netrukus ji grįžo.

— Kažkoks ponas nori su jumis pasišnekėti!

Beveik tuo pačiu metu iš koridoriaus įžengė Janas Mirskis.

— Labas, maloningoji ponia! — tarė jis šaltai, ciniškai šypsodamasis. — Tikiuosi, netrukdau!

Magdalena įstengė tik žiūrėti į jį, negalėdama pratarti nė žodžio.

— Žinau, turėjau pranešti iš anksto, — kalbėjo jis toliau nerūpestingai. — Bet visai atsitiktinai buvau netoliese ir nepajėgiau atsispirti pagundai...

Tik dabar Magdalena atgavo žadą. Ji kreipėsi į kambarinę, smalsiai tyrinėjančią dailiai atrodantį vyrą:

— Viskas gerai, ponia Homes, — tarė ji. — Prašau palikti mus vienus.

— Man keista, kad tu taip nustebusi! — tarė Janas Mirskis, kai ponia Homes uždarė duris, ir be ceremonijų įsitaisė gražiame bydermėjerio krėsle. — Neabejojau, jog tikėjais mane išvysti. — Jis išsiėmė pakelį cigarečių iš palto kišenės.

Magdalena vos tvardėsi:

— Kaip tu drįsti...

— Aplankyti tave? Ak, prašau! Kuo gi aš rizikuoju? Nepamiršk, kad neturiu ko prarasti.

— Mano vyras...

Jis vėl neleido jai šnekėti:

— ...ministerijoje! — Jo šypsena paplatėjo: — Tai aš, žinoma, patikrinau prieš ateidamas. Ne todėl, kad bijočiau jį susitikti. Tik dėl tavęs, Magda. Nenorėčiau sukelti tau sunkumų. — Jis prisidegė cigaretę, o apdegusį degtuką nerūpestingai numetė ant kilimo. — Be to, turėtum būti man dėkinga, Magda. Pagaliau juk aš sutaupiau tau kelią pas mane.

— Ko tau dar iš manęs reikia?

— Iš pradžių, kad atsisėstum. Nekenčiu, kai reikia žiūrėti į pašnekovą iš apačios.

Magdalena delsė.

— Nagi, na, neerzink manęs! — tarė jis tokiu balsu, lyg šnekėtų su neišauklėtu vaiku.

Ponia Homes dirbo virtuvėje. Magdalena girdėjo lėkščių ir puodelių tarškėjimą.

Ji tvirtai uždarė duris, atsigręžė į Janą Mirskį ir atsisėdo priešais jį ant siauros kėdės stačia atkalte.

— Ko tu atėjai? — dar kartą paklausė ji.

Jis nukratė cigaretės pelenus.

— Lyg negalėtum susiprasti!

— Padariau viską, ko iš manęs reikalavai. Ir tu pažadėjai duoti man ramybę.

— Nereikėjo man meluoti, — tarė jis vis dar su ta pačia šalta, pikta patyčia akyse, kuri Magdaleną slapčia siutino. Ji jautė tą šėtonišką džiaugsmą, kurį jam teikė žaidimas su bejėge auka.

— Kodėl tvirtinai, kad mūsų sūnus miręs? — kalbėjo jis. — Negi nesupranti, kad aš, kaip tėvas, turiu teisę žinoti...

— Liaukis! Liaukis! — neišlaikė jos nervai. — Tu velnias!

Akivaizdžiai stebėdamasis jis papurtė galvą:

— Bet, Magda! Kodėl taip šiurkščiai! Tokios tavęs aš visai nepažįstu! — Jis įsikišo cigaretę į savo dramblio kaulo kandiklį.

Ji tylėjo, suspaudusi lūpas.

— Žinoma, aš tuoj pat supratau, kad kažkas ne taip, — toliau mėgavosi jis. — Tu visuomet buvai netikusi melagė, Magda. Tiesą sakant, keista, kad tavo vyras neperkando tavęs per visus tuos metus. Dėl šventos ramybės nenorėčiau kištis į jūsų santuoką. Trumpai tariant, aš tuoj pat pažinau Udo. — Jis trumpam nutilo, lyg laukdamas klausimo ar prieštaravimo.

Bet Magdalena nesuteikė jam to malonumo ir toliau atkakliai tylėjo.

— ...Nors, žinoma, net man tai buvo staigmena, — varė jis toliau. — Leisti, kad jis vestų savo paties seserį! Turiu pasakyti, to jau per daug.

Ji užvirė, negalėdama ilgiau tvardytis:

— Tai, ką čia tvirtini, netiesa!

— Mielas mano vaike, — ramiai šnekėjo jis, — man gali nepasakoti. Kraujo balsas — aš tikras, kad neklystu.

— Tai kodėl ėjai pas Haną Hilgert? Kodėl mėginai išvesti ją į dienos šviesą?

— O! O! — nustebo jis. — Tu rafinuotesnė, nei maniau. — Jis pasilenkė ir užgesino cigaretę. — Norėjau turėti įrodymą, supranti? Mat vien to mano įsitikinimo, matyt, nepakaks įtikinti teismą.

— Teismą? — nesuvokė ji.

— Aš, žinoma, pateiksiu ieškinį, — šyptelėjo jis. — Ką gi tu sau manei? Kraujomaiša, koks nusikaltimas! Žinoma... — kalbėdamas jis prisidegė naują cigaretę, — vargšai vaikai čia niekuo dėti. Tai aišku. Ir vis dėlto — kaltieji turi būti patraukti atsakomybėn.

— Toks baisus tu negali būti, — jos balsas drebėjo. — Net tu!

Jis draugiškai nusišypsojo jai.

— Tu teisi. Negražu taip tave gąsdinti. Pagaliau juk Udo, kitaip Hansas Hilgertas — mano sūnus. Nenorėčiau suniokoti jam gyvenimo. Manau, kad dar kartą nueisiu pas jaunuosius ir visai atvirai su jais pasikalbėsiu. Žinoma, tada jie patys padarys reikiamas išvadas, ir neteks įsimaišyti valstybinėms įstaigoms.

— Sakyk, ko iš manęs nori! — Magdalena palinko ir žiūrėjo jam tiesiai į akis. — Ką turiu padaryti, kad tylėtum?

— Na, pagaliau, — tarė jis. — Džiaugiuosi, kad suvokei, apie ką kalbame. Pamatysi, jei būsi gera, viską kuo ramiausiai sutvarkysime.

— Aš neturiu pinigų.

— Pinigai, pinigai! Kas gi čia kalba apie pinigus! Man svarbu visai kas kita. Garbusis tavo sutuoktinis juk dirba gynybos ministerijoje, tiesa?

— Galbūt, — delsė ji.

— Na, na, Magda! Vėl išdykauji? Juk puikiai žinai, kad jis ten dirba. Aš taip pat. Kodėl vienas prieš kitą turim apsimetinėti?

Ji jautė besiartinantį didžiulį pavojų.

— Ponas pulkininkas, matyt, nuolat šnekasi su tavimi apie darbą.

— Ne. Nesišneka.

— Tačiau kartais atsineša dokumentus su savimi namo, padirbėti. Galbūt savaitgaliais?

— Ne. Taip pat ne.

Janas Mirskis atsistojo.

— Gaila, — tarė jis, graudžiai šypsodamasis. — Tau nesiseka, Magda. Taip tarp mūsų negali būti jokio sandėrio. — Jis pasuko durų link.

Ji nusekė iš paskos.

— Kur eini?

— Pas tavo dukterį.

— Ji išjuoks tave, — tarė Magdalena, bejėgiškai mėgindama pakreipti viską savo naudai. — Pagaliau tu juk neturi nė menkiausio įrodymo.

— Tikrai ne? — jis nusišypsojo. — Manau, jog pamiršai papuošalus, kuriuos perleidai man. Tavo dukra juos turbūt pažins? Kodėl turėtum juos man atiduoti? Manai, jog palaikys mane tavo meilužiu?

Magdalenos galvoje sukosi pačios prieštaringiausios mintys.

— Na gerai, — tarė ji, — tarkim, kad mano vyras kartais parsineša dokumentus namo.

Jis nepatikliai žiūrėjo į ją:

— Tikiuosi, kad tai sakai ne vien norėdama laimėti laiko?

— Ne, tai tiesa. Ką turiu daryti?

— Taip jau geriau, Magda! Dabar pagaliau esi gera mergytė.

Jis norėjo paglostyti jai skruostą, tačiau ji išsisuko. Jam tai nepatiko.

— Ar aš tau nebepatinku? — ironiškai paklausė jis. — Buvo laikai, kai tu...

— Taip, aš mylėjau tave, — tarė ji, — ir nėra mano gyvenime nieko, ko gailėčiausi labiau.

Ji pažvelgė į jį, ir pirmą kartą jis pasirodė jai bent akimirką susigėdęs.

Jis nuleido akis, bet tuoj pat vėl prabilo žvaliu balsu:

— Ak taip, norėjau tau paaiškinti, kad viskas labai paprasta. Šiomis dienomis pasiuntinys atneš tau paketą. Tik nesirūpink, aš jau pasistengsiu, kad jis pasirodytų tokiu metu, kai tavo vyro nebus namie. Tame pakete bus mažytis fotoaparatas. Filmas jau įdėtas, vadinasi, tau nereikės rūpintis. Galėsi padaryti dvidešimt keturias nuotraukas. Vyro dokumentų, žinoma. Filmas labai jautrus šviesai. Tačiau vis tiek atskirus lapus turi apšviesti bent jau staline lempa prieš nuspausdama. — Jis tiriamai žiūrėjo į ją: — Manai, kad pavyks?

— Daug kas įmanoma, kai reikia.

— Tai teisingas požiūris.

Jis vėl pasuko durų link, bet vis dėlto dar kartą atsigręžė:

— Juk tu manęs neapgausi?

— Apgaučiau, jei tik galėčiau, — atvirai prisipažino ji. — Tik, deja, nematau jokios galimybės.

— Kažką kalbėjai man apie savižudybę ir apie pranešimą, kurį paliktum pas notarą. Tikiuosi, supranti, kad taip nepadėsi savo vaikams? Aš vis tiek atskleisčiau visą tiesą, neabejok tuo.

— Aš tikra.

— Puiku. Matau, kad mes supratom vienas kitą. Taigi aš tavęs lauksiu — man neskubu — pirmadienį, tarkim, apie dešimtą. Ar tiks?

— Aš ateisiu.

Jis atkišo ranką, lyg atsisveikindamas, bet laiku susivaldė.

— Iki pasimatymo, Magda, — tarė jis. — Ir sėkmės!

Ji palydėjo jį į koridorių ir labai kruopščiai užrakino buto duris, lyg saugodamasi. Tada grįžo į svetainę ir plačiai atidarė abu langus.

Ponia Homes įėjo su dulkių siurbliu.

— Na, pagaliau jis išėjo! — nepagarbiai tarė ji. — Jau maniau, kad nebeprisiruošiu čia. — Ji sustūmė stalą ir krėslą. — Įkyrus žmogus.

— Taip, labai įkyrus, — patvirtino Magdalena.

Ji pasilenkė, pakėlė numestą degtuką, paėmė peleninę ir išnešė į virtuvę.

Buvo visai rami, jautėsi išsivadavusi nuo nepakeliamo spaudimo. Nebereikėjo kovoti su tamsiu, kraupiu pavojumi. Dabar ji žinojo, kas vienintelis jos priešininkas ir ką ji turi daryti. Padėtis buvo aiški. Tebuvo viena vienintelė galimybė apsaugoti Eveliną ir Hansą, savo vyrą, taip pat ir Haną Hilgert.

Turėjo nužudyti tą vyrą.

Janas Mirskis ir Helga Gertner buvo kine. Jis palydėjo ją į namus, tai jau buvo tapę įpročiu. Jis nuėjo į virtuvę, atnešė vandens ir ledo paskutinei viskio taurei, kol ji miegamajame persirenginėjo patogesniais drabužiais.

Kai ji grįžo, buvo persirengusi namine suknele. Jis laikė dvi taures viskio su vandeniu ir šypsojosi jai.

— Ak, kaip puiku vėl grįžti namo! — ji krito į fotelį ir ištiesė prieš save kojas. — Prašau paduoti man cigaretę!

Jis įsitaisė priešais ją ant sofos.

— Tu nuostabi moteris ir puiki žurnalistė!

Ji paprieštaravo, nors jo žodžiai buvo prie širdies.

— Tu perdedi, — tarė ji. — Tikros viršūnės aš niekuomet nepasieksiu, — turiu galvoje, kaip žurnalistė.

— Bet tu juk turi ryšių!

— Aš? Tai didžiausia naujiena, kokią girdėjau!

— Na, juk tu, pavyzdžiui, labai gerai pažįsti šitą daktarą Šnelcerį iš gynybos komiteto. Tik jau nesakyk, kad jis tau nieko nepasakoja apie savo veiklą!

— Gerasis Šnelceris! — nusijuokė ji. — Žinoma, jis net labai atviras. Bet taip pat jis žino, kaip toli nueina ir kad aš niekad nepasinaudosiu jo pastabomis.

Jis gurkštelėjo viskio.

— O kodėl ne?

— Janai! Jau nekalbant apie ką kita — juk aš rašau pirmiausia moterims! O nuo kada jos domisi gynybos klausimais?

— Gaila, — tarė jis. — Bet aš galėčiau tau padėti. Pažįstu kai ką, labai besidomintį šiais dalykais.

— Ką?

— Argi pavardė svarbu?

— Žinoma, ne. Perduok tam Kas Jis Būtų, kad yra tam tikrų dalykų, kuriems ne vieta spaudoje.

Jis nusišypsojo jai.

— Maniškis ponas Kas Jis Būtų visai ne iš spaudos.

— Ne? — labai nustebo ji, vis dar nė trupučiuko nieko neįtardama.

— Tai aš pats, Helga, — ramiai prisipažino jis.

— Tu? Bet ką gi tu veiksi su medžiaga iš gynybos komiteto? — Nespėjus jam nė prasižioti, ji pati atsakė į jo klausimą. — Suprantu. Nori išsiųsti į Rytus.

— Visiškai teisingai. Visuomet žinojau, kad turi šviesią galvelę.

— Bet, Janai, — pasipiktino ji, — tai juk būtų šnipinėjimas! Kaip gali man tai siūlyti!

— Daugiau nei kartą tvirtinai, kad myli mane.

— Kas čia bendro?

— Daug kas, Helga! Daug kas!

Ji užgesino cigaretę ir pašoko.

— Na, gal leisi tau priminti, jog ketinai pasilikti Vakaruose?

— Tai vis dar mano planuose.

— Ir aš turėčiau tuo tikėti?

Jis neslėpė, jog mėgaujasi jos piktinimusi.

— Manyk, kaip nori. Šiaip ar taip, iš tavęs man reikia smulkaus pranešimo apie viską, ką gali išpešti iš to savo draugo Šnelcerio. Ir gana greitai.

Ji stovėjo prieš jį liepsnojančiomis akimis.

— Myliu tave, Janai. Myliu tave, bet niekada nieko panašaus dėl tavęs nepadarysiu!

— Na, tuomet tavo meilė, atrodo, ne tokia ir stipri. — Jis stabdydamas kilstelėjo ranką, kai ji norėjo kalbėti toliau. — Gal taip ir geriau. Tuomet mudu galime kalbėtis be jokių sentimentų. Man reikia to pranešimo, ir tu jį pateiksi.

— Niekada!

Jis žiūrėjo į ją su apsimestine nuostaba.

— Kodėl staiga ėmei išsisukinėti? Pagaliau juk kartą jau buvai mano informatore, ir labai neprasta.

Jis ištraukė vieną spausdintinio lapo fotokopiją, kurią prieš kelias dienas pats buvo atspausdinęs jos mašinėle.

— Tik pažvelk! Originalas jau seniai Varšuvoje! Jame šifruotas pranešimas apie žmones ir lėktuvus Federacinės Respublikos aviabazėse.

— Bet — aš juk to nerašiau! Tu pats tai padarei. Janai, tu juk neįduosi manęs, lyg aš tai būčiau padariusi!

— Kaip tik tai ir ketinu padaryti. Ir patikėk, neatsiras nė vieno, kuris tuo suabejotų. Tu priėmei iš manęs dovanas — turiu omeny, pavyzdžiui; tavo iš koto verčiančius auskarus — ir mus gana dažnai matė kartu.

— Visu tuo tu apsunkintum ir savo padėtį!

— Visiškai teisingai. Bet ką gi! Aš visuomet dar turiu galimybę laiku paspruktì į Varšuvą. Bet tu spąstuose. Ne, Helga, nėra prasmės nematyti faktų: tu mano rankoje!

Magdalena žinojo, jog nepakanka Janą Mirskį nužudyti. Negalima buvo padaryti nė vienos klaidos. Niekas neturėjo susieti jos su šio vyro mirtimi, kitaip viskas veltui.

Todėl ji nenorėjo pasinaudoti vyro revolveriu. Ji bijojo, jog kulka nurodys ginklą ir taip išduos ją.

Ji prisiminė, kad Jano Mirskio bute buvo du bronziniai šviestuvai. Ilgai galvojusi nusprendė vieną iš jų panaudoti vietoj ginklo. Tai jai atrodė pats nemaloniausias dalykas.

Jos pyktis ir neviltis buvo tokie stiprūs, jog ji buvo pasirengusi nužudyti vyrą, ketinantį ją ir jos šeimą pastūmėti į didelę nelaimę. Bet taip pat buvo aišku, jog niekad neįstengs to padaryti, kol jis bus budrus. Reikėjo kažkaip nukreipti visą jo dėmesį kitur.

Pagaliau tapo aišku, jog vienintelė galimybė įvykdyti sumanymą — gauti jam tas trokštamas nuotraukas. Jis, žinoma, išims filmą, kad galėtų atiduoti jai fotoaparatą.

Magdalenai pavyko padaryti tas nuotraukas, nepastebint vyrui.

Pirmadienio vakare moterų klube turėjo įvykti paskaita su skaidrėmis apie vokiečių pagalbą besivystančioms šalims. Magdalenai Rot tai buvo palanku. Paskaita buvo alibi jos vyrui — kaip ji tikėjosi — taip pat ir žmogžudystei.

Klube ji pasirodė laiku, stengėsi būti linksma ir nerūpestinga, sveikinosi su visomis. Devintą valandą prasidėjo paskaita. Magdalena atsisėdo vienoje iš priešakinių eilių. Šviesa salėje užgeso.

Gal po dešimties minučių ji pašnabždėjo savo kaimynei:

— Atleiskite, bet aš mieliau atsisėsčiau kiek toliau.

Galinės eilės, kaip Magdalena ir tikėjosi, buvo beveik pilnos. Neturėjo kristi į akis, kad ji atsisėdo vienoje iš pačių paskutinių, beveik tuščioje, eilėje.

Apie pusę dešimtos ji tyliai pakilo ir išslinko pro šonines duris. Prieškambaryje ir vestibiulyje visi buvo lyg išmirę. Magdalena nepastebėta išėjo laukan.

Pėsčiomis nubėgo iki Akacijų alėjos. Ji stengėsi elgtis kuo natūraliau, eiti nei per lėtai, nei per greitai. Bet kai priėjo namą, kuriame gyveno Janas Mirskis, dar nebuvo nė dešimtos valandos.

Magdalena perėjo gatvę, išsilenkė žibinto šviesos ir ėmė stebėti namą iš kitos gatvės pusės.

Pro Jano Mirskio lango siaurą užuolaidų plyšį į gatvę krito šviesa. Bet negalėjai matyti, ar jis turi svečių, ar yra vienas.

Jauna mergina, kurios aukštakulniai bateliai kaukšėjo šaligatviu, įėjo į namą.

Magdalena žvilgtelėjo į savo laikrodį — vis dar be trijų minučių dešimta!

Laukė vis labiau nekantraudama. Pagaliau, kai ėmė mušti bažnyčios laikrodis, ji suprato, kad negalima ilgau delsti.

Ji dar kartą perėjo gatvę, įžengė į šaltą, aukštą laiptinę ir palypėjo kelias pakopas kairėn. Ji beveik tikėjosi, kad Janas Mirskis atidarys duris, nespėjus nė paskambinti. Bet nieko panašaus neįvyko.

Jau kėlė ranką prie skambučio, kai pastebėjo, jog durys neuždarytos, tik vos privertos.

Ji nedelsdama šmurkštelėjo vidun ir uždarė paskui save duris. Didelis kambarys atrodė tuščias. Vienas fotelis buvo apvirtęs. Tai pirmiausia krito jai į akis. Ji žengė kelis žingsnius arčiau ir pamatė, kas atsitiko.

Janas Mirskis gulėjo tarp sofos ir stalo nenatūraliai sulinkęs. Jo pakaušis buvo sutriuškintas smarkaus smūgio. Viena bronzinė žvakidė gulėjo ant kilimo, lyg žudikas po smūgio būtų nerūpestingai paleidęs ją iš rankos.

Magdalena stovėjo sustingusi. Ji nedrįso prisiartinti prie mirusiojo, nedrįso nė pasijudinti pati. Pasibaisėjimas jos širdyje sumišo su begaliniu palengvėjimu.

Kažkas kitas atliko tai už ją!

Tuomet ji suprato, jog negalima užgaišti čia nė akimirkos ilgiau. Ji apsisuko ir norėjo atidaryti duris. Jos nepasidavė.

Apimta paniškos baimės Magdalena iškart pamanė, kad pakliuvo į spąstus — į spąstus, kartu su mirusiu, šiame perkrautame kambaryje, kuriame tvyrojo aštrus, kiek saldokas kvapas.

Kaip paklaikusi ėmė trūkčioti rankeną, kol suprato, jog tereikia pasukti mažytį užraktą ir bus laisva.

Atidarė duris ir apžvelgė tuščią laiptinę, kad paskui su vargu valdydamasi grįžtų atgal.

Vėliau Magdalena nesuprato, iš kur turėjo tiek savitvardos grįžti į klubą, nepastebimai atsisėsti į savo vietą ir laukti, kol baigsis paskaita ir vėl užsidegs šviesos.

Ji net įstengė dalyvauti diskusijoje ir šnekučiuotis su kitomis moterimis. Buvo beveik vidurnaktis, kai parėjo namo. Jos vyras tebesėdėjo prie rašomojo stalo, laukė jos.

Tą naktį ji pirmą kartą po ilgo laiko miegojo kietai ir be sapnų.

Tik kitą rytą prisiminė, jog tebeturi rankinėje fotoaparatuką su kompromituojančiomis nuotraukomis. Reikėjo atsikratyti abiejų, ir kuo greičiau.

Ji sudegino filmą kriauklėje ir nuplovė pelenus. Tada patiesė laikraštį ir sudaužė aparatą plaktuku. Likučius suvyniojo į laikraštį ir sukišo į rankinę.

Po pietų Magdalena nuvažiavo į miesto centrą. Vis dar nežinojo, kaip atsikratyti fotoaparato likučių.

Ji ėjo per miestą, nedrįsdama apsispręsti. Pagaliau sugrūdo suglamžytą laikraštį su duženomis į popierinį krepšį prie stoties. Tada pasijuto geriau.

Nusprendė išgerti puodelį arbatos Reino kavinėje ir, eidama pro kioską, nusipirko vakarinį laikraštį.

Magdalena turėjo tvardytis, kad neatsiverstų laikraščio, kol rado laisvą vietą ir užsisakė arbatos.

Pamatė antraštę pirmame puslapyje:

„Bonos žurnalistė įtariama įvykdžiusi žmogžudystę!“

Užtruko akimirką, kol šią eilutę sąmonėje susiejo su Jano Mirskio mirtimi. Tada karštligiškai ėmė skaityti, prikandusi apatinę lūpą:

„Vakar, apie vidurnaktį, lenkų žurnalistas Janas Mirskis buvo rastas negyvas mebliuotame bute, Akacijų alėjoje. Buto savininkas tuoj pat pranešė policijos patruliui. Mirusysis gulėjo veidu į grindis, — pakaušis buvo sutriuškintas sunkiu, buku daiktu. Žmogžudysčių tyrimo komisija, pasirodžiusi kiek vėliau, tą pačią naktį pradėjo tyrimą. Anksti rytą Diuseldorfo aerouoste buvo suimta Bonos žurnalistė Helga G. Ji ketino skristi į Šveicariją. Helga G. buvo pastebėta išeinanti iš nužudytojo buto apie 10.30 val., ji pagrindinė įtariamoji. Kriminalinė policija spėja, jog žurnalistė palaikė intymų ryšį su nužudytuoju ir kad nužudė iš pavydo, matyt, afekto būsenoje. Iki šiol įtariamoji vis dar neprisipažino..."

Toliau sekė smulkmenos iš Helgos Gertner gyvenimo ir karjeros, Magdalenos jos nedomino.

Ji nuleido laikraštį ir žiūrėdama į praeivių minią mėgino suvokti ją užgriuvusius įvykius.

Helga Gertner to nepadarė, bet buvo suimta. Ji, Magdalena Rot, galėjo įrodyti, kad žurnalistė nekalta. Bet jei taip pasielgs, pati paklius į didžiulį pavojų. Ne, tai neįmanoma. Niekas negali to iš jos reikalauti.

Kas gi tuomet?

Magdalena matė vieną vienintelę išeitį.

Helga Gertner sėdėjo niūriame Bonos kalėjimo kabinete prieš tardytoją. Praėjusią naktį nebuvo sudėjusi nė bluosto.

Jautėsi pavargusi ir nesusitvarkiusi.

Ji nekentė tardytojo, sėdinčio priešais ją, švariai nusiskutusio, vilkinčio sniego baltumo marškiniais, siaurą nosį pasibalnojusio akiniais be rėmelių.

— Ko gi jūs norite iš manęs? — paklausė ji greičiau skųsdamasi nei piktai. — Aš pasakiau viską, ką žinau. Ponai iš kriminalinės policijos valandų valandas manęs klausėsi ir protokolavo parodymus. Kodėl neleidžiate man pagaliau pamiegoti?

Daktaras Mejeris pažvelgė į laikrodį.

— Jau? — ramiai tarė jis. — Juk dar nėra nė šešių. Argi tvirtinsite, kad įpratusi taip anksti gultis?

— Ne! Bet jūs puikiai žinote, kad praėjusią naktį nemiegojau.

— Ar tai mano kaltė?

— Žinoma, ne. Bet prašau nors truputį suprasti!

— Bet juk aš kuo puikiausiai suprantu, — labai tėviškai tarė daktaras Mejeris. — Tas vyras jus suviliojo, blogai su jumis pasielgė, galbūt įžeidė jus ir be galo suerzino — čia jūs paėmėt žvakidę ir sutriuškinot jam kiaušą.

— Ne!

— Na, na! Kodėl mėginate išsisukti? Viskas nėra jau taip blogai, kaip atrodo! Jei turite gerą advokatą... Taigi: kas, jei pagaliau prisipažintumėte?

Helga Gertner giliai atsiduso:

— Aš to nedariau.

— Gerai, — tarė daktaras Mejeris, — tuomet pradėsim nuo pradžių: kur susipažinote su mirusiuoju?

— Spaudos pokylyje.

— Kas jį jums pristatė?

— Niekas.

— Ar jums pačiai tai neatrodo keista?

— Visiškai ne. Juk mes buvom kolegos. Taip jau atsitinka.

— Ir tai, kad užmezgėt su juo santykius, matyt, įvyko visai savaime?

— Galite juoktis — taip.

— Dėl ko susikivirčijote?

— Mes nesikivirčijome.

Dabar atsiduso daktaras Mejeris:

— Su jumis tikrai nelengva.

Helga Gertner nusibraukė nuo kaktos sulipusius plaukus.

— Jei bent galėčiau gauti cigaretę...

— Galite. — Daktaras Mejeris pakėlė vidinio telefono ragelį ir tarė: — Prašau atnešti puodelį kavos. Ne, žinoma, du puodelius!

Jis padėjo ragelį, pastūmė žurnalistei per stalą savo cigarečių pakelį ir davė ugnies. Bet nedavė jai laiko nė porą kartų ramiai užsitraukti ir paklausė:

— Vadinasi, teigiate, kad gerai pažinojote Janą Mirskį.

— Jūs seniai tai žinote.

— Dažnai būdavote kartu? — Tai nuskambėjo greičiau kaip teiginys. Taigi Helga Gertner nė nesistengė atsakyti, tik linktelėjo galvą.

— Dažnai jį matydavote?

— Taip, taip, taip! — nekantriai tarė Helga Gertner. — Kodėl klausinėjate vis to paties? Aš jį gerai pažinojau, mes dažnai susitikdavome, jis taip pat ne kartą buvo mano bute. Juk visa tai jau papasakojau kriminalinei policijai. Bet aš jo nežudžiau.

— Kodėl tada mėginote bėgti?

— Ir tai jūs jau seniai žinote: nes aš atradau kūną ir nenorėjau būti įvelta į žmogžudystės tyrimą.

— Na matote, — tarė daktaras Mejeris ir atšlijo savo fotelyje. — Kaip tik tuo ir netikiu. Žurnalistė, aptikusi kūną, elgiasi kitaip. Būtų buvę normaliau, jei būtumėt paskambinusi policijai. Ar galite paminėti nors vieną įtikimą priežastį, kodėl to nepadarėte?

— Nenorėjau būti įtarta.

— Jei jūsų sąžinė būtų buvusi švari...

— Ak, liaukitės pagaliau! Žinau, kaip dirba policija. Jei turi vieną įmanomą nusikaltėlį, tikrojo labai ilgai ir nebeieško.

Daktaras Mejeris užgesino savo cigaretę.

— Juk ir pati tuo netikite, panele Gertner. Jei taip sakytų kokia neišmanėlė mergaitė, galbūt ir patikėčiau. Bet ne jumis.

Helga gūžtelėjo pečiais.

— Galbūt aš didesnė neišmanėlė, nei jūs manote.

Helga Gertner buvo dėkinga, kad tą akimirką į kambarį įėjo jaunas policininkas ir padėjo ant stalo du tvirtus puodelius garuojančios kavos.

— Įdėjau cukraus ir pieno, pone daktare, — tarė jis.

— Ačiū. — Teismo tardytojas aiškiai išsiblaškęs ėmė maišyti kavą. — Kas buvo tie žmonės, su kuriais bendravo Janas Mirskis? — paklausė jis taip staiga, kad Helga Gertner jau bekelianti puodelį prie burnos su trenksmu vėl padėjo jį ant lėkštutės.

— Jis su niekuo manęs nesupažindino, o aš dėl to ir nesirūpinau.

— Ar jis niekad nepasakojo jums ko nors asmeniško?

— Ne.

— Ar jums nekeista?

— Ne. Kodėl?

— Visai aišku, — tarė daktaras Mejeris, nežiūrėdamas į Helgą Gertner, — kad jūs buvote ne vienintelė moteris, su kuria Janas Mirskis, na, tarkim, draugiškai bendravo.

— Kodėl tuomet neapklausiate tų kitų moterų? Juk sakau jums, jis jau buvo miręs, kai pas jį buvau.

— Taip ir padarysime. Bet dabar jūsų eilė. Na, tai kaip ten buvo su Jano Mirskio pažįstamomis moterimis? Jūs žinojote apie tai, tiesa? Jūs pavydėjote!

Tą akimirką Helga Gertner suvokė, kur jos kaltė. Ji nenužudė Jano Mirskio, bet išdavė savo draugę Magdaleną Rot. Ji paliko ją nelaimėje dėl vieno žmogaus, dėl kurio buvo pakankamai įspėta. Prieš akis iškilo paskutinis Magdalenos Rot apsilankymas, akimirka, kai ji pabėgo, apimta panikos ir baimės. Tik dabar tapo visiškai aišku, jog Magdalena buvo teisi. Ji, Helga Gertner, davė Janui Mirskiui ginklą prieš savo draugę.

Helga Gertner žinojo, kiek daug Magdalena galėjo prarasti. Ji manė, jog žino, kas žudikė.

— Pone teismo tardytojau, — staiga tarė ji, — norėčiau pasakyti tiesą...

— Ak, iš tikrųjų?

— Taip. Aš nužudžiau Janą Mirskį. Jis bandė priversti mane jam šnipinėti, turėjo mane kompromituojantį dokumentą. Čia aš ir neištvėriau.

Ji užsidengė veidą rankom ir ėmė raudoti — ne iš nevilties ar atgailos, kaip manė teismo tardytojas, bet todėl, kad įtampa, neatlėgusi per paskutines aštuoniolika valandų, staiga dingo.

13

Visai atsitiktinai pulkininkas Rotas vienuoliktą valandą dar kartą grįžo namo.

Rytą, išeidamas iš namų, paaiškino žmonai, kad nelauktų jo vakarienės, nes darbą, matyt, baigs vėlai.

Tuo tarpu planai pasikeitė. Hamburge buvo atskleistas platus žvalgybos tinklas, ir šefas pasiuntė jį ten.

Taigi pulkininkas Rotas dar kartą parvažiavo namo, kad viską pasakytų žmonai ir pasiimtų pižamą bei prausimosi reikmenis.

Atrakinus duris, jo niekas nepasitiko. Nesistebėjo tuo. Vakar abu ilgai vakarojo, taigi visai nekeista, kad jo žmona vėl prigulė.

Pirštų galais jis įėjo į miegamąjį, pasiėmė iš spintos švarią pižamą, sulankstė ją ir įsidėjo į portfelį.

Jis girdėjo neįprastai sunkų žmonos alsavimą, bet dar nieko neįtarė. Pamatęs laikraštį, nukritusį ant grindų nuo Magdalenos naktinio stalelio, pakėlė jį.

Žvilgsnis užkliuvo už antraštės: „Bonos žurnalistė prisipažino“. Skaitė toliau: „Po nuodugnaus tardymo Helga G. prisipažino nužudžiusi žurnalistą Janą M. jo bute. Sakosi, nuėjusi ten apie pusę vienuolikos vakare, kad...“

Pulkininkas Rotas nuleido laikraštį. Jau skaitė jį iš ryto biure ir pamanė, kad Magdalena pažinojo abu asmenis. Janą M., kuris galėjo būti tik Janas Mirskis, ir Helgą G., kuri, be abejonės, buvo Helga Gertner. Jis norėjo apie tai pasikalbėti.

— Magda, — tarė jis, — atleisk, kad tau trukdau.

Suėmė ranka jos petį, bet ji nereagavo.

— Na, na, na, — kiek pasišaipė jis, — juk nesi tokia jau pavargusi!

Jis atsisėdo ant lovos krašto ir pamėgino apversti žmonos kūną. Jis buvo keistai apsunkęs ir atsipalaidavęs.

— Magda! — šūktelėjo jis ir nubraukė jai nuo veido plaukus. — Kodėl...

Tik dabar pastebėjo, jog kažkas ne taip. Apie jos akis buvo tamsūs ratilai, o veidas — be lašo kraujo. Ji sunkiai alsavo...

— Magda! — sunerimo jis. — Magda!

Žvilgtelėjęs į naktinį stalelį, pamatė stiklinę vandens ir tuščią indelį nuo tablečių.

Kitą akimirką viską suprato.

Vėl paguldė žmonos galvą ant pagalvės, greitai nuėjo į savo kabinetą prie telefono, paskambino greitajai pagalbai į artimiausią kliniką. Tada paskambino savo pavaduotojui į biurą ir paprašė į Hamburgą pasiųsti kitą tarnautoją.

Tada prasidėjo siaubingos laukimo minutės, kai nieko nebegalėjo padaryti.

Galvoje sukosi vienintelė mintis, kodėl? Kodėl ji tai padarė? Kodėl norėjo jį palikti?

Tą pačią dieną, kai laikraščiai visam pasauliui skelbė apie Helgos Gertner prisipažinimą, kriminalinės policijos inspektorius Lybknechtas, tiriantis Jano Mirskio nužudymą, kalbėjosi su teismo tardytoju.

— Cigaretę? — pasiūlė daktaras Mejeris ir pastūmė savo pakelį per stalą. — Ak, atleiskite, pamiršau, kad rūkote cigarus.

— Jei leisite, surūkysiu vieną...

— Prašom! Jau matau, kad turite ką man daugiau papasakoti.

Inspektorius Lybknechtas išsitraukė portsigarą iš vidinės kišenės, pasiėmė vieną cigarą ir prisidegė:

— Deja, taip, pone daktare!

— Kodėl, deja? — daktaras Mejeris irgi prisidegė cigaretę.

— Na, tyrimas atrodė baigtas. Žmogžudystė, motyvas — pavydas. Baigtas kriukis.

— Jei sąžiningai, pone inspektoriau — viskas iš pat pradžių man atrodė pernelyg paprasta. Nužudytojo draugė bėga, dar tą pačią naktį suimama ir prisipažįsta. Atvejis kaip iš vadovėlio būsimiems kriminalistams.

Inspektorius Lybknechtas išsiėmė iš burnos cigarą:

— Džiaugiuosi, kad taip manote, — tarė jis. — Iš tiesų atsiskleidė naujų aspektų.

Teismo tardytojas atsilošė fotelyje:

— Pasakokit.

— Taigi: mes, kaip žinote, mirusiojo seife radome senoviškus papuošalus, žiedą, grandinėlę, apyrankę. Įdomu, kad tam pačiam rinkiniui priklausantys auskarai rasti pas Helgą Gertner...

— Gerai, tą jau žinojome, — tarė teismo tardytojas. — Gertner tvirtino, jog jis padovanojo juos jai. Kalbėjo apie šeimos paveldėtus papuošalus.

— Matote, — kalbėjo toliau inspektorius Lybknechtas, — aš nelabai patikėjau tų papuošalų paveldėjimu. Todėl du savo žmones pasiunčiau pas juvelyrą paklausinėti. — Inspektorius Lybknechtas godžiai užsitraukė cigarą. — Mano žmonės išsiaiškino labai įdomų dalyką: papuošalai, tiksliau, visas jų rinkinys yra, ar buvo iki juos atiduodant Mirskiui, tokios ponios Magdalenos Rot nuosavybė. Juvelyras — beje, jo pavardė Šneideris — pasiruošęs patvirtinti. — Inspektorius iškalbingai nutilo.

— Pasakokit! — skubino tardytojas. — Matau, kad tai dar ne viskas.

— Pamaniau, kad ne pro šalį kiek labiau pasidomėti ta ponia Magdalena Rot. Išsiaiškinau, kad ji — suimtosios Helgos Gertner draugė ar mažų mažiausiai pažįstama. — Inspektorius Lybknechtas nekantriai žiūrėjo į teismo tardytoją.

Bet daktaras Mejeris tepasakė:

— Na, na, pone inspektoriau! Nepriverskite manęs daryti skubotų išvadų.

Inspektorius ranka pridengė savim patenkintą šypsnį:

— Šita Magdalena Rot yra vieno pulkininko Herberto Roto, užimančio atsakingas pareigas gynybos ministerijoje, žmona.

Teismo tardytojas ėmė uosdamas judinti siauros nosies šnerves.

— Tai kvepia šantažu — šnipinėjimu ir šantažu.

— Tiksliai pasakyta. Džiaugiuosi, kad ši istorija padarė jums tokį patį įspūdį, kaip ir man.

— Reikėtų... — prašneko teismo tardytojas.

Bet inspektorius nutraukė jį:

— Atleiskite, bet tai dar ne viskas! Aš gavau tos Magdalenos Rot nuotrauką — beje, įspūdingo grožio moteris — ir parodžiau Akacijų alėjos namo gyventojams. Be rezultatų. Tada pamėginau laimę kitoje gatvės pusėje esančiuose namuose. Ir čia sužinojau įdomų dalyką. Viena ponia Megerlein, gyvenanti kitoje gatvės pusėje, matė Magdaleną Rot nužudymo dieną įvykio vietoje. Ir matė ją — laikykitės tvirčiau — keletą minučių prieš dešimtą.

Teismo tardytojas išklausė šią sensacingą žinią ramiausiu veidu.

— Tai gali reikšti, kad žurnalistė nekalta. Juk Gertner nuo pat pradžių tvirtino, kad Mirskis buvo jau miręs, kai ji įėjo į butą...

Inspektorius Lybknechtas palinko į priekį:

— Šiaip ar taip, jūs suprasite, jei aš paprašysiu išduoti arešto orderį.

— Šitai Magdalenai Rot? — teismo tardytojas nervingai pasitaisė kaklaraištį.

— Taip. Manau, kad ji pakankamai įtartina...

— Luktelkit, luktelkit, — daktaras Mejeris perspėjamai kilstelėjo ranką. — Mielai suteikčiau jums tą malonumą, bet manau, kad dabar tai — tarkim — mažų mažiausiai skubota.

— Bet...

— Dabar mano eilė, mielasis. Ta Magdalena Rot, be abejonės, yra aukštuomenės dama. Tai nereiškia, kad į tai reikia atsižvelgti, jei ji išties kalta. Bet juk tuo mes visai nesame tikri. Žinome tik tiek, kad ji buvo pas Janą Mirskį įvykio vakarą. Bet iš kur mums žinoti, kad jis, jai išeinant, jau buvo negyvas?

— Gertner iš pat pradžių visą laiką sakė...

— Bet mes ja netikėjome, ir ji galų gale prisipažino.

— Bet juk tik tam, kad pridengtų savo draugę.

— Galbūt — galbūt ir ne. Nedarykim skubotų išvadų.

Inspektorius Lybknechtas pasiėmė iš peleninės cigarą ir pabandė jį dar kartą prisidegti.

— Kaip manote, ką daryti toliau? — paklausė jis.

— Pokalbiui, — teismo tardytojas pabrėžė šį žodį, — pokalbiui su ta Magdalena Rot yra pakankamai daug priežasčių. Suraskite ją. Atsargiai iškvoskite.

— Jau bandžiau.

Čia daktaras Mejeris supyko.

— Ir tik dabar man pasakėte?

— Man juk nepavyko. Toji Rot bandė nusižudyti ir dabar guli moterų klinikoje, psichiatrijos skyriuje. — Jis išsiėmė iš burnos cigarą ir ėmė juo žaisti. — Beje, mano nuomone, tai visai tipiška. Bėgimas nuo atsakomybės! Ne kitaip.

— Tuo atsargiau turime elgtis. Jaučiu, kad mes net nenutuokiame, kas už viso to slypi. Jei mūsų įtarimai teisingi, Mirskis buvo šnipas. Ištirkite atvejį iš šios pusės.

— Taip ir ketinau daryti...

— Ir prašau nieko neskelbti spaudoje apie įvykių eigą. Visai pravartu, kad turime Helgos Gertner prisipažinimą, taip bylos tyrimas atrodys oficialiai baigtas.

Psichiatras daktaras Šnėbomas pastojo inspektoriui Lybknechtui ir jo padėjėjui ·kelią į palatą.

— Dabar negalima kalbėtis su paciente, — primygtinai tarė jis.

— Tuomet kada? — paklausė inspektorius.

— Po dviejų, trijų savaičių — galbūt.

Inspektorius Lybknechtas prunkštelėjo pro nosį:

— Paklausykit! Neleisiu savęs kvailinti! Kalbame apie žmogžudystę!

— Ponia Rot su tuo neturi nieko bendro.

— O iš kur jūs galit tai žinoti?

— Geram psichiatrui pacientai būna atviri.

— Taip? Jūs toks tikras?

Daktaras Šnėbomas šypsojosi:

— Visiškai.

— O kaip jūs nusprendžiate, kad jis jums nemeluoja?

— Pone inspektoriau, leiskite jūsų taip pat paklausti: iš kur jūs žinote, kad jūsų klientai sako tiesą?

— Mes galime tai patikrinti. Nesiremiame vien liudytojų parodymais, bet lyginame juos su faktais.

— Atrodo, tai patikimi metodai. Tik žurnalistės prisipažinimas, matyt, prasilenkia su faktais, kitaip...

Inspektorius išraudo:

— Nesirūpinkite mūsų metodais!

— Nė nemėginčiau, jei tik jūs nekritikuotumėte manųjų. Jūs gal ir atsakote už savo žmogžudystės tyrimą. O aš atsakingas už savo pacientę.

Inspektorius smiliumi patempė marškinių apykaklę, lyg toji staiga būtų tapusi per ankšta.

— Paklausykite, pone daktare, — tarė jis persimainiusiu balsu, — ar galime kur nors ramiai pasikalbėti?

Psichiatras žvilgtelėjo į savo laikrodį.

— Na, gerai, — tarė jis ne itin maloniai.

Nusivedė abu savo lankytojus į kabinetą. Čia jis atsisėdo už plataus rašomojo stalo, inspektorius Lybknechtas prisėdo priešais jį, o jo padėjėjas atsinešė kėdę iš kampo.

— Nenorėčiau sukelti jums kokių nepatogumų, — pradėjo pokalbį inspektorius. — Jei tikrai manote, kad pacientei dar reikia globos...

— Dar daugiau. Ji sunkiai serga.

— Na taip, bet vis dėlto — jūs pritarsit, kad tai nėra kūniškas susirgimas.

— Būtent tai viską ir apsunkina. Žiūrėkit, pone inspektoriau, pažeistą tulžį galima išoperuoti. Skrandį — sumažinti. Žarnyną įmanoma dirbtinai prailginti — trumpiau, nėra beveik nieko, ko nesugebėtų šiuolaikinė chirurgija. Mums, sielų gydytojams, čia kur kas sunkiau. Pacientė daugelį metų gyveno įsitempusi ir nebuvo tam pribrendusi.

— Kuo puikiausiai suprantu, — tarė inspektorius. — Beje, iš pat pradžių turėjau jums paaiškinti, kad jokiu būdu nereikalauju pacientės apklausos.

— Nieko iš to ir nebūtų pavykę, — tarė daktaras Šnėbomas. — Pacientė labai stipriai paveikta vaistų.

— Man pakaks, jei pasakysit, ką žinot apie šį įvykį.

— Aš ne kriminalistas.

— Žinoma, ne. Bet juk jūs aiškiai sakėte, kad ponia Rot nekalta...

— Aš tuo visiškai tikras!

— Tuomet suprasite, kad mielai išgirsčiau šį tą daugiau.

— Daugiau — apie ką?

— Apie sąsajas. — Inspektorius palinko į priekį. — Prašau neišsisukinėti! Mes žinome, kad Janas Mirskis šantažavo Rot. Kaip? Jūs tai žinote, pone daktare!

Psichiatras tylėjo.

— Jūs sakėte mums, kad ji nesusijusi su to vyro nužudymu. Bet mes žinome, kad žmogžudystės naktį ji buvo pas jį, ir netgi prieš Helgą Gertner. Ko iš jo norėjo? Ar jis dar buvo gyvas, kai ji išėjo?

— Pone inspektoriau, aš negaliu jums padėti. Jūs, kaip ir aš, žinote, kad mane varžo profesinė paslaptis.

— Mes kalbame apie žmogžudystę!

— Su kuria pacientė visai nesusijusi! Bet net jeigu būtų kitaip, aš negalėčiau kalbėti.

Inspektorius Lybknechtas pakilo.

— Vadinasi, nenorite mūsų paremti?

— Negaliu.

— Labai gaila. Tuomet turiu reikalauti pokalbio su paciente.

Daktaras Šnėbomas taip pat atsistojo.

— Negaliu to leisti.

— Aš įgaliotas...

— O aš atsakingas už pacientę!

Inspektorius pasuko prie durų, kurias jam atidarė padėjėjas:

— Aš išlaisvinsiu jus nuo tos atsakomybės.

— Kaip jūs tai padarysite?

Dabar inspektorius Lybknechtas dar kartą atsisuko į daktarą Šnėbomą:

— Areštuodamas Magdaleną Rot.

Jis nesulaukė trokštamo poveikio.

— Tai jūsų teisė, — ramiai tarė psichiatras.

— Vadinasi, tam jūs negalite pasipriešinti?

— Parodykite man arešto orderį ir galėsite tuojau pat pasiimti pacientę. Aš jums pakankamai gerai išaiškinau, kad taip sukelsite pavojų pacientės sveikatai ir gyvybei...

— Jūs verčiate mane.

— Priešingai, tai jūs mane verčiate.

Abu vyrai akimirką tylėdami stovėjo vienas priešais kitą.

Tuomet inspektorius tarė:

— Manau, kad galiu jums pasiūlyti ką kita...

Kitą popietę žurnalistė Helga Gertner pasirodė Bonos moterų klinikos psichiatrijos skyriuje. Ji atėjo ne viena, bet lydima inspektoriaus. Bet jai įėjus į Magdalenos Rot palatą, jis pasiliko laukti koridoriuje.

Magdalena Rot po ilgo miego mažumėlę užvalgė ir išgėrė puodelį kavos. Jos švelnus veidas buvo labai išblyškęs. Kai atsidarė durys, ji sėdėjo lovoje, o medicinos sesuo šukavo jos gražius plaukus.

— Helga — tu? — tarė Magdalena neįtikėtinai nustebusi.

Žurnalistė priėjo arčiau.

— Turėjau tave pamatyti, Magda...

— Argi tu nebesuimta? — paklausė kiek abejodama, tiek ir su palengvėjimu.

Helga Gertner nusišypsojo:

— Manau, kad tie ponai vis dėlto suabejojo mano kalte.

— Dieve mano, aš taip džiaugiuosi! — Magdalena Rot sugriebė jos ranką.

— Bet aš vis dar įtariamoji. — Helga Gertner prisitraukė kėdę. — Jei tu man padėtum. Juk tu buvai prieš mane pas Mirskį.

— Taip, — tyliai tarė Magdalena Rot, — taip, tai tiesa. — Ji pažvelgė į draugę. — Bet aš jo nenužudžiau. Jis buvo jau miręs, kai aš... — ji užsidengė veidą rankomis. — Ak Helga, tai buvo siaubinga!

Helga Gertner ramindama glostė jos ranką:

— Žinau, mieloji, žinau.

Magdalena Rot nuleido rankas; jos žvilgsnis buvo pilnas nevilties.

— Aš turėjau tuoj pat eiti į kriminalinę policiją ir pasakyti, kad buvau ten prieš tave. Man reikėjo tai padaryti! Bet aš tiesiog neįstengiau. Aš taip bijojau, kad viskas išaiškės.

— Tai buvo mano kaltė...

— Tavo?

— Taip, aš nesupratau, koks Janas Mirskis žmogus. Palikau tave nelaimėje. Aš išdaviau tave, užuot apgynusi.

— Tu jam neprilygai.

— Jis apsuko man galvą. Nežinau, kaip jam tai pavyko, bet jis apžavėjo mane, kol... — ji nutilo.

— Ar jis ir tave šantažavo?

— Bandė. Norėjo, kad išduočiau jam karines paslaptis.

Magdalena Rot giliai atsiduso.

— Aš turėjau fotografuoti dokumentus, dokumentus, kuriuos parsinešdavo namo vyras...

— Ir tu taip padarei? — Helga Gertner nejučia žvilgtelėjo į medicinos seserį, dirbančią kitam palatos gale.

— Aš nieko jam neatidaviau. Niekada nebūčiau to padariusi. Greičiau jau — nužudžiusi jį.

— Magdalena, — tarė Helga Gertner, — žinau, kad tu nekalta. Gerai žinau. Bet kriminalinė policija — tie žmonės tuo nepasitenkins. Jie sužinos, kas atsitiko. Tu turi pasakyti tiesą.

Vis dar atviras Magdalenos veidas persimainė:

— Negaliu.

— Magdalena, tu privalai!

— Tu tiksliai žinai, kad negaliu. Kodėl mane taip kankini?

— Negi nesuvoki, Magda? Aš prisipažinau tik tam, kad apginčiau tave. Būčiau ir toliau to laikiusis, jei tik tau iš to būtų naudos. Bet dabar jau per vėlu. Jie žino per daug. Jie viską sužinos, jei pagaliau nesiliausi atkakliai tylėjusi.

Magdalena pasuko galvą ant pagalvės.

— Tada... viskam... galas, — sunkiai ištarė ji.

— Tau visai nereikia sakyti ko nors policijai, — įtikinėjo Helga Gertner. — Pakalbėk su savo vyru. Visai atvirai! Paaiškink jam, kaip viskas buvo.

— Jis niekad man neatleis.

Žurnalistė suėmė Magdą už pečių.

— Bet juk tai jau visai nesvarbu, Magda! Turi suteikti savo vyrui galimybę išgelbėti karjerą, apsisaugoti nuo blogiausio.

Magdalena plačiai pramerkė akis, kurių mėlį dar labiau paryškino tamsūs ratilai po jomis.

— Žinau, kad linki man gero, Helga, — išvargusi tarė ji. — Bet aš turiu ištverti. Mano vaikai turi tik vieną ginklą: mano tylėjimą. Tol, kol jie nieko nežinos, bus laimingi.

— Bet tavo vyras manys, kad apgaudinėjai jį su Janu Mirskiu!

Magdalena liūdnai nusišypsojo.

— Negaliu ant jo dėl to pykti.

Helga Gertner pamėgino paskutinį kartą:

— Mane nuteis!

— Argi nesakei, kad tave paleido?

— Taip. Bet jie seka kiekvieną mano žingsnį.

Magdalenos akys plačiai atsimerkė.

— Vadinasi, jie žino, kad tu čia?

— Galbūt...

— Jie čia atsiuntė tave kaip seklį! Nesigink, Helga, dabar aš viską supratau. Atėjai, kad iškamantinėtum mane!

— Bet, Magda! Ką čia išsigalvoji? Ar yra dar kas, ko apie tave nežinočiau? Man užtektų tik prabilti — pasakyti tai, ką žinau...

— Tu pasakysi? — Magdalena įsikibo į jos ranką.

— Turėsiu, jei pagaliau neapsispręsi atskleisti tiesą.

— Tu negali, Helga! Girdi, negali! — Magdalenos balsas trūkčiojo iš susijaudinimo. — Kartą jau išdavei mane, nedrįsk taip pasielgti vėl. — Nesveikas raudonis išpylė jos skruostus ir kaktą.

— Prašau šitaip nesijaudinti, Magda, — išsigando Helga Gertner.

— Ar pažadi man, kad...

— Jei tu nekalbėsi, kalbėsiu aš. Argi nesupranti?

— Turėjau susiprotėti! — Magdalena sunkiai alsavo. — Niekada nebuvai mano draugė, niekada! Pavydėjai man pirmos mano meilės — dar tuomet. O vėliau — mano laimės, vyro, mano šeimos, visuomeninės padėties. Visuomet tik ir laukei akimirkos, kada galėsi mane sunaikinti.

Sesuo priėjo prie lovos:

— Bet, miela ponia, prašau jūsų nurimti! Luktelkit, suleisiu jums vaistų! — Ji nuklojo lovos apklotą ir įgudusiu judesiu įbedė adatą pacientei į šlaunį.

Atsisukusi į Helgą Gertner tarė:

— Bus geriau, jei dabar eisite. Ponas daktaras supyks, jei sužinos... — Ji vėl ištraukė adatą ir rūpestingai apklostė Magdaleną Rot.

Pacientė dabar gulėjo užsimerkusi ir atsipalaidavusi.

— Helga, — sumurmėjo ji, — prašau neišeiti...

— Bet jums reikia ramybės, ponia, — atkalbinėjo sesuo.

— Dar valandėlę, prašau! Prieik arčiau, Helga, aš — aš staiga taip pavargau.

Helga Gertner priėjo visai arti prie lovos ir pasilenkė prie Magdalenos:

— Taip?

— Atleisk man dėl to, ką čia prikalbėjau. Pati nežinau, kaip aš...

— Nieko, Magda, neimk to į širdį. Tu nervinga, ir tiek.

Magdalena žiūrėjo į žurnalistę keistai drumstu žvilgsniu, lyg ateinančiu iš toli toli.

— Ar pažadi man, kad tylėsi? Juk pažadi, tiesa?

— Taip, Magda, — ramiai tarė Helga Gertner. — Taip, pažadu.

— Ak, tai gerai! — miegūstos Magdalenos akys užsimerkė.

Helga Gertner pirštų galais išslinko iš palatos.

Magdalena negalėjo matyti, kad koridoriuje ją pasitiko inspektorius Lybknechtas.

14

Apie devintą valandą vakaro pulkininkas Rotas grįžo namo po įtemptos darbo dienos.

Dieną jis du kartus buvo nuvažiavęs į moterų kliniką ir mėgino aplankyti Magdaleną. Tačiau jam nepasisekė. Daktaras Šnėbomas paaiškino, kad pacientė vėl atkrito ir dabar turi būti dar labiau saugoma nuo išorinio pasaulio nei anksčiau.

Pulkininkas Rotas buvo ramus, blaiviai mąstantis žmogus. Dabar pirmą kartą gyvenime pajuto, jog yra prie nervinės krizės ribos. Jautėsi apsuptas neperregimos tamsos, kuri bandant prasiveržti pro ją atrodė lyg juoda vata.

Buvo taip panirę̨s į savo mintis, kad net nepastebėjo moters, laukiančios jo laiptinės prietemoje. Krūptelėjo, kai ji užkalbino:

— Pulkininke Rotai?

— Ko norite? — paklausė jis šiurkščiau, nei ketino.

— Aš Helga Gertner.

— Ak taip, prisimenu, atleiskite man.

— Laukiau jūsų beveik dvi valandas. Turime pasikalbėti.

— Prašom užeiti.

Pulkininkas Rotas atrakino duris ir padėjo žurnalistei nusirengti. Ant rūdžių spalvos kostiumėlio ji vilkėjo šviesų lietpaltį, tamsius plaukus buvo pridengusi ryškiai geltona skara.

Jis nusivedė ją į senoviškai įrengtą svetainę, sutvarkytą, bet vis dėlto nejaukią. Galėjai aiškiai jausti, jog namie nėra moters.

Helga Gertner atsisėdo, paėmė pulkininko Roto pasiūlytą konjako taurelę, cigaretę ir sukryžiavo kojas.

— Šiandien rytą mane paleido iš areštinės.

— Taip, žinau, — išsiblaškęs tarė jis.

— Jau žinote?

Jis nesišaipė iš jos nuostabos.

— Kontržvalgyba taip pat dalyvauja Mirskio žmogžudystės tyrime.

— Tada, matyt, jūs taip pat informuotas, kad šiandien rytą kalbėjausi su jūsų žmona.

— Ne, apie tai nieko nežinau, — staiga susidomėjo jis. — Nejaugi psichiatras jus įleido?

— Matyt, toks buvo inspektoriaus Lybknechto ir daktaro Šnėbomo susitarimas. Mėginimas išgauti ką nors iš Magdos, jos pernelyg neišgąsdinant.

— Ir — jums — pasisekė?

— Taip, tą naktį ji buvo pas Mirskį.

— Vadinasi, vis dėlto buvo! — pulkininkas Rotas buvo sukrėstas.

— Tuo aš nė neabejojau. Daug svarbiau yra tai, kad jis jau buvo miręs, kai ji atėjo!

— Bet ko ji iš viso ėjo pas jį?

— Nes jis šantažavo ją. Ji turėjo fotografuoti dokumentus, kuriuos jūs parsinešdavote darbui namo. Pone pulkininke, ji to nepadarė, — primygtinai tarė Helga Gertner. — Maniau, kad turėjote tai sužinoti.

— Taip, žinoma, tai guodžia. — Aukštą protingą pulkininko Roto kaktą išvagojo raukšlė. — Tačiau kuo jis ją šantažavo? Kaip galėjo įsivilioti į savo butą?

— Magdalena ištraukė iš manęs pažadą apie tai nepasakoti...

— Betgi, pone Dieve! — pulkininkas Rotas, kad ir koks ramus atrodė, vos valdėsi.

— Dabar aš kalbėsiu, — tarė ji labai ramiai, — nes manau, kad tik šitaip galima padėti Magdai...

Evelina ir Hansas Hilgertas nuoširdžiai pasveikino pulkininką Rotą.

— Kaip gerai, kad nors kartą pas mus užsukai, tėti! — šūktelėjo Evelina ir, pasistiepusi ant pirštų galų, pakštelėjo tėvą į abu skruostus.

— Ar mamai jau geriau? — Tada, staiga išsigandusi pridūrė: — Nieko juk neatsitiko?

— Ne, ne, — tarė pulkininkas Rotas. — Nieko nebijokit.

— Tau lengva šnekėti! — Evelina įsikibo tėvui į parankę ir nusivedė į mažytę svetainę. — Mes buvom tokie priblokšti, kai sužinojom... Kas ją tam paskatino?

— Nervinis išsekimas.

— Taip, aš tą patį pasakiau Hansui. Vargšė mama visuomet buvo siaubingai nervinga. Ar galima pagaliau ją aplankyti?

— Dar ne. Gydytojas sako, kad jai reikia daugiau ramybės, jokių trukdymų...

— Bet juk aš jos dukra! Tikrai jai netrukdyčiau.

— Taip geriau ir tau, Evi, — tarė ligi šiol tylėjęs Hansas Hilgertas. — Tavo mama juk gerose rankose, tiesa, uošvi?

— Taip, aš irgi taip manau, — dvejodamas tarė pulkininkas.

Jis žiūrėjo į atvirus jaunuolių veidus ir suvokė, jog viskas kur kas sunkiau, nei jis įsivaizdavo.

— Kaip sekasi mažajai Karinai? — paklausė, norėdamas laimėti laiko.

Evelina nušvito.

— Ji puikiai auga, tėti. Nori pamatyti? Gaila, ji jau miega, nelabai norėčiau žadinti. Bet jei tu...

Pulkininkas Rotas papurtė galvą:

— Nereikia, Evelina, pasižiūrėsiu į ją vėliau, kai eisiu.

— Ji dailus padarėlis, — žavėjosi Evelina. — Bet kitą kartą būtinai bus berniukas!

— Na, iki to dar yra laiko, — nieko neįtardamas tarė pulkininkas Rotas.

Evelina nusišypsojo vyrui:

— Ar pasakysim tėtei?

— Manau, kad jau pasakei, — ramiai tarė Hansas Hilgertas.

Pulkininkas Rotas netikėjo pats savo ausimis.

— Nesuprantu...

— Bet, tėti, argi taip sunku suprasti? — sušuko Evelina. — Aš vėl laukiuosi kūdikio. Vakar buvau pas gydytoją ir sužinojau. Ar nemanai, kad mamai tai būtų maloni žinia?

— O, taip, žinoma, — tarė pulkininkas Rotas, jausdamas, kaip žemė slysta iš po jo kojų.

— Bet kodėl tavo toks veidas? Negi visai nesidžiaugi? — paklausė Evelina. — Juk visuomet norėjai berniuko, prisipažink! Dabar padovanosiu tau anūką.

— Žinoma, džiaugiuosi, — sunkiai ištarė pulkininkas Rotas. — Tik atleisk man, mieloji, man tai kiek netikėta.

— O, argi manei, jog pasitenkinsim vienu vaiku? Hansai, prašau nueiti į virtuvę ir atnešti butelį vyno iš šaldytuvo. Norėčiau išgerti su jumis, į naujojo žemės piliečio ir mamos sveikatą.

— Nepyk, Evelina, — greitai tarė pulkininkas Rotas, — bet taip ilgai negaliu pasilikti.

— Juk neišeisi taip greitai?

— Evelina, — tarė Hansas Hilgertas, — ar tu nepastebi, kad tavo tėvas turi kažką rimto mums pasakyti?

Pulkininkas nustebęs pažvelgė į jaunuolį:

— Kodėl taip manai?

— Nesibaimink dėl Evelinos, — tarė Hansas Hilgertas. — Mes jau kalbėjomės apie tai, tik ji manim netiki.

— Gal galėtum paaiškinti?

— Tėti, — šyptelėjo Evelina, norėdama užmaskuoti savo pačios nerimą, — tik pagalvok, Hansas įsivaizduoja, kad mamos, na, nervinis išsekimas kažkaip susijęs su šito Mirskio nužudymu. Nes juk mama draugavo su žurnaliste, kurią suėmė.

— Viskas taip sutapo, — beveik atsiprašinėjo Hansas Hilgertas. — Žinia apie žmogžudystę, tos žurnalistės areštas, mamos mėginimas nusižudyti.

— Bet juk viskas tik sutapimas, — tarė Evelina.

— Ne. — Pulkininkas Rotas ieškojo žodžių: — Hansas teisus. Mama pažinojo Janą Mirskį. Ji netgi buvo jo bute nužudymo naktį...

Evelina pašoko:

— Negali būti!

— Taip. Ji pati prisipažino.

— Nejaugi — ji turėjo užmezgusi su juo santykius? — Evelinos akys išsiplėtė iš siaubo.

— Ne, ką sau manai! — paneigė jos tėvas.

— Ko ji ten buvo? Vidury nakties?

— Buvo ne vėliau, nei dabar. Jai reikėjo su juo pasikalbėti. Kai nuėjo, jis buvo miręs. Čia ji nebesusitvardė.

— Bet juk galėjo paskambinti policijai ir...

— Žinoma, kad galėjo. Bet tiesiog nepajėgė. Negi nesupranti?

— Ne. Ko jai bijoti, jei nieko nepadarė?

— Dieve mano, Evelina, — įsiterpė Hansas Hilgertas, — ji juk ir bijojo būti įtraukta į nemalonų tyrimą. Ji tiesiog neištvėrė.

— Taip, taip ir buvo, — tarė pulkininkas Rotas. — Maniau, kad ir jums reikia tai žinoti. — Jis pakilo. — Gaila, bet dabar jau turiu eiti.

— Argi nenori pažiūrėti į Kariną? — tarė Evelina ir taip pat atsistojo.

— Taip, žinoma! — pulkininkas Rotas džiaugėsi, kad Evelina vėl galvoja apie savo dukrytę.

Jis suteikė jai tą malonumą, nuėjo į vaikų kambarį, kaip dera pasigėrėjo kūdikiu prieš išeidamas.

Tik lipdamas laiptais žemyn, suvokė, kad nepasakė nė pusės to, kas taip slėgė širdį.

Neįstengė. Noras apsaugoti Eveliną ir jos negimusį kūdikį buvo pernelyg stiprus.

Dar nepriėjęs prie savo automobilio, pastatyto po kitu gatvės žibintu, išgirdo paskui save skubius žingsnius. Atsigręžė ir pamatė žentą.

— Tėti, — kimiai šūktelėjo jis, — prašau palaukti, mums reikia pasikalbėti.

Pulkininkas Rotas palūkuriavo, kol jaunuolis prieis.

— Pasakei mums ne visą tiesą, ar ne, tėve? — gaudydamas kvapą išdrožė Hansas Hilgertas.

— Tu teisus, — labai rimtai tarė pulkininkas Rotas. — Bijojau, kad Evelina jos nepakels.

Net kai pulkininkas Rotas jau seniai buvo nuvažiavęs, Hansas Hilgertas neprisivertė eiti namo.

Beveik dvi valandas jis vaikščiojo naktinėmis Kelno gatvėmis, mėgindamas susidoroti su jį užgriuvusia minčių ir jausmų maišatimi. Tačiau niekaip nepajėgė. Padėtis, į kurią pakliuvo, vos neatėmė jam sveiko proto. Galų gale jis pavargo, taip ir neradęs ramybės, ir pasuko namų link.

Kai atrakino buto duris, su palengvėjimu pamatė, kad namie tamsu. Evelina jau buvo atsigulusi.

Jis tyliai nusirengė tamsoje ir nedegdamas šviesos įsmuko į lovą.

Buvo taip tikras, kad Evelina seniai miega, jog net išsigando, kai ji apsivijo jam kaklą rankomis ir padėjo galvą ant krūtinės.

Paprastai šis gestas būtų jį labai pradžiuginęs. Šiandien turėjo valdytis, kad neatstumtų jos nuo savęs. Baisi žinia, kad galbūt yra vedęs savo seserį, kėlė siaubą.

Bet greičiau jau būtų numiręs, nei atskleidęs jai, ką žinojo, taigi gulėjo nejudėdamas, griežrdamas dantimis.

Evelina pro miegus prisilietė jo veido.

— Kas tau, mielasis? — burbtelėjo apsnūdusi.

— Nieko, — kimiai tarė jis.

Nuo tokio bejausmio atsakymo ji visiškai išsibudino.

— Tu sergi? — išsigando ji.

— Ne, ne! Nieko man nėra! Miegok, jau vėlu!

Ji ištiesė ranką ir uždegė naktinę lempą.

— Taip, iš tiesų, jau antra valanda! — tarė ji. — Kada grįžai namo?

— Nežinau...

— Šiaip ar taip, ilgai tavęs laukiau.

Jis džiaugėsi atradęs nekaltą priežastį ginčui.

— Priekaištauji man? — tarė jis šiurkščiau, nei reikėjo.

Akimirką buvo visai tylu.

Tada ji tarė:

— Atleisk man, tikrai kvailai paklausiau. Bet netyčia. Žinoma, visada gali grįžti, kada tik nori.

Jis prakeikė jos švelnumą, dar labiau apsunkinantį padėtį.

— Tai gerai, — nedraugiškai tarė jis. — Ir siūlau dabar miegoti. Žinai, kad turiu išeiti šeštą ryto. — Jis skubiai pakštelėjo jai į kaktą. — Eik į savo lovą.

Ji pakluso, ir jis lengviau atsikvėpė.

Valandėlę jie gulėjo nejudėdami, visai tyliai, atskirti siaubingos paslapties.

Pagaliau Evelina prašneko:

— Ką tau pasakė tėvas?

— Tėvas? — kvailai pakartojo jis, norėdamas laimėti laiko.

— Juk kalbėjaisi su juo.

— Taip, — tarė jis, — taip...

— Apie ką jūs kalbėjotės, Hansai? Girdi, man reikia žinoti, čia kažkas yra — maldauju, pasakyk man!

— Tai tik, — tarė jis, pasinaudodamas pulkininko patarimu, — aš tik paklausiau jo, ar negalėtų man padėti...

— Padėti?

— Taip, Evi, aš — aš paskutiniu metu ne visai laimingas. — Buvo labai sunku ištarti šį melą. — Aš esu, aš mėginau tai nuslėpti, — bet manau, kad tiesiog nebegaliu daugiau ištverti!

— Ką? — sunerimo ji. — Apie ką tu kalbi?

— Aš dėl tavęs lioviausi skraidyti...

— Bet juk pats to norėjai!

— Tikrai. Tik tada dar nežinojau — matai, aš tiesiog perlenkiau lazdą.

— Jei taip, — lėtai tarė Evelina, — kodėl niekada su manimi apie tai nesikalbėjai?

— Nenorėjau tavęs skaudinti.

— Hansai, — tvirtai tarė ji, — padaryčiau viską, kas mano jėgoms, kad tik tu būtum laimingas.

Širdis jam plyšo iš kančios ir meilės kartu.

— Tik skraidyti negaliu. Ir man dėl to sunku.

Ji apkabino rankomis jam kaklą.

— Žinoma, kad gali, aš sutinku. — Ji net kiek nusijuokė. — Anksčiau buvau kvaila, maža mergaitė, bet šiandien žinau, kad niekaip negaliu tavęs prarasti!

Jos lūpos palietė jo kaktą, akis, burną.

— Man nereikia jokios aukos, tik tavo meilės!

Vėlią kitos dienos popietę — Evelina kaip tik vystė mažąją Kariną, — kažkas paskambino prie durų.

— Luktelk, Kerlchen, mamytė tuojau sugrįš, — tarė ji ir paguldė vaiką atgal į lovytę. Tada nuskubėjo prie durų ir atidarė — prieš ją stovėjo kareivis.

Mirtinai persigandusi ji priglaudė rankas prie krūtinės.

— Atsitiko kas?

Kareivis patraukė nuo kepurės ranką.

— Ne, ponia Hilgert, tik...

Ji neleido jam kalbėti:

— Kur mano vyras?

— Kareivinėse.

— Bet... — Ji suprato, kad elgiasi kvailai. — Prašau užeiti į vidų.

— Turiu jums laišką, — tarė jaunuolis.

Ji atsisuko ir nekantriai laukė, kol jis atsegė krepšį ir išėmė baltą voką. Tada ji beveik išplėšė laišką jam iš rankos. Pažino aiškų ryžtingą vyro braižą.

Ten buvo tik keli žodžiai, bet jie sukrėtė jos tvirtai suręstą pasaulėlį.

Miela Evelina, — rašė Hansas Hilgertas, — *šiandien vakare jaunų karo lakūnų grupė išvažiuoja į JAV. Man pasisekė, kad galiu užimti susirgusio draugo vietą. Prašau supakuoti būtiniausius daiktus ir atiduoti jefreiteriui Viulfingui. Gaila, kad negalime atsisveikinti asmeniškai. Lik sveika ir neliūdėk. Hansas.*

Evelinos širdį suspaudė kone fizinis skausmas. Labiau nei staigus išsiskyrimas ją žeidė šitas abejingas trumputis pranešimas.

Ji susirado savo rankinę ir įsidėjo laišką.

— Kada ešelonas išvyksta į Ameriką? — paklausė ji.

— Šiandien vakare, — atsakė jefreiteris.

— Kelintą valandą?

— Dešimtą.

— Gerai. Tada greitai supakuosiu vyro daiktus. Luktelk truputėlį.

Ji pasitraukė, bet prieš darydama tai, ką pažadėjo, suvystė vaiką ir paguldė į nešiojamą lopšį.

Kai po dešimties minučių vėl išėjo pas jefreiterį, vilkėjo platų paltą, slepiantį jos jau suapvalėjusią figūrą. Vienoje rankoje nešė lagaminą vyrui, kitoje — lopšį su mažąja Karina.

Jefreiteris pašoko.

— Manau, kad jūs atvažiavote automobiliu, — tarė Evelina. — Ar nepavėžtumėte manęs?

— Taip, žinoma. Mielai, — tarė jis, bet tuoj pat mąsliai pasitaisė: — Tai yra, tiesą sakant, ne. Negaliu jūsų nuvežti į aviabazę, nes...

— Nereikia aiškintis, — tarė Evelina prisiverstinai ramiai. — Aš tik prašau nuvežti mane į Bonos moterų kliniką. Manau, tai nekliudys jūsų pavedimui?

— Savaime suprantama ne, — tarė jefreiteris, džiaugdamasis, kad gali išpildyti jos norą.

— Tuomet važiuokim, — tarė ji ir davė jam lagaminą.

— Ką nors perduoti jūsų vyrui?

— Manau, nieko, — nė nemirktelėjo Evelina.

Evelina žinojo savo motinos palatos numerį, nes pati keletą kartų buvo siuntusi jai gėlių. Žinojo, kad ligonės negalima lankyti, ir tam pasiruošė.

Niekieno nepastebėtai vieną akimirką jai pavyko įsmukti į motinos palatą.

Magdalena Rot buvo viena. Gulėjo išblyškusi, užmerktomis akimis.

Tačiau tą valandėlę Evelina visai neatjautė motinos. Visos jos mintys, viltys ir baimės sukosi tik apie jos vyrą ir jos meilę.

Evelina padėjo lopšį su Karina ant kėdės, palinko prie motinos ir lengvai papurtė už pečių.

— Mama, tai aš! Evelina! Tavo dukra!

Magdalena atsimerkė ir pažvelgė į jauną moterį tolimu žvilgsniu.

— Dabar turi man viską pasakyti, mama, — pareikalavo Evelina. — Viską!

— Bet aš juk nežinau... — sunkiai ištarė Magdalena.

— Tu žinai. Pasakyk, kodėl iš tikrųjų Hansas nori mane palikti!

Tik dabar Magdalena visai išsibudino. Ji pamėgino atsisėsti, akys prablaivėjo.

— Atleisk, — tarė ji, — aš — jie leidžia man vaistus. Man sunku...

— Kodėl Hansas mane paliko, mama? — primygtinai paklausė Evelina. — Vakar vakare buvo tėtis, jis ne viską man papasakojo — ar tiesa, kad tavo sąžinę slegia žmogžudystė?

Magdalena suprato, jog išmušė valanda, kurios bijojo tiek metų. Turėjo pasakyti tiesą — tiesą, kuri sunaikins jos dukters laimę.

Dar paskutinį kartą pamėgino išvengti to.

— Aš ne žudikė, — tarė ji.

— Tada turi kuo aiškiau pasakyti tai Hansui. Jis mano...

— Ne, Evelina. Tai kas kita. — Šią sunkią akimirką, kitaip nei anksčiau, Magdalena rado savy jėgų: — Turiu tau prisipažinti...

Ji laikė dukters ranką ir tyliai, nesustodama atlikinėjo išpažintį.

— Dabar žinai mano kaltę, — pagaliau tarė ji, — mano baisią, žmogišką klaidą. Žinau, man nėra atleidimo...

— Tau! Visada kalbi tik apie save! — Evelina, per visą išpažintį sėdėjusi lyg sustingusi, išsiveržė iš motinos rankų. — Bet kalbama apie mane — apie Hansą — vaikus!

— Tai mano kaltė. Aš ištekėjau meluodama, daug metų tylėjau, ieškojau patarimo pas aiškiaregius ir ateities pranašautojus, užuot klausiusi savo sąžinės.

— Bet ką gi man dabar daryti? — žodžiai nuskambėjo kaip šauksmas.

— Turi paleisti Hansą. Galbūt — vieną dieną...

— Bet jei tai, ką pasakei, yra tiesa, tai mums niekada nebegalima susitikti! Niekada! — Evelina sukūkčiojo be ašarų.

Magdalena padavė jai ranką.

— Patikėk, atiduočiau savo gyvybę, kad tik galėčiau tau padėti.

Evelina gūžtelėjo pečiais:

— Neturiu jokios teisės tau priekaištauti.

— Turi! Aš to nusipelniau.

— Kokia iš to nauda? — Evelina paėmė lopšį ir pasuko durų link. — Lik sveika, mama!

— Kur eini?

— Atsisveikinti.

— Evelina! Tu juk ne... Prašau pažadėti man...

— Nusižudyti? Ne, net mintis neatėjo į galvą. Pamiršai, kad aš jau ne viena. Mano vaikai nekentės dėl mano kaltės.

Magdalena suprato baisų kaltinimą, glūdintį šiuose žodžiuose. Bet palengvėjimas paėmė viršų, kad Evelina — jos švelnioji, jautrioji Evelina — buvo pasiruošusi grumtis su nelaime. Ji atsilošė ant pagalvės ir žiūrėjo į duris, užsidarančias paskui jos dukterį.

Ji buvo visiškai žvali, raminančių vaistų poveikis dingo. Tačiau ji jautėsi taip gerai, kaip jau seniai nebuvo jautusis. Dabar, išpažinusi savo kaltę, suvokė, kad jau daug jos išpirko.

Ešelono lėktuvas stovėjo ant pakilimo tako. Aptarnavimo personalas atlikinėjo paskutinį techninį patikrinimą.

Hansą Hilgertą smaugė vienintelė baisi kančia: Evelina.

Jis vis kartojo sau, kad elgiasi teisingai, kad priėmė geriausią, vienintelį teisingą sprendimą. Bet širdis priešinosi slogiam likimui, atėmusiam iš jo žmogų, be kurio jau neįsivaizdavo savo gyvenimo.

Prasidėjus patikrinimui ir ištarus jo pavardę, jam pasirodė, lyg kažkas smaugtų jam gerklę, veržtų kvėpavimą.

Mažą patalpą staiga užtvindė kapų tyla. Visų akys nukrypo į jį.

— Ei Hilgertai, — sutrikdė tylą kažkieno balsas, — juk nenorite pasilikti čia?

Hansas Hilgertas nekreipė dėmesio. Jis nė neišgirdo.

Evelina kažką sau pasidarė, galvojo jis, Evelina...

Ir tą akimirką pamatė stovinčią ją priešais: tokią jauną, tačiau labai moterišką, didžiulėmis akimis klaikiai išbalusiame veidelyje.

Tą akimirką jį užplūdo palengvėjimas, kad ji šalia, visa kita išnyko. Apkabino ją ir švelniai, santūriai pabučiavo į blizgančius plaukus.

Evelina priglaudė galvą jam prie krūtinės, lyg Hansas galėtų ją apsaugoti.

Pulkininkas Rotas tylėjo, stebėdamas viską iš toli. Jis pro langą įsižiūrėjo į signalines aerouosto šviesas, kad nereikėtų matyti šio nebylaus, širdį draskančio atsisveikinimo.

Atsisuko, tik išgirdęs Eveliną sakant:

— Aš žinau, Hansai, — dabar aš viską žinau!

Jiedu vis dar buvo apsikabinę.

Jis kostelėjo ir žvilgtelėjo į savo laikrodį:

— Deja, tau jau metas, mano berniuk!

Hansas su Evelina labai sunkiai atsiplėšė vienas nuo kito.

— Aš — aš visuomet apie tave galvosiu, — išlemeno Hansas Hilgertas.

Pulkininkas Rotas suėmė dukters ranką ir truktelėjo atgal.

— Nesijaudink, Hansai, aš pasirūpinsiu Evelina.

Hansas Hilgertas nepajėgė daugiau ištarti nė žodžio. Linktelėjo nieko nesakydamas, žengtelėjo prie Evelinos, lyg norėdamas ją dar kartą apkabinti. Tačiau paskui apsisuko ir be žodžių išėjo iš kambario.

15

Kitą rytą pulkininkas Rotas skaudama širdimi atsisveikino su savo dukra, ketindamas eiti į tarnybą. Kovojo su mintimi pasiimti atostogų. Bet vis dėlto taip nepadarė, nes nenorėjo duoti daugiau priežasčių gandams, kurie apie jį ir taip sklandė.

Ketino iš gynybos ministerijos paskambinti namo, sužinoti, ar viskas gerai, kai buvo iškviestas pas generolą Helmbrechtą, savo viršininką.

Generolas paragino jį sėstis, pasiūlė cigaretę. Tai buvo gestai, sušvelninantys atmosferą, bet jokiu būdu neatskleidžiantys dalyko esmės. Generolo Helmbrechto veidas visuomet buvo neįskaitomas.

— Galiu jus nuraminti, — staiga tarė generolas. — Skandalo nebus. Mirskio atvejis išaiškintas.

Ir dabar pulkininkas Rotas nėmaž nesusijaudino.

— Žinojau, kad mano žmonos su šia žmogžudyste niekas nesieja, — tarė jis.

— Jūs buvot teisus. Mūsų žmonėms kartu su kriminalinės policijos žmogžudysčių tyrimo skyriumi pavyko išaiškinti nusikaltėlį. Tai vienas indas, pavarde Ghabilas. Jis dirbo ambasadoje, nepriklausė diplomatiniam korpusui, vadinasi, neturi jokių neliečiamybės teisių. — Generolas Helmbrechtas nutilo ir užgesino cigaretę.

— Ar jį jau suėmė? — paklausė pulkininkas Rotas.

— Ne, jis pabėgo. — Generolas prisidegė antrą cigaretę. — Beje, mums tai ne taip ir blogai. Jei būtume jį sučiupę, viskas būtų gana smarkiai susikomplikavę. Taip pat ir indų ambasadoje į šį reikalą pažvelgė daugmaž ramiai. Ghabilas jau ilgą laiką buvo įtariamas, kad dirba agentu. Galbūt iš ten jis gavo įsakymą nužudyti. Šiaip ar taip, tiksliai nustatėme, jog Mirskis dirbo abiem pusėms. Pakankama priežastis jį likviduoti. O kadangi Ghabilas jau buvo įtariamas, vadinasi, nebenaudingas kaip agentas ir dėl to tinkamas kandidatas įvykdyti žmogžudystę. Mums ši byla bet kokiu atveju baigta.

— Vadinasi... — pulkininkas Rotas dvejojo, ar kalbėti toliau.

— Žinau, kas slegia jums širdį, — tarė generolas ir pirmą kartą per visą pokalbį nusišypsojo. — Bet ir čia galime jus nuraminti. Tiksliai patikrinę, nustatėme, kad jokios mūsų darbo detalės nepateko į svetimas rankas. Tai liečia ir jūsų žmoną.

— Dėkoju jums, pone generole, — paprastai tarė pulkininkas Rotas.

Generolas kilstelėjo antakius:

— Į viską žiūrit — labai ramiai. Šiek tiek entuziazmo vis dėlto galėjau tikėtis.

— Niekada neabejojau žmonos dorumu.

— Ir vis dėlto — manau, visa tai galėjo virsti jums labai nemaloniu dalyku.

— Žinau.

Generolas tiriamai pažvelgė į pulkininką Rotą:

— Svarstote, kaip šitas Mirskis galėjo šantažuoti jūsų žmoną?

— Apie tai jau sužinojau.

— Iš tikrųjų? Na, tai papasakokit... — Generolas nutilo. — Žinoma, tai jūsų asmeninis reikalas, pulkininke. Be abejonės.

— Dėkoju, — trumpai tarė pulkininkas Rotas ir atsistojo.

— Nežiūrėkit į viską taip tragiškai, — pasiūlė generolas. — Kaip ten sakoma? Kas pažįsta moteris! Jos mums visuomet buvo mįslė, nuo pasaulio pradžios. Jei būtų buvę kitaip, jau seniai būtų pasidarę nuobodu.

Evelina apie šiuos įvykius sužinojo iš Helgos Gertner. Rytą žurnalistė mėgino surasti ją jos Kelno Lindentalio bute, bet čia sužinojo, jog Evelina išsikraustė pas savo tėvą.

Tačiau Evelinos naujienos, regis, nedomino.

— Gerai mamai, — tarė ji, — tik kokia man iš to nauda?

— Jūs negalite dabar nuleisti rankų!

— Taip, taip, žinau, gyvenimas tęsiasi, — Evelina karčiai šyptelėjo. — Lengva pasakyti. Tačiau kas dabar bus su manim ir mano vaikais? Kai pagalvoju, jog visiems laikams praradau Hansą... — ji nebegalėjo kalbėti.

— Tai baisu, žinau, — guodė Helga Gertner.

— Nieko jūs nežinote! Niekas negali atsidurti mano vietoje! — suriko Evelina.

— Galbūt viskas yra kitaip, nei...

Gražus Evelinos veidas išsikreipė.

— Norite pasakyti, kad viskas galėjo būti dar blogiau?

Helga Gertner tvirtai tarė:

— Ar nepaklausytumėte manęs visiškai ramiai?

— Kam? — paklausė Evelina. — Net nežinau, ko pas mane atėjote. Taip, galbūt mano likimas — puiki medžiaga pritrenkiančiam, sensacingam straipsniui. Bet pasakysiu jums vieną dalyką: dar nepriėjau liepto galo! Kovosiu visais įmanomais būdais, kad niekas nepatektų į laikraščius!

— Tokia jūs man labiau patinkate, — šypsojosi Helga Gertner. — Garantuoju, atėjau čia ne tam, kad ką išpeščiau laikraščiui. Atėjau čia, nes jaučiuosi taip pat kalta.

— Jūs? — apstulbo Evelina.

— Taip. Nereikia, kad suprastumėte dabar, svarbu visai kas kita: dabar, kaip ir anksčiau, nesu įsitikinusi, kad Hansas Hilgertas jūsų brolis.

— Taip? — Evelinos akyse įsižiebė viltis.

— Taip, — primygtinai tarė Helga Gertner. — Pažvelkime į faktus... — ji užsidegė cigaretę ir giliai užsitraukė. — Visiškai aišku, kad jūsų motina prieš santuoką turėjo sūnų Udo. Šį berniuką trejų metų amžiaus mudvi su jūsų mama pametėme. Kuo jis tapo, nežinome, nes jūsų motina niekuomet nebandė jo ieškoti ir išvis niekada nesusisiekė su Raudonuoju Kryžiumi.

— Bet juk mama sako...

— Žinau, ji mano, kad Hansas Hilgertas ir Udo — tas pats asmuo. Tačiau kokių esama įrodymų? Ponia Hilgert po kelių mėnesių pasiėmė berniuką, kurį priglaudė viena šeima tą pačią dieną, kurią mes pametėme Udo.

— Bet juk yra galimybė...

— Miglota galimybė! Jūs nežinote, kas vyko tą dieną. Nė nenujaučiate, kokia sumaištis tvyrojo paskutiniais mėnesiais prieš karo pabaigą daugelyje Europos vietų. Tūkstančiai vaikų buvo atskirti nuo tėvų. Daug jų iki šiol dar nesurado savo šeimų. Pripažįstu, yra tam tikra galimybė, kad mes kalbame apie tą patį berniuką. Tačiau, kaip sakiau, tokia galimybė labai nedidelė.

— Norite suteikti man vilties, — tarė Evelina, staiga labai pavargusi. — Jaučiu, kad linkite tik gero...

— Noriu tik išaiškinti tiesą. Sakykit, Evelina, ar jūsų vyras turi ant nugaros apgamą? Širdies formos? Maždaug tarp menčių?

— Taip, — tarė Evelina.

— Vis dėlto turi! — Helga Gertner nepajėgė paslėpti savo nusivylimo.

— Net du, — paaiškino Evelina. — Nutolę vienas nuo kito apytikriai per delno plotį...

— Sakote du? — pašoko Helga Gertner. — Ak Evelina, tuomet mudvi jau daug laimėjome!

Psichiatras daktaras Šnėbomas tik šypsojosi, kai Evelina primygtinai, labai kovingu balsu pareikalavo pasikalbėti su savo motina.

— Jei manote, kad prieštarauju, — tarė jis, — labai klystate. Aš visiškai ne prieš...

Jis pasisuko į Helgą Gertner, ligi šiol stovėjusią atokiau.

— Jūs taip pat norite įeiti?

— Taip, žinoma, — greitai tarė Evelina ir nusitempė žurnalistę kartu.

Joms įėjus Magdalena Rot nesišypsojo. Vis dar buvo išblyškusi.

— Mama, — tarė Evelina, tenorėdama skubiai pakštelti motinai į kaktą.

Tačiau Magdalena stipriai apkabino ją ir priglaudė prie savęs su tokia jėga, kokios niekas nebūtų galėjęs tikėtis iš tokios išsekusios moters.

— Dukrele, — tarė ji, — miela mano dukrele...

Helga Gertner nusuko akis, kol motina su dukra glėbesčiavosi. Tik tuomet, kai visa tai pernelyg ilgai užtruko, tarė su jai būdingu ryžtingumu:

— Gana meilautis. Turime tau keletą svarbių klausimų, Magda.

Evelina pirmoji išsivadavo iš motinos glėbio:

— Taip, tai tikrai svarbu, mama.

Pamačiusi bejėgišką jos akių išraišką greitai pridūrė:

— Mes nenorime tavęs teisti ar priekaištauti. Turėjau laiko viskam apmąstyti. Dabar žinau, kad klimpai vis labiau ir labiau tik norėdama apsaugoti mūsų šeimą.

— Tu supranti? — paklausė Magdalena, nedrįsdama viltis.

— Žinoma. — Evelinos šypsena buvo tokia skausminga ir supratinga, jog Magdalena pirmą kartą iki galo suvokė, kad jos dukra seniai nebe vaikas.

— Juk aš taip pat motina, — tyliai tarė Evelina.

— Būtent, — tarė Helga Gertner, nebeįstengdama ilgiau tramdyti nekantravimo, — apie tai ir kalba. Atėjom pas tave, Magda, kad tiksliai išsiaiškintume, ar Hansas Hilgertas iš tiesų tavo prarastasis Udo.

— Bet, — tarė Magdalena, — juk tai jau seniai išaiškėjo...

— Visiškai ne. Juk iki šiol mes remiamės tik spėlionėmis.

— Ne, — Magdalena liūdnai papurtė galvą. — Aš tiksliai žinau.

— Atidžiai manęs paklausyk, Magda, — tarė Helga Gertner. — Pamėgink dabar pamiršti visas savo baimes, visas spėliones — taip pat ir tai, ką tau prikuždėjo Janas Mirskis. Mat dabar jau žinome, kad tas žmogus neturėjo jokių skrupulų ir buvo visiškai apsimelavęs.

Magdalena švelniai paglostė savo dukters, sėdinčios šalia ant lovos krašto, ranką:

— Kokia prasmė, jei sužadinsime sau bergždžią viltį?

— Jūs su Evelina, — tarė Helga Gertner, — jūs abi jau pasirengusios susitaikyti su pačiu blogiausiu. Vadinasi, jums nebėra ką prarasti. Negi nesuvoki, Magda, jog visiškai niekuo nerizikuoji, jei kartu su mumis dabar pamėginsi atskleisti tiesą?

— Aš neklydau.

— Tuomet įrodyk mums.

— Taip, mama, — tarė Evelina. — Kodėl tu tokia tikra, kad Hansas... — Ji užsikirto, neprisiversdama ištarti to: — ...tavo sūnus?

— Udo turėjo apgamą tarp menčių.

— Esi tikra? — paklausė Helga Gertner.

— Taip.

— Nupasakok mums jį.

— Jis širdies formos, — sunkiai pratarė Magdalena, — gana didelis...

— Vienas apgamas? — Helga Gertner ypatingai pabrėžė pirmąjį žodį.

— Taip, — patvirtino Magdalena.

— Tuomet, mama... — triumfuodama pareiškė Evelina, tačiau tuoj pat klausiamai pažvelgė į Helgą Gertner. — Ar galiu dabar kalbėti?

— Prašau.

— Hansas ant nugaros turi du apgamus, — paaiškino Evelina. — Vieną maždaug ten, kur tu sakei. Tik jis, tiesą sakant, ne širdies formos, o greičiau jau apvalus. Antrasis nutolęs nuo pirmojo maždaug per delno plotį ir yra aukščiau.

— Ne!

— Taip, mama, patikėk! Kodėl tavo toks veidas? Maniau, jog džiaugsies tuo, lygiai kaip ir aš.

Magdalena labai suglumo.

— Mane tai labai nustebino. Jei būčiau žinojusi anksčiau...

— Taip, — tarė Helga Gertner, — būtum daug išlošusi, jei būtum išdrįsusi tiksliau patikrinti savo vadinamuosius argumentus. Atleisk, — tuoj pat pridūrė ji. — Aš pati elgiausi dar neišmintingiau, jei tai įmanoma.

— Bet gal, — pasakė Magdalena, — antrasis apgamas visai neįgimtas.

— O į šitą klausimą, miela Magda, dar reikia atsakyti. Žiūrėkim toliau.

Helga Gertner išsiėmė oda įrištą užrašų knygelę ir ėmė rašyti.

— Udo akys buvo rudos, o plaukai šviesūs, tiesa?

— Taip. Bet plaukai galėjo patamsėti.

— Dabar mes tik renkame faktus. Kaip jis buvo aprengtas?

— Rudas paltas, gana didelis...

— Tiesa. Sportinės kelnės, ar ne?

— Taip. Mėlynos sportinės kelnės, tvirti auliniai batai, šviesiai mėlynas megztinis — pati jį numezgiau — šilti apatiniai, dveji marškiniai, dvejos ilgos apatinės kelnės, storos, pilkos puskojinės.

— Gerai, — tarė Helga Gertner, uoliai rašydama. — Ar dar ką prisimeni?

— Viskas, tik ne paltas, buvo pažymėta jo inicialais. Bet iki tol buvo pakliuvęs į vaikų prieglaudą...

— Žinau, — tarė Helga Gertner. — Eime, Evelina. Dabar važiuosime pas jūsų anytą.

— Mes žinome, kad Evelinos vyras nėra jūsų sūnus, ponia Hilgert, — paaiškino Helga Gertner, kai siuvėja nusivedė jas į svetainę. — Nėra jokios prasmės tą neigti. Prašau kalbėti visai atvirai: kur ir kada anuomet jį radote?

— Visai nesuvokiu, ko iš manęs norite, — netikėtai užklupta tarė ponia Hilgert.

— Magdalena Rot tylėjo ilgiau nei buvo galima, — rimtai tarė Helga Gertner. — Būtų labai kvaila priekaištauti jai vien todėl, kad dabar, pagaliau beveik per vėlai, ji pasiryžo griebti jautį už ragų.

— Negalite įrodyti, jog Hansas ne mano sūnus, — užsispyrė ponia Hilgert.

— Manau, kad galiu, — ramiai paprieštaravo Helga Gertner. — Iš bėdos galima duoti parodymus dėl asmenybės tapatumo. Tuomet policija tikrai viską išsiaiškins.

Hana Hilgert pažvelgė į Helgą Gertner, paskui į Eveliną:

— Gerai, aš kalbėsiu.

— Neprieštarausite, jei mes atsisėsime? — Helga Gertner atsisėdo nelaukdama paskatinimo, o Evelina pasekė jos pavyzdžiu. — Kiek žinau, jūs paėmėte berniuką iš vienos pabėgėlių šeimos?

— Taip, — tarė Hana Hilgert ir nervingai išsiėmė iš prijuostės kišenės cigarečių pakelį. — Jie sakė priglaudę berniuką Karaliaučiuje, sausio 17–tą dieną.

— Prašau tęsti! — Helga Gertner atsivertė užrašus. — Kaip jis atrodė?

— Na, kaip trejų metų vaikas. — Ponia Hilgert suspaudė lūpomis cigaretę. — Rudi plaukai, rudos akys...

— Jūs įsitikinusi, jog plaukai buvo rudi?

— Žinoma. Argi nepažįstate Hanso?

— O ar nebuvo jie kiek — šviesesni?

Ponia Hilgert prisidegė cigaretę ir giliai užsitraukė:

— Galimas daiktas. Taip tiksliai ir neprisimenu.

— Gal turite nuotrauką?

— Ne. Pati žinote, ne tokie tada buvo laikai.

— Kuo buvo aprengtas?

— Ruda striukė, rudos sportinės kelnės, margas, iš likučių numegztas megztinis. Viskas gana sudėvėta.

— Drabužius galėjo sukeisti toji Bornštetų šeima, — įsiterpė Evelina.

Hana Hilgert gūžtelėjo pečiais:

— Galbūt. Turiu galvoje, jei jo paties drabužiai buvo geresni. Jie patys turėjo penkis vaikus ir labai skurdo.

— Ar turėjo ant nugaros apgamą? — paklausė Helga Gertner.

— Net du. Tarp menčių. Maždaug per delną.

Helga Gertner nuleido užrašus.

— Esate visiškai tikra, kad jis jau tuomet turėjo tuos apgamus?

— Visiškai tikra. Jie iškart krito man į akį, kai maudžiau jį pirmą kartą. Tai buvo — taip, lygiai po dviejų dienų, kai jį pasiėmiau. Buvom prisiglaudę pas vieną ūkininką, taigi galėjau gauti karšto vandens.

Helga Gertner džiugiai pažvelgė į Eveliną, bet toji taip lengvai nepasidavė.

— Sakėt, jis buvo maždaug trejų metų. Vadinasi, jau galėjo kalbėti. Ką jis pasakojo?

— Daug negalėjai iš jo išpešti. Buvo gana sutrikęs. Pabėgimas ir visa kita labai jį sukrėtė. Tik išgirdau iš jo, neva, buvo vadinamas Puciu. Šiaip ar taip, taip jis vadino save. Pucis niam niam. Pucis pavargo. Vaikų kalba, supranti.

Evelina klausiamai pažvelgė į Helgą Gertner, bet toji papurtė galvą.

— Ne, tai nebuvo būdinga Udo. Jis vadino save Udo. Juk tą nesunku ištarti ir mažam vaikui.

— Apie kokį Udo jūs čia kalbate? — paklausė ponia Hilgert, suraukusi antakius.

— Nesvarbu, — atsakė Helga Gertner. — Mes manėme, jog Hansas Hilgertas ir šitas Udo — tas pats žmogus. Bet, atrodo, klydome. Kad ir kaip ten būtų, jei jūs dėl apgamų esate tikra, abejonių nekyla.

— Visiškai tikra, — tarė ponia Hilgert. — Tikiuosi, dabar jūs patenkinta.

— Dabar nevisiškai. Pirma kartu nuvažiuosime į Raudonąjį Kryžių ir atidžiai peržvelgsime dingusių vaikų kartoteką.

— Ar nenorite iš pradžių man paaiškinti?..

— Paaiškinsiu pakeliui.

Pulkininkas Rotas su didele puokšte ilgakočių arbatinių rožių priėjo prie žmonos lovos.

Pabučiavo jai ranką.

— Tu puikiai atrodai. — Padėjo rožes prieš ją ant apkloto ir prisitraukė kėdę. — Aš taip džiaugiuosi, kad jautiesi geriau.

— Norėjau pasišnekėti su tavimi, — tarė ji skausmingai šypsodamasi. — Bet dabar, kai atėjai pas mane, — turėjau seniai tau viską pasakyti. Dabar tu žinai viską, o aš galiu tik prašyti atleidimo.

Jis švelniai paglostė jos ranką:

— Kaip tu kentėjai!

— Viskas buvo veltui.

— Norėjai apsaugoti vaikus, aš tai suprantu. Bet kodėl visiškai nepasitikėjai manimi?

— Bijojau prarasti tave.

— Dėl tos vienintelės klaidos, kurią padarei, būdama septyniolikos?

— Ne. Todėl, kad tau melavau. Nuo pat pradžių. Bet pirmiausia man buvo paprasčiausiai gėda. O paskui staiga tapo jau per vėlu. — Ji išsitiesė lovoje: — Norėsi dabar skirtis?

— Tu rimtai klausi?

— Taip, Herbertai.

— Tuomet atidžiai manęs paklausyk: tokia mintis nė akimirką nebuvo atėjusi man į galvą. Net tada, kai viskas atrodė taip, lyg tu ir tas vyras — bet dabar mums nereikia apie tai kalbėti. Myliu tave, Magda. Dabar, kai žinau, kaip kentėjai visus tuos metus, myliu tave dar labiau.

Ji suėmė jo ranką:

— Tu geras man.

Jis kostelėjo, kad nedrebėtų balsas.

— Priešingai. Tai, kad tu taip ilgai tylėjai, byloja mano nenaudai.

— Herbertai!

— O taip, taip. Nepakankamai tavimi rūpinausi — turiu omeny, dvasiškai. Nors paskutiniu metu ir jaučiau, kad kažkas ne taip.

— Buvai toks tikras...

— Taip. Susikūriau sau tokį tavo paveikslą, už kurio nebepastebėjau gyvo žmogaus. Bet dabar viskas bus kitaip, Magda.

— Turėsime labai rūpintis Evelina.

— Žinoma. Ji liks su mumis. Ar nemanai, jog klaidingai apie ją galvojame? Ji pasitiko savo likimą su tokia stiprybe, kokios niekada iš jos nesitikėjau.

Kaip tyčia, tuo metu į palatą įsiveržė Evelina. Jos akys švietė.

— Mama, vienas klausimas: ar tu Udo kada nors vadinai Puciu, o gal jį taip vadino prieglaudoje?

— Kiek žinau, ne...

— Ir jis visuomet turėjo tik vieną apgamą ant nugaros?

— Kol buvo pas mane...

Evelina susmuko lovos kojūgaly ir sudėjo rankas lyg maldai:

— Hansas — tikrai — man ne brolis!

Evelina neklydo. Po geros valandos — pulkininkas Rotas jau buvo išėjęs, o Evelina dar pasilikusi pas motiną — į kliniką sugrįžo Helga Gertner. Ji kartu su ponia Hilgert peržvelgė dingusių vaikų kartoteką.

— Mes suradom jį, — tarė ji. — Nėra jokių abejonių: Joachimas Bornštetas, kitaip Pucis, dar kitaip — Hansas Hilgertas, yra vienos Rytprūsių šeimos, dabar gyvenančios Miunchene, sūnus. Netoliese jie ten turi lietsargių fabriką ir vis dar tikisi surasti sūnų. Metai po metų vis teiraujasi apie jį. Tai bent nustebs, kai vėl pamatys savo berniuką!

— Dieve mano, — Magda negalėjo atgauti kvapo, — ar jūs tuo visiškai tikros?

— Ponia Hilgert jį aiškiai pažino. Prie dokumentų pora labai gerų nuotraukų.

Evelina pašoko:

— Kur čia telefonas? Reikia tuojau pat telegrafuoti Hansui į Ameriką.

— Joachimui, — nusišypsojo Helga Gertner.

— Prašau?

— Jo vardas Joachimas. Dar gali vadinti jį Jochenu.

— Ne, — tarė Evelina. — Sutinku tapti ponia Bornštet. Bet mano vyras liks Hansu, lygiai taip, kaip vadinosi mums susipažinus!

Ji išbėgo iš palatos.

— Aš pateiksiu paiešką dėl Udo, — tarė Magda. — Žinau, dabar jis jau suaugęs, aš jam nebereikalinga. Bet jis turi žinoti, kas jo tikroji motina. O galbūt dar galėsiu išpirkti skriaudą, kurią jam padariau.

— Jau per vėlu, Magda, — staiga vėl surimtėjo Helga Gertner. — Udo nebėra. Beieškodama aptikau ir jo dokumentus. Nuotraukoje sunku buvo jį atpažinti, bet visi duomenys tiksliai sutampa. Aš neabejoju, jog tai tavo Udo. Dvi jaunos moterys priglaudė jį Karaliaučiuje ir kartu su savo vaikais pasiėmė į Vakarus. Po pusmečio jis ten mirė nuo difterijos.

Ji pamatė skausmingą Magdalenos veidą ir greitai tarė:

— Žinau, ką jauti. Bet galbūt taip ir geriau.

— Neturėjau jo palikti nelaimėje, tada jis tikrai būtų...

— Tada jis, matyt, irgi būtų miręs.

Po pusės metų jie visi stovėjo Lohauzeno aerouoste prie Diuseldorfo, laukdami parskrendančio Hanso Hilgerto, kuris greitai vadinsis savo tikrąja pavarde: Magdalena, pulkininkas Rotas, sutuoktiniai Bornštetai ir Hana Hilgert. Trūko tik Evelinos. Ji gulėjo moterų ligoninėje, prieš porą dienų pagimdžiusi sveiką berniuką. Hansas Hilgertas, vietoj karinio, skrido „Lufthanzos“ lėktuvu, kad tik greičiau grįžtų namo.

Hanai Hilgert tai buvo sunkios akimirkos, kai matė, kaip „jos berniukas“ sveikinamas savo tikrųjų tėvų. Tačiau ji žinojo, jog nevalia pavydėti. Mėgavosi savo pavogta laime ilgiau, daug ilgiau, nei buvo galima. Turėjo būti dėkinga, kad tikrieji tėvai jai atleido.

Hansas taip pat pasveikino ir savo įmotę bei uošvius. Tačiau vis tiek nenustygo vietoje. Jį traukė pas jauną žmoną ir naujagimį. Jo tėvai automobiliu nuvežė jį į Kelną. Haną Hilgert pakvietė važiuoti kartu.

Magdalena ir jos vyras taip neskubėjo. Dabar, kai sutikimo šurmulys praėjo, jie džiaugėsi, galėdami pabūti vieni.

— Tu laiminga? — paklausė pulkininkas Rotas, vesdamasis žmoną prie automobilio.

— Neapsakomai, — šypsojosi ji. — Jau nedrįsau tikėtis, kad likimas bus toks maloningas. Žinau, aš to nenusipelniau.

— O ne, Magda. Nežiūrint visko, tu laimėjai puikią kovą.

Ji šypsojosi:

— Tik kovojau blogomis priemonėmis ir ne toje barikadų pusėje. Ak Herbertai, juk pats žinai, kokia kvaila buvau...

— Myliu tave tokią, kokia esi!

Jis šypsodamasis pabučiavo jos nosies galiuką, nekreipdamas dėmesio į smalsius praeivių žvilgsnius.

Į ligoninę jie įžengė kaip tik laiku, kad pamatytų, kaip Evelina, laimingoji, rūpesčių subrandinta Evelina, perduoda savo vyrui mažąjį palikuonį.

— Kaip jis tau patinka, Hansai? Argi jis ne puikus? Kaip, jei pavadintume jį Marku? Jei būtų gimusi mergaitė, tai, žinoma, būtų buvusi tik Magdalena. — Ji nusišypsojo savo motinai: — Nes šiandien žinau, jog turiu pačią geriausią pasaulyje motiną.

„Jausmų romano“ serijoje

Hedwig Courths–Mahler
DIANA
GRIZELDA
PAMESTAS ŽIEDAS
ATSISVEIKINIMO LAIŠKAS

Marie Louise Fischer
MEILĖ GRANDOTELYJE
ŠIRDIES PAKLUSNUMAS
MEILĖ BERLYNE
MOTERIS KRYŽKELĖJE
NUOLANKI ŠIRDIS

Raymond Radiguet
VELNIO APSĖSTAS

Marija Rodzevičuvna
MOTERIS

Johanna Lindsey
MANO SVAJONIŲ PRINCAS
ANGELAS

Fischer, Marie Louise
Fi 325 Kai man buvo septyniolika: romanas / Marie Louise Fischer; iš vok. k. vertė Jurga Šidiškytė. — Vilnius: Alma littera, 1996. — 218 p. — (Jausmų romanas)

ISBN 9986-02-298-3

M. L. Fischer yra viena žymiausių ir populiariausių vokiškai rašančių rašytojų. Jos romanai išversti į daugelį kalbų, bendras išleistų egzempliorių skaičius apie 50 milijonų.

UDK 830-3

Marie Louise Fischer
KAI MAN BUVO SEPTYNIOLIKA
Romanas

Iš vokiečių kalbos vertė
Jurga Šidiškytė

Redaktorė *Laima Bareišienė*
Dailininkė *Volanda Vyšniauskienė*
Techninė redaktorė *Birutė Tolvaišienė*
Korektorė *Ona Malinauskienė*
Kompiuteriu maketavo *Andrius Baškatovas*

SL 412. 10,2 leidyb. aps. l. Tir. 3000 egz. Užsakymas 1684.
Išleido leidykla „Alma littera“, Šermukšnių g. 3, 2600 Vilnius.
Spaudė SPAB spaustuvė „Spindulys“, Gedimino g. 10, 3000 Kaunas.

Magdalena Rot nuslėpė nuo savo vyro, kad prieš susituokdama turėjo sūnų, kuris pasimetė per karo sumaištį. Ir štai septyniolikmetė jos dukra išteka už jaunuolio, kurį Magdalena neabejodama laiko savo sūnumi. Ką jai daryti? Atvirai išsipasakoti ir išardyti savo ir dukters santuoką ar ramiai stebėti kraujomaišos ryšius ir laukti išsigimusių anūkų...

ISBN 9986–02–298–3